

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

BS"D • Vo. 3 | Issue 20 | No. 119 • MONSEY: Candle Lighting - 5:00 • Shabbos Ends - 6:32 (72 min past shkiah) • February 6, 2020 • 24 Shevat, 5781

רס התורה

DIVREI TORAH FREELY PRINTED & DISTRIBUTED BY RAMAPOST

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

PARSHAS **YISRO**



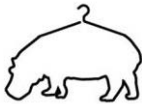
ENGLISH
DIVREI TORAH

ANFEI EREZ • RABBI BLASS • TIV HAKEHILA • SHVILEI PINCHAS • AREIVIM
MIZMOR L'DOVID • PENINIM • PARSHA PSHETEL • MIGDAL OHR



Rabbi Daniel David Dahan, Sofer Stam
Tel: 646 387 5683. Email: Sofersogood4@gmail.com
Checking, writing, and sale of Sefer Torah, Tefillins,
Mezuzot, and Megillot. * SAME DAY SERVICE *

Contact us for your dream
custom closet



HIPPO CLOSETS

Free Estimates
347.760.3600
HippoClosets@gmail.com



**GIBRALTAR ABSTRACT
TITLE AGENCY**

ARE YOU PURCHASING OR REFINANCING?



CALL US FOR A QUOTE!

845.362.3863 • ORDERTITLE@GIBALTARNY.COM



**ROSENBLUM
ARCHITECTURE**

TODD ROSENBLUM

rosenblumarchitecture.com

845.364.0337

914.522.6793

todd@adaparch.com

200 East Eckerson Road

Suite 230 E

New City, NY 10956

**ARE YOU LOOKING FOR A
STRAUSS
CLEANING**

At Strauss Cleaning, we do a
thorough job making sure that
every inch is spotless. Call us now to
schedule your

**Free
Estimate**

Call now at 201-742-3136

We Specialize in
Commercial Jobs:
• Offices
• Schools
• Shules
• Retail Stores
• Event Spaces



LR HOME INSPECTIONS

LENNY ROSENFELD

845.517.0300

inspections613@gmail.com

WWW.LRINSPECTIONS.COM

NY State License # 1330185

Serving Rockland, Westchester, NYC 5 Boroughs

**MOSHE STAMM
LICENSED BROKER**

SPECIALIZING IN GROUP HEALTH INSURANCE



p: 718.252.9555 ext. 2207

e: moshe@omnimh.com

w: www.omnimh.com

ROCKLAND TRANSFERS

CAR SERVICE



- ♦ Airport car service (departures and arrivals)
- ♦ City to City
- ♦ Per Hour Hire
- ♦ School (out-of-town) Drop-off and Pick-up

- ♦ Reliable and Safe
- ♦ Fixed Rates
- ♦ No Added Fees
- ♦ Credit Cards Accepted

Easy
Booking
Online



Reserve Online

www.RocklandTransfers.com

Call / Text

(845) 288-8888

FREE AD SPACE

To inquire about placing your free ad here,
please email mitzvot@ramapost.com



**CHEVRA L'BITACHON
OF ROCKLAND COUNTY**

Chevra L'Bitachon is a community security
organization which trains and manages
members of the community to become guards
for their own shuls and mosdos as well as
other security related resources.

For more info, please contact us at info@clbrc.org
or call/whatsapp 845.704.1205
(add us to whatsapp to see our regular security related updates)



**FIRST CLASS
LEASING**



Sullivan County Labs

Certified Environmental Testing

How Well Do You Know Your Well?

COMMON TESTS:

- Bacteria
- Nitrates
- Metals
- Volatile Organic Compounds
- Petacides / Herbicides
- Etc.



845-SAFE-H2O

PICKUPS AVAILABLE IN MONSEY
AND SURROUNDING AREAS

www.sullivancountylabs.com

35+ Years

OF SERVING THE COMMUNITY

♦ WILLS & TRUSTS

♦ ELDER LAW

♦ PROBATE

♦ TRUST ADMINISTRATION

♦ HALACHIC WILLS

♦ TAX PLANNING

♦ MEDICAID PLANNING

♦ ESTATE PLANNING

♦ SPECIAL NEEDS PLANNING

♦ ASSET PROTECTION



Emanuel Haas, Esq.



Ari J. Zaltz, Esq.

Haas & Zaltz, LLP

845.425.3900

INFO@HAASZALTZ.COM | WWW.HAASZALTZ.COM

365 ROUTE 89 | SUITE 231 | AIRMONT, NY 10952

As an independent agency we shop several companies to find
you the right coverage and the right price.

Wise Men Insurance Services

support@wisemeninsurance.com

Ph 845-579-2978 Fax 845-231-6224

DJ KAEJ

FOR ALL YOUR SIMCHA NEEDS!

347.618.5028

bookings@djkaej.com



**POMONA
ENTERPRISES CORP.**
Custom Home Builders
845-354-0018

WWW.POMONAENTERPRISES.COM



UNLIMITED ISRAEL
ON ISRAEL'S MOST RELIABLE NETWORK

P: 845-371-9800



TELETECH
SECURITY & COMMUNICATIONS

To inquire about placing your free ad here, please email mitzvot@ramapost.com



A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז



בס"ד

פרשת יתרו

כ"ד שבט תשפ"א VOL. 1 / ISSUE 72

There are times in everyone's life when we wish - usually helplessly - that we could be someone else.

Sometimes it is a person with unusual talent or exemplary character which enables them to accomplish achievements that we pedestrians can only long for. We envy, without malice, people of remarkable perseverance and humans with the near angelic property of always smiling and being upbeat. We wish for some musical talent and abandon the hope to reach the level of knowledge and intellect of those geniuses that wander into our lives. I have a confession to make: I am guilty of all of the above, but there is something that I sometimes wish for which I assume is unique. I wish I could have been a fly on the wall when Yisro and his social-worker had their sessions. What an interesting, enigmatic and intriguing person!

We find Yisro as one of the three advisors to Pharaoh when he devised the plan to throw all the Jewish children into the sea. We should be able to assume that being an advisor to the king presumes intelligence - despite what our last election proved. He refuses to sign off on the decree, and runs away to Midian, and was Zocheh to have his descendants sitting in the Mikdash (Sotah 11a). Mefarshim enlighten us and teach that the Zechus which Yisro had, in not participating in Pharaoh's plan, enabled him to give advice to Moshe and have a Parsha named after him. He was the pope of Midian that realized the folly of its Avodah Zara, and he renounced it, which results in him being ostracized. No one would work for him, so he must utilize his own daughters as shepherds, who also suffer from him being an outcast (Rashi Shemos 2:16). Yisro then goes searching for g-d, and travels the world with no success - he encountered EVERY Avoda Zara - (he went to India, Africa, Jamaica and maybe even Berkley California) - Rashi 18:11. He finally comes to

the realization that ה' הוא האלוקים, and he joins Moshe with great honor. It seems as if this lonely man searching for the truth finally achieved his goal. But then we find that he leaves again (18:27), and according to some even BEFORE the giving of the Torah, saying that he is going to be מגייר בני משפחתו, his family (Rashi quoting Mechilta). See דברי ירמיהו, who explains that the Mechilta really says ואגייר לכל בני מדינת - the whole country. The actual words of the Mechilta are: ואגייר לכל בני מדינת ואביאם לתלמוד - תורה ואקרבם תחת כנפי השכינה. יכול שהלך ולא עשה וכו' which he understands that Yisro was not able to convince the entire country BUT ONLY HIS OWN FAMILY. Yisro remains steadfast even in the face of Moshe's impassioned pleas for him to stay - see בהעלותך 10:29-32 based on the reading פשוטו של מקרא. However, see Ramban (Shemos 18:1) near the end where he says that Yisro in fact stayed with Moshe. See Sforno here and in בהעלותך who seems to learn that Yisro refused to go into Eretz Yisroel because of his age and health - so much said for a middle eastern diet.

We are even more startled at the קיני - descendants of Yisro - who Shaul has to warn to leave Amaleik, who they were living with, before he goes to war with them. With Amalek? One of the catalysts for Yisro becoming a Ger, and yet they befriended them? They cannot sit still. In our world, behavioral analysts would figure out some form of an acronym with letters of the alphabet to describe that diagnosis.

To understand this, we need to peek, just a little, into what so many of the Mefarshim discuss. Let's start with Chidah in Sefer Shemos שפתי כהן (מגורי האר"י), Yisro, חומת אנך among others, who alert us to Yisro having some קיני - נשמת קין - which is why he descendants are called קיני. The Sefarim really go to town with this idea - enough to

-1-



MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissochor. B"ח they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה: מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה
אברהם יהודה בן שרה רבקה ומתתיהו ישיעיהו בן חנה חניקה

רם התורה



A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז



בס"ד

fill two or three articles – but not this one. We focus only on this point: Part of Kayin's punishment was to be נד נד אין לך - תהיה בארץ (Beraishis 4:12-14) and as Rashi explains - רשות לדור במקום אחד - you cannot live in one place. A good friend of mine Rav Nachum Eisenstien ZT"L, explained the Pasuk וישב בארץ נד (Beraishis 4:16) to mean, that even though וישב always connotes permanence, in Kayin's life, even when he lived in one place, it felt shaky and non-enduring. He was never comfortable where he was. The Kayin/Yisro entity may really have been the first wandering Jew.

We all know the Chazal about what prompted Yisro to join Klal Yisroel – קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. I once saw a phenomenal understanding of this Chazal - though I can't find it now – and we can use it to understand another question as well. The Pasuk relates – eight Pesukim after Yisro's arrival – that Moshe told him all that Hashem did to Pharaoh and Mitzrayim, את כל התלאה אשר מצאתם בדרך, all the trouble that had befallen them and that Hashem had rescued them. Rashi explains “the trouble” as being the Yam and Amalek. What was the need for that, question many Mefarshim, Yisro knew this from the start of his quest to embrace Yiddishkeit, that was the שמע ורא. What did Moshe add at this time? There is a מוראדיקע Vort here. All Yisro heard was of all the glorious נסים that Hashem did to these people on their way to accept the Torah at Sinai. But the road to Sinai is not always paved with supernatural miracles and riches pulled from the dormant walls of the sea. But should it not be? I'm on my way to You Hashem, determined to climb the הר ה', so make it easy for me. Hook me up with EZ-pass so I don't even have to stop. Moshe explained to Yisro that the two things that moved you so, stirred you to join us are two separate and distinct הנהגות, methods of dealing with mankind. Krias Yam Suf required nothing on the part of Yisroel - just decide to walk through – זה' ילחם לכם. No hostages, no violence, just easy street with an ocean-front

view. Sometimes. The מלחמת עמלק was the opposite, as we learned from the Mishnah. There were times of עמלק וגבר ישראל, and there were times of גבר ישראל ועמלק, back and forth. We won, but it was not without effort. Even when we thought we had conquered them again, the enemy renewed itself and the suffering continued. Moshe was teaching Yisro how to deal with נסיונות EVEN when we try to elevate ourselves towards the genuine greatness of being עבדי ה'. Be prepared for the setback, because that is all part of the נסיון, especially for someone coming from so far away. See Sforno as he explains the תלאה – trouble as ברעב - all the problems. Rabeinu Bachya includes the bitter waters and “the bread which they brought along from Mitzrayim spoiling” (see Rav Chavel who cannot find a source for that – I guess I am not alone) and Milchamos Amalek. Not just the rewarding miracles that revitalize and encourage, but also the trying days in which we are overcome, losing ground. We must endeavor to rise above, never losing sight of the vision of Moshe reminding us to be משעבדין לבן לאביהם שבשמים.

The lesson for all of us is any effort to improve our Ruchnius should be easily achieved, but the Yetzer Harah has not retired yet and there is always a קטרוג (see Rav Tzaodk in 'צדקת הצדיק קכט'). Our job is to overcome the natural frustration of “gimme a break” which all comes from the Yetzer Harah. It is a hard job, but I always tell Talmidim that always, or almost always, that what's easy is usually not worth it.

May we all be Zocheh to see נסים all of the במהרה that Hashem promised us.

Among those who are מצפים לישועה.

אמני דאנפיה
חיים טובים ואיתן



MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissachor. B"v they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

So once again one is left with an age-old question - how do we feel a sense of genuine ahava for Jews who carry the banner of Torah but who's behavior seemingly is so abhorrent.

There is a lot to be said on this topic and I would genuinely appreciate any of your feedback in how you navigate through this conundrum. I was thinking this week that my efforts in sincere ahavas Yisroel are aided by my efforts in ahavas atzmi. What I mean by that is the following. Reb Aryeh Leib Heller in his introduction to the Shev Shemaysa notices contradictory statements in Chazal. On the one hand the gemarah in Niddah 30b records that **אפילו כל העולם אומרים עליך שאתה צדיק – הוי בעיניך כרשע** and on the other hand, the Mishnah says in Avos that **אל תהי רשע בפני עצמך** - So which one is it. Should our self-perception be critical - **הוי בעיניך כרשע** or should it be positive and accepting - **אל תהי רשע**? These are complicated questions which get to the heart of man's self-perception, sin, healthy shame versus unhealthy shame, self-love and other related categories.

Rav Heller beautifully writes that Chazal's encouragement to view ourselves as **רשעים** is relegated only to one's behavior. I can look in the mirror and honestly evaluate what is looking back at me. I can have a critical eye towards the truth of how I have acted and towards the deeds that I am forced to claim as my own. But, said Rav Heller that's only the outer **צורה** of what one perhaps rightly sees in the mirror. The real essence of a person is uniquely beautiful. His or her aspirations are typically pristine. One's heart calls out for a relationship with HKB'H and desires meaning, purity, goodness and overall **שלמות הנפש**. He writes so beautifully that:

והנה כל מה שאינו בעצמות רק בתואר ובמראה אינו אלא מקרה והמקרה לא תתמיד, לכן זרע אברהם אף אם ידיהם מפוחמות, השחרות לא תתמיד, ובהכרח יתלבנו וישובו ליופים ולעצמותם, אבל מעשיהם הטובים הם עצמותם

And that which is in the appearance is only incidental, and that which is incidental will not be permanent. Therefore with the descendants of Avraham, even if their hands are charred, the blackness will not be

permanent; and they will necessarily be whitened and return to their beauty and their essence.

Without sounding simplistic, the measure in which we can apply this to ourselves is often the measure in which we can find ourselves compassionate and loving towards other people. Who are we in essence? What is our **עצמות**? Can we deeply and truly love and affirm that internal and eternal piece of ourselves? Can we see beyond the 'blackness' and embrace the inner self while at the same time feeling healthy shame for our misdeeds?

If so than let us attempt the same with people and communities whose behavior we find abhorrent. We can acknowledge that the **תואר** and **מראה** of some of our coreligionists have been occasionally 'blackened'. We can have discussions of the societal circumstances that have birthed that reality. We can rightly condemn publicly and privately certain behavior. At the same time, we can affirm the **עצם** of who people are and acknowledge the positive internal values and aspirations that often give way to problematic behavior. We would like in the words of Rav Kook to be able to see the **שפיע אור ה' שמאיר בכל אחד**.

That recognition of the overflow of G-d's light is really the cornerstone of our own sense of self. It is a light that penetrates past the layers of our own inadequacies and shortcomings. I hope that it is a light that can shine onto and be seen in others during dark days that require the **שפיע אור ה'** for illumination. Like 'one man and one heart' only if we are able to bring our gaze squarely onto our own heart and to the heart of others.

Kein yehi ratzon that we should see peaceful and redemptive times in the days ahead.

Have a good Shabbos

Rabbi Blass welcomes any feedback. He can be reached at blass@yu.edu

טיב הקהילה

בס"ד
יו"ל ע"י קהילת שבתי בביד'ד

בנשיאות מורנוהרה צד' גמליאל דבינוביץ שליט"א

English Edition

Yisro

5781

No.

553.452

טיב המערכת

וישמע משה – And Moshe heard

This Shabbos we read the in the Torah the portion of receiving the Torah. Of course, everyone wants to prepare himself so that he will be fit to receive the Torah. Therefore, we must seek out the right thing, how to prepare ourselves to receive the Torah. One will say, surely the right thing to do is increase Tefillos. One will say, surely the right thing to do is increasing fasting and abstaining. A third one will argue that he must immerse himself 310 times in a pure *mikveh*, and so on. Presumably, there are many other suggestions that will elevate a person to higher spiritual levels, all of which have a basis in *hararei Kodesh* – holy mountains – but perhaps before any of these things, we should look at what the Torah says, how does the Holy Torah want us to prepare ourselves to receive it?

Our parsha begins with the story of Yisro reaching *Am Yisrael* in the Wilderness. Seemingly, this happened after receiving the Torah as Rashi explains (to 18:13), and so we have to understand why this is written before the receiving of the Torah, and not only this, but the parsha of receiving the Torah is named after this incident, Parashas Yisro. The Holy Torah goes to great length to relate how Moshe Rabeinu honored his father-in-law who was a gentile, and not an ordinary gentile, but a priest to idolatry. Still, Moshe Rabeinu honored him greatly. Even when he began to offer advice on how to conduct the nation, Moshe Rabeinu did not disparage his advice. Rather, just the opposite, he accepted it and took it to heart. The Holy Torah writes this incident before receiving the Torah so that whoever comes to learn the parsha of receiving the Torah will first learn these words. The Gemara writes (Sotah 21b), 'R' Yochanan said, "The words of Torah endure only in one who makes himself as if he does not exist." You want to receive the Torah? The proper preparation to receive the Torah is correction of the *middos* [character], especially the *middah* of *ga'avah* – arrogance – since HaKadosh Baruch Hu does not rest His Shechina by one who is arrogant. In order for the Torah to endure in us, we must learn from Moshe Rabeinu (Devorim 33:4), 'תורה צוה לנו, משה מורשה קהילת יעקב' – 'The Torah that Moshe commanded us is the heritage of the Congregation of Yaacov'. It is not for nothing that the Torah teaches how Moshe Rabeinu conducted himself with his gentile father-in-law before receiving the Torah, although it was really afterwards, because '*derech erez kadma l'Torah*' – 'proper conduct precedes Torah' (Vayikra Rabbah 9:3).

- Tiv HaTorah - Yisro

טיב ההשגחה

'שמירה עליונה' – 'Protection from Above'

This happened when I was beginning to get close to *Yiddishkeit*. The journey was long and arduous, but I strengthened myself day to day in *avodas Hashem*, and continuously accepted on myself another mitzvah to keep. The journey was filled with ups and downs, and I always had to renew strength in every holy thing, the same held true for putting on Tefillin, difficult encouragement and difficult battles with the *yetzer*.

We were on maneuvers and we were travelling every day, so I did not have time to put on Tefillin. I felt bad about it but I had no choice until just about sunset when we stopped to rest a little from the long trip.

Immediately when we stopped, I told the driver to come with me to put on Tefillin.

He tried to refuse because he was exhausted and he wanted to rest a little, but he could not refuse my insistence knowing that I would not let him be until he put on Tefillin.

Since I left him no choice, he accompanied me to the back of the ride and I took out my Tefillin bag and we put on Tefillin, me first and then him. I helped him put on the Tefillin and when he said the first posuk of "Shema Yisrael" a missile exploded destroying the front half of the carrier, exactly where the driver was going to rest and gather strength to continue.

We all got out without a scratch, except a ringing in the ears.

It was clear to us that the merit of the Tefillin saved our lives.

From that day on, he stood by me in line every day, close friends putting on Tefillin, and it was a great encouragement to all, how the mitzvos protect us.

It is important for me to point out that I do not usually push myself on others. Whoever does not want to do something, loses out, but here, it was from Heaven that I was a *nudnik* and I urged him to put on Tefillin, something against my nature.

א.ב.ד.

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה
ולישאל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים: (יח:א)

Yisro, the priest of Midian, the father-in-law of Moshe, heard all
that G-d did to Moshe and to Israel, His people, that Hashem took
Israel out of Egypt. (18:1)

Rashi explains: Yisro heard – What did he hear that he came? The splitting of the Sea of Reeds and the war with Amalek. It is brought down in the Midrash (Shemos Rabbah 27:9): 'שמעו דבר' – 'Listen to the word of Hashem' (Yirmiyahu 2:4), this is related to 'שמעו ותחי נפשכם' – 'Listen and your soul will live' (Yeshaya 55:3). See how beloved Israel is, that Hashem entices them to listen to Him! Hashem said to them, "If a man should fall from the top of a roof his entire body suffers injury. And the doctor enters the place where he is and gives him a bandage on his head, and the same on his hands, the same on his feet, and the same on all his limbs, until he is entirely covered with bandages. I am not like that. Rather, a man has 248 limbs and the ear is but one of them, yet, when the entire body is soiled with sin and the ear listens to the words of the Torah, the entire body receives life!" 'Shimu usechi nafshechem' – 'Listen and your soul will live'. Therefore, it states 'שמעו דבר ה' בית יעקב' – 'Listen to the word of Hashem, O House of Yaacov'. And so do you find regarding Yisro, that through listening he merited life, for he heard and converted, as it states (18:1) 'וישמע יתרו את כל אשר עשה אלקים למשה' – 'Yisro heard... all that G-d did to Moshe and to Israel His people.

The plain meaning of the Midrash is 'the ear listens and the entire body receives life', and this is referring to the words of Torah. One who sustains himself on words of Torah merits through them to acknowledge his folly, he does *Teshuva* for his sins, and this revives his 248 limbs and 365 sinews. But if we look carefully at the words of the Midrash, 'the ear listens' we can say that the intent is not learning from a *sefer*, for then it would have been more appropriate to write 'the eye sees and the entire body receives life' or 'the mouth speaks' etc. It must be that the Torah means listen to the words of a *Chacham*, for it is this Torah specifically that heals the body from the filth of sins. We find a support to this in another Midrash (Mishlei 10), 'when a *Chacham* sits and expounds, HaKadosh Baruch Hu forgives the sins of Israel'. We see expressly that the Torah that a *Chacham* relates to others has a special *segulah* for forgiveness of sin and healing the body from the illness of their sins.

In order to understand the reason for this, to know the power hidden in the teaching of a *Chacham* that prepares the person for *Teshuva* and atonement more than learning from a *sefer*. We must first preface this with the words of Rebbe Elimelech in 'Hanhagas HaAdam' (se'if katan 1): 'A person has to learn Gemara with Rashi, Tosfos, and *mefarshim* each according to his ability, and the *poskim* after them, and start learning Shulchan Aruch Orach Chaim. He has to pray to Hashem Yisbarach that he come to the truth **that the sins of the youth of a person first blinds the eyes from seeing even if he is able to discuss and tell others the applicable law, but he himself forgets and does not uphold the truth.** Therefore, the person must deeply regret his sins and isolate himself before the light of day which is a receptive time to cry for the exile of the Shechina and cry tearfully. Even during the day he should isolate himself and look at himself as if his sins are standing before him. He should remember his sins, both the intentional and unintentional ones, like mountains which he would not forget had he made them. This is what he should do, not once or twice or even a hundred times, until heaven has mercy on him.

He should *daven* to Hashem Yisbarach that He show him the way and guide him on the way, so he does not ruin his life. Then Hashem Yisbarach with His mercy and abundant Kindness will enlighten his eyes with the light of His Holy Torah, and he will understand and comprehend the purpose of the word, to do it and keep it.'

It emerges from his holy words that as long as the *nesheama* of a person is filthy with sins, the words of Torah will not be properly absorbed. He might be able to learn and amuse himself in Torah, but the words will not be 'heard' in the inner chamber of his soul, because the sins act as a screen that divide between him and his mortal eyes, and they do not allow him to appreciate what the Torah obligates him to do.

This all happens when he learns by himself, since the Torah that emerges from the frivolous mouth of the sinner does not have the power to arouse the person to keep it. Things are different when he learns from a *Chacham* and *Tzaddik*. The Torah that emerges from the mouth of a *Tzaddik* can even influence the soul of the sinner. This happens for two reasons. First, from the aspect that the Torah is pure and is coming from a pure source so it has the power to purify. Second, the *Chacham* himself is ready to arouse from the power of his Torah, and since the Torah arouses the *Chacham* it has the power to arouse other people as well.

It is for this reason that Israel has taken on the custom to always travel to *Tzaddikim* and to *Maggidim* of their generations in order to seek Torah specifically from their mouths, even though *seforim* of earlier *Tzaddikim* are open before them and they thirstily drink up their words. This is true because they know that seeing is not the same as hearing. Even if they see words of Torah and words of encouragement written on the pages of the *sefer*, the words will not be effective to wake him up, for the Torah that one learns by himself is not able to breach the barrier that separates his eyes from his *nesheama*. If he does not hear the words coming from the throat of the *Chacham* and *Tzaddik*, for this Torah is not like a holy fire that burns the interposing barrier. When they enter the ears of the person, he is immediately aroused by them to do *Teshuva* and so HaKadosh Baruch Hu forgives the sins of Israel when the *Chacham* expounds, and they listen well like medicine that heals his entire body.

Based on what we have said, you can understand the intent of the *posuk* when it states 'Yisro, the father-in-law of Moshe heard'. This should not be difficult to your eyes why the Torah points out that Yisro was the father-in-law of Moshe once we know the words from Parashas Shemos (3:1), that you understand the intent of the Torah to tell us what did he hear, and he came? That is, why is he the only one to hear and come and no one else? Based on Rashi it is referring to the hearing about the splitting of the Sea of Reeds and the war with Amalek. This news spread like wings throughout the land, then why was no other nation motivated to convert based on these miracles aside from Yisro? The answer is because Yisro was the 'father-in-law of Moshe', and Moshe Rabeinu stayed in his house for a period of time, and during that time when Moshe spoke to his father-in-law, his words entered into Yisro's heart and motivated him to improve his deeds. After he improved his deeds and removed the divider that separated him from his *nesheama*, then he could understand the Torah by himself as well. And when he heard about the splitting of the *Yam Suf* and war with Amalek which is essentially the Torah, he was motivated to convert. But the other nations were still wallowing in their sins. Therefore, even after they also heard the essential Torah, they were not motivated to do *Teshuva*.



“They stood at the foot of the mountain”

An Explanation of the Cryptic Comment of the Ba'al HaTurim: The Mountain Was Uprooted from Its Location and a Mountain Stood atop a Mountain

In parshas Yisro, the Torah chronicles the incredible revelation of Matan Torah on Har Sinai. Chazal teach us that HKB”H held the mountain menacingly over the heads of Yisrael to coerce them to accept the Torah. They deduce this from the following passuk (Shemos 19, 17): **“וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקֶדְמַת הָאֱלֹקִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיַּעֲבֹדוּ בַּתַּחֲתִית הָהָר, וְהָרַסִּינִי עֵשׂוֹן כּוֹלּוֹ מִפְּנֵי מֹשֶׁה יֶרֶד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ.”** Moshe brought the people forth from the camp toward G-d, and they stood under the mountain; and Har Sinai was entirely enveloped in smoke, because Hashem had descended upon it in the fire. We find the following pertinent elucidation in the Gemara (Shabbas 88a): **“וַיַּעֲבֹדוּ בַּתַּחֲתִית הָהָר, אָמַר רַבִּי אֲבָדִימִי בַר חָמָא בַר חָסָא, מִלְּמַד שְׂכַפָּה הָקֵב”** עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם **“They stood at the foot of the mountain.”** Rav Avdimi bar Chama bar Chasa said: This teaches that HKB”H held the mountain over them like an upturned barrel. Then He said to them: **“If you accept the Torah, fine; but if not, your burial will be there.”**

Tosafos pose an obvious question (ibid.): Why was it necessary to coerce Yisrael to accept the Torah in this threatening manner? Hadn't they already proclaimed willingly and enthusiastically **“na'aseh v'nishma”**—**we will do and we will hear**?! The Midrash Tanchuma (Noach 3) addresses this question and explains that the coercion only applied to the acceptance of Torah she'b'al peh:

Perhaps you should conjecture that He held the mountain threateningly over them concerning Torah

she'b'chsav. But from the moment he asked them, “Are you willing to accept the Torah?” They responded unanimously, “Na'aseh v'nishma! Because it doesn't involve effort and torment, and it is concise.” Rather, he threatened them on account of Torah she'b'al peh, because it contains the precise details of the mitzvos—both the simple ones and the complicated ones; and it is severe as death and its envy is as strict as that of the Abyss. For, one does not study it unless he loves HKB”H with all his heart, all his being and all his might . . . Anyone who loves wealth and pleasure cannot indulge in the study of Torah she'b'al peh, because it demands great suffering and lack of sleep.

Notwithstanding, it is incumbent upon us to explore why HKB”H saw fit to coerce Yisrael to accept Torah she'b'al peh by holding the mountain menacingly over their heads like an upturned barrel. Clearly, He could have accomplished this goal in many other ways. Hence, we must assume that this specific, menacing ordeal teaches us an important fact concerning the acceptance of Torah she'b'al peh. We will endeavor to clarify the matter.

At Matan Torah Har HaMoriah Was Uprooted and Placed atop Har Sinai

We will begin to shed some light on the subject, to the best of our abilities, by referring to the commentary of the Ba'al HaTurim. Here is how he interprets the passuk:

“They stood at the foot of the mountain”: “At the foot of the mountain; and Har Sinai”—this teaches us that the mountain was uprooted from its place, and it became like a mountain on top of a mountain.” His comment suggests that he is attempting to reconcile an apparent redundancy in the passuk; it mentions the word **“har”—mountain—twice: “והר סיני עשן כולו”**—**they stood under the mountain; and Mount Sinai was entirely enveloped in smoke.** It could have simply said: **“They stood at the foot of Har Sinai, which was entirely enveloped in smoke.”**

At first glance, however, his comment is puzzling. Even if Har Sinai was uprooted, we are still only dealing with a single mountain. So, what does he mean when he says that **“it became a mountain on top of a mountain”**? To explain his cryptic comment, I would like to refer to an incredible chiddush found in the Yalkut Reuveini (Yisro 3): **When the Torah was received, Har HaMoriah was uprooted and brought to the midbar; so that the Torah would be given on this special site.** It appears that the source for this chiddush is the Midrash Tehillim (Mizmor 68, 9): **Where did Sinai come from? Rabbi Yossi said: It was pulled out of Har HaMoriah, like challah from dough, from the place where Yitzchak Avinu was bound. HKB”H said, “Seeing as their patriarch Yitzchak was bound on it, it is fitting that his children receive the Torah on it.”**

With this premise, we can provide a very nice interpretation of a passuk related to the Akeidah that all the commentaries find perplexing (Bereishis 22, 14): **“וַיִּקְרָא אֲבִרְהָם—שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר ה' יִרְאֶה”**—Avraham named that place **“Hashem Yireh,”** as it is said this day, on the mountain Hashem will be seen. Concerning the name **“Hashem Yireh,”** Rashi comments: **Its simple meaning is as it is rendered by the Targum (Onkelos): Hashem will select and see for Himself this site to rest His Shechinah in and to have korbanos sacrificed here.** But how does this explain the conclusion of the passuk: **“As it is said this day, on the mountain Hashem will be seen”**?

We will propose an explanation based on the Midrash cited above. Avraham was praying that **“Hashem Yireh”—**

that Hashem would find (see) this place fitting as a resting place for His Shechinah—namely, in the Beis HaMikdash. Additionally, **“as it is said this day”—**that it be decreed in the heavens above: **“On the mountain Hashem will be seen”—**that when the time comes to give Yisrael the Torah on Har Sinai—Hashem’s mountain (see Shemos 3, 1)—Har HaMoriah will be seen at the site of Har Sinai. In other words, it will be uprooted from its location and stand atop Har Sinai, so that the Torah will be given on it.

This explains very nicely the following passage in the Gemara (Sotah 5a): **אמר רבי יוסף, לעולם ילמד אדם מודעת קונו, שהרי: “הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני.”** **Rabbi Yosef said: A person should always learn from the good sense of his Creator—for behold, when HKB”H gave the Torah, He abandoned all the great mountains and hills and instead rested His Shechinah on Har Sinai.** Rashi comments that we are being taught to value modesty and humility from the fact that HKB”H passed over greater and taller mountains, such as Har Savor and Har Carmel, in order to give the Torah on the lowly Har Sinai.

The source for this notion is the Gemara (Megillah 29a) and is also explained in greater depth in the Midrash (Bamidbar Rabbah 13, 3), where Chazal expound on the passuk (Mishlei 29, 23): **“A man’s pride shall bring him down”** applies to Savor and Carmel, which came from the end of the world, proclaiming boastfully, **“We are high, and HKB”H will give the Torah on us.”** **“But he that is of lowly spirit shall attain honor”** applies to Sinai, which humbled itself by saying, **“I am low.”** Consequently, HKB”H placed His glory upon it, and the Torah was given on it, and it was privileged to receive all of this honor. As it states (Shemos 19, 20): **“Hashem descended upon Har Sinai.”**

According to this Midrash, HKB”H opted to give the Torah on Har Sinai due its humility. It agreed to have HKB”H bring Har HaMoriah from Eretz Yisrael and place it on top of itself (Har Sinai), so that the Torah would be given on Har HaMoriah. The other mountains demonstrated the midah of **“ga’avah”—**arrogance and vanity; they did not agree to have Har HaMoriah brought and placed on top of them.

HKB"H Held Har HaMoriah over Yisrael

With this introduction, we will now proceed to clarify the comment of the Ba'al HaTurim: **"At the foot of the mountain; and Har Sinai"—this teaches us that the mountain was uprooted from its place, and it became like a mountain on top of a mountain.**" As explained, he is attempting to reconcile the language of the passuk. The passuk begins: **"They stood at the foot of the mountain";** it doesn't specify which mountain, it merely says **"the mountain."** Yet, the passuk concludes by specifying that **"Har Sinai was entirely enveloped in smoke";** it specifically names Har Sinai. If the passuk is talking about the same mountain, then it should have first mentioned the name of the mountain—**"they stood at the foot of Har Sinai"**—and then concluded by stating that **"the (aforementioned) mountain was entirely enveloped in smoke."** Then, the meaning of the passuk would have been quite clear.

Because of this irregularity, the Ba'al HaTurim proposes a tremendous chiddush based on the aforementioned Midrash. He asserts that at the time of Matan Torah, HKB"H uprooted Har HaMoriah and placed it atop Har Sinai. On its way to the midbar, before it was placed on top of Har Sinai, HKB"H held it menacingly over the heads of Yisrael: **And He said to them, "If you accept the Torah, all is well; if not, your burial will be there."**

This explains the language of the passuk very nicely. Initially, the passuk says: **"They stood at the foot of the mountain"**—without specifying that it was speaking about Har Sinai; because it was alluding to another mountain, Har HaMoriah. That is the mountain that was held over them threateningly. It is referred to as **"the mountain,"** since it was the well-known mountain on which Avraham bound Yitzchak. Then, the passuk concludes: **"And Har Sinai was entirely enveloped I smoke, because Hashem had descended upon it in the fire."** In other words, Har Sinai remained in its original location; it was not uprooted. The mountain that Yisrael stood under was Har HaMoriah on its way from Eretz Yisrael to Har Sinai. We can now marvel at the clarity of the Ba'al Haturim's comment.

This Is the Torah of a Man Who Dies in a Tent

Continuing this sacred journey, we will now explain why it was necessary for HKB"H to coerce Yisrael to accept Torah she'b'al peh by holding Har HaMoriah over them. We will begin by presenting a story about the great Rabbi of Sanz, zy"a, the author of the Divrei Chaim. At the time of the story, he was already acknowledged as a great Torah-scholar and a pious man. He went to visit and benefit from the holy environs of the great Rabbi Yisrael of Ruzhin, zy"a. Upon witnessing the sacred way in which he served Hashem, the esteemed Rabbi of Sanz said of him:

HKB"H gave us two sacred mountains—Har Sinai and Har HaMoriah. We received the Torah on Har Sinai; whereas, Yitzchak was bound on top of the mizbeiach on Har HaMoriah. Yet, we see that HKB"H chose to build the Beis HaMikdash on Har HaMoriah rather than on Har Sinai to teach us that service of Hashem based on self-sacrifice is superior to Torah-study.

With these words, the great Rabbi of Sanz, zy"a, with all due humility, expressed his great esteem for the great Rabbi of Ruzhin, zy"a. Despite his own significant Torah-prowess, the Rabbi of Sanz felt that the self-sacrifice exhibited by the Rabbi of Ruzhin in his service of Hashem exceeded his own. Thus, we learn that Har HaMoriah is emblematic of self-sacrifice, as demonstrated by Akeidas Yitzchak. Har Sinai, on the other hand, is emblematic of Torah-study and observance.

Now, we have learned in the Gemara (Berachos 63b): **"אמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל."** From where do we learn that words of Torah are not retained except by one who sacrifices himself for the sake of the Torah? For it is stated (Bamidbar 19, 14): **"This is the Torah of a man who dies in a tent."** It is apparent that this statement applies to the toil involved in the study of Torah she'b'al peh, as explained in the Midrash Tanchuma (Noach 3): **"שלא תמצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעולם הזה, אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל."** Torah she'b'al peh will not be found in someone seeking the pleasures of this world—such as earthly desire, honor and

greatness. It is only to be found in someone who endures self-sacrifice on its behalf. Such is the way of Torah—sufficing with meager amounts of bread and water, sleeping on the ground, enduring discomfort and engaging in unrelenting Torah study. This is the implication of the passuk: **“This is the Torah of a man who dies in a tent.”**

Thus, we learn that to retain words of Torah, there are two prerequisites. Firstly, we must emulate Har Sinai by studying with humility and a lowly spirit. Secondly, we must emulate Akeidas Yitzchak on Har HaMoriah by studying Torah with a degree of self-sacrifice. It is not for naught that Chazal said in the Midrash Shochar Tov (Tehillim 87, 1): **“Its foundation is in the holy mountains”—the foundation of the world is in the merit of two holy mountains, Har Sinai and Har HaMoriah.**

We can now begin to appreciate why HKB”H chose to mount Har HaMoriah on top of Har Sinai. He wished to teach us that we must emulate both Har Sinai and Har HaMoriah. We must study Torah with both humility and self-sacrifice. Otherwise, without the element of self-sacrifice, our Torah learning will not endure. It was for this reason that HKB”H held Har HaMoriah—the place emblematic of self-sacrifice—menacingly over Yisrael, and He announced: **“If you accept the Torah”—**with the characteristic of Har HaMoriah, namely self-sacrifice—**“all is well”—**your achievements in Torah-study will endure, and the Torah will protect you from all troubles and crises; **“if not,”** if you fail to study Torah with a degree of self-sacrifice; **“you will be buried there”—**because you will not retain your Torah.

The Union of Har Sinai and Har HaMoriah the Combination of Humility and Sacred Pride

As it is the nature of Torah to be elucidated from seventy perspectives, I would like to propose my own explanation for why HKB”H mounted Har HaMoriah on top of Har Sinai for the sake of Matan Torah. We will refer to a question posed in the Talmud Yerushalmi (A.Z. 3, 5). They ask: How did they construct the Beis HaMikdash on Har HaMoriah? After all, we have learned in a Mishnah (A.Z. 45a): **“כל מקום שאתה מוצא—הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן, דע שיש שם עבודת כוכבים”—wherever**

you find a tall mountain, a raised hill or a green tree, know that idolatry is found there.

In truth, mountains and hills, since they are attached to the ground, are not prohibited for ordinary use and benefit, in keeping with the elucidation (ibid.): **“אלהיהם על ההרים ולא ההרים”—the Torah says: “Their gods on the mountains,” but the mountains themselves are not gods.** Nevertheless, for religious worship, they are definitely prohibited, based on a “kal va’chomer”: If something that is alive is not prohibited for ordinary use but is prohibited for religious use, all the more so something that is not alive is prohibited for religious use. That being the case, how was the Beis HaMikdash built on Har HaMoriah? The Yerushalmi answers that since the Beis HaMikdash was built based on the instruction of a navi, there was no concern. This is consistent with the passuk (Shmuel II 24, 19): **“ויעל דוד כדבר גִּד כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'”—so David ascended as Gad had instructed, as Hashem had commanded.**

In the Responsa of the Chasam Sofer (O.C. 208), he provides a wonderful answer to the Yerushalmi’s question, in the name of his mentor and Rav, the great Rabbi Nasan Adler, ztz”l; he insinuates this answer into the words of the Yerushalmi. He refers to the Midrash Rabbah in parshas Vayeira. The Torah says that **“he (Avraham) saw the place from afar.”** He saw a place not a mountain. So, Avraham Avinu prayed, because he felt that it is not respectful for a king to rest in a valley; as a result, the place was transformed into a mountain. Thus, before the land was given to Avraham Avinu, a”h, the place was a valley, and the goyim did not erect any form of avodah-zarah there. Once it was transformed into a mountain, the land already belonged to Avraham, and the mountain could not be prohibited.

Rabbi Nasan Adler explains that this caused David HaMelech, a”h, sorrow. He knew that all the mountains were considered to be sites of avodah-zarah and, as such, were prohibited for religious purposes. Perforce, he would have to find (settle for) a mere “place” for Hashem that was not a mountain. This did not seem fitting as a sanctuary for Hashem, the Protector of Yaakov; it is not respectful for Him to dwell in a valley. Thus, he lamented until the navi came and revealed the secret to him; he told him which mountain

was originally a valley and was transformed into a mountain. This is what the Yerushalmi means; the Beis HaMikdash was built based on the information supplied by the navi.

Har HaMoriah: "His heart was uplifted in the ways of Hashem"

Now, we have a fundamental principle that HKB"H does not perform a miracle for naught. Hence, we must inquire: Why did HKB"H originally create Har HaMoriah as a valley and He only transformed it into a mountain in response to Avraham's tefilah? Undoubtedly, HKB"H could have created it as a mountain from the outset and prevented the Canaanim from practicing avodah-zarah on that site.

Let us suggest that HKB"H wished to teach us a valuable lesson concerning the service of Hashem. We have already learned from the Gemara that HKB"H chose to give us the Torah on Har Sinai, because it is lower than all the other mountains and it possessed the admirable quality of humility. That, however, raises the question: So, why did HKB"H find it necessary to uproot Har HaMoriah from Eretz Yisrael and place it on top of Har Sinai for the sake of giving the Torah on it? For, as explained, HKB"H did not want to give the Torah on the taller mountains, because they represent arrogance.

Now, our sacred sefarim teach us that the virtues of humility and lowliness only apply to self-esteem. It does not, however, apply to the honor and respect of Heaven; in that regard, it is important to adopt the "ga'avah" of kedushah—pride and arrogance related to matters of kedushah. Scriptures attest to this fact in relation to Yehoshafat (Divrei HaYamim II 17, 6): "ויגבה לבו בדרכי ה'"—**his heart was uplifted in the ways of Hashem**. Without a degree of pride and arrogance concerning matters of kedushah, one is liable to fall prey to the yetzer's ploy of misguided humility. It encourages a person to believe that he is not worthy of serving Hashem and performing acts of kedushah.

"When the blast of the ram's horn is drawing out, they will ascend the mountain"

At this point, I would like to introduce a precious gem related to this topic from the esteemed Rabbi Yisrael Spira,

the head of the beit-din of Bluzhov, ztz"l. He explains why HKB"H commands Moshe Rabeinu to instruct Yisrael to set a boundary around the mountain (Shemos 19, 12): "והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות. And you shall set a boundary around it (Har Sinai) for the people, saying, "Take care not to go onto the mountain or touch its edge; whoever touches the mountain will surely die . . . When there is a prolonged blast of the ram's horn, they will be permitted to go up onto the mountain."

We can suggest that this warning is related to the fact that a mountain, which is an elevated place, alludes to arrogance and haughtiness. Therefore, HKB"H warned Yisrael: **"Take care not to go onto the mountain or touch its edge"**—it is imperative to avoid any minimal degree or display of arrogance. For: **"Whoever touches the mountain will surely die,"** in keeping with the words of the Mishnah (Avos 4, 21): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם"—**jealousy, lust and honor expel a person from the world**. There is, however, one exception: **"With the prolonged blast of the ram's horn"**—the "יובל", which is an acronym for "ויגבה לבו בדרכי ה'"—when one's heart is inspired and uplifted to serve Hashem. In other words, when we are dealing with the honor of Heaven: **"They will be permitted to go up onto the mountain"**—to use the "ga'avah" of kedushah l'shem shamayim—for the sake of Heaven.

Now, this enlightens us as to why HKB"H originally created the site of the Beis HaMikdash as a valley. He was teaching us that HKB"H only rests His Shechinah on someone who possesses the traits characteristic of a valley—humility and low self-esteem. However, since service of Hashem also demands the quality of: **"His heart was uplifted in the ways of Hashem"**—Avraham Avinu prayed that for the sake of Hashem's kavod, the Shechinah should dwell on a mountain, symbolizing the "ga'avah" of kedushah—arrogance and pride for an exalted purpose. HKB"H consented and transformed the valley into a mountain.

Thus, we can comprehend the rationale for giving the Torah on Har HaMoriah. Indeed, Har HaMoriah was initially a valley, symbolizing the trait of humility. Afterwards, however,

due to Avraham's tefilah, it was transformed into a mountain, symbolizing "ga'avah." Hence, it turns out that the entire mountain was created solely for the kavod of Hashem. This type of "ga'avah," l'shem shamayim, is desirable and pleasing to Hashem. Therefore, HKB"H uprooted it from its location and transported it to Har Sinai to give the Torah on it.

This explains beautifully the magnificent union of Har HaMoriah and Har Sinai produced by HKB"H. Since Hashem chose to give Yisrael the Torah on Har Sinai, the symbol of humility, there was concern that a person might

forget that with regards to the kavod of Hashem, "ga'avah" is acceptable and even warranted. Therefore, HKB"H transported Har HaMoriah from Eretz Yisrael. Initially, it was a valley; however, due to the tefilah of Avraham Avinu, it was transformed into a mountain. Thus, we learn that in Torah-study and the service of Hashem, it is necessary to combine the characteristics of both mountains. On the one hand, we must be humble like Har Sinai; on the other hand, we must be proud to honor Hashem and His Torah like Har HaMoriah.



Our thanks and blessings are given to those who donated for the publication of our weekly dvar Torah for the merit of **אחינו בני ישראל**

**Family Madeb for the
Refuah Shelimah of Lea bat Virgini**

**Arthur & Randi Luxenberg לזכות
of their wonderfull parents, children and grandchildren**

To receive the mamarim by email: mamarim@shvileipinchas.com

To sponsor or dedicate
this publication, please
call the Areivim office:
845-371-2760 or email
info@areivim.com

Areivim

LIFELONG SUCCESS

EMERGENCY HOTLINE
Dial: 845-371-2760
or Text: 914-490-8129
and type the word
"EMERGENCY"

845-371-2760 | INFO@AREIVIM.COM | P.O. BOX 166 HILLBURN, NY 10931 | WWW.AREIVIM.COM

To subscribe to the Weekly Email, please email info@areivim.com
and enter "Subscribe" into the subject line.

Please go to www.TorahAnytime.com to listen to Rabbi Shmuel
Gluck, and other popular speakers, on TorahAnytime.

By Rabbi Shmuel Gluck

The Midrash (27:9) describes that Hashem told Klal Yisroel after they sinned with the Eigel, Shibartem Na'aseh, you "broke" Na'aseh, the instruction to do the Mitzvoahs, Hi'zoharu B'nishma, protect, the Mitzvah to listen to the Mitzvoahs. How can someone fulfill listening if his actions act contrary to what he hears?

While this initially seems difficult to understand, this is a basic skill each of us needs to improve on. I speak to many people, young and old, that don't fulfill certain Mitzvoahs, some even as important as Shabbos.

When I speaking to them, they project two completely different attitudes. Some tell me, "Who cares, it's all made up, etc." Their need to purge themselves of guilt requires them to deny any value and to belittle those that give value to Mitzvoahs.

Others tell me, "I know I'm wrong but this is where I am right now". Sometimes there is no commitment to change, just an acknowledgement that what they are doing is wrong. Despite not making any commitment, they are close to improvement simply by allowing themselves to be honest and the guilt itself can accelerate change inside of them.

I often hear, "We're Chassidish/Yeshivish, not the overly Frum ones, but normal." They have taken their present level (their Na'aseh) and they customized their Nishma to fit perfectly. In doing so, they have also "broken" their Nishma. This is, I believe, the message of the Midrash. No one is perfect. Nevertheless, don't create your personal definition of normal to fit your present behavior. I sometimes tell myself, "What I am doing isn't right and I need to get my act together very soon". That is what is asked of us.

How to Make The Right Decision Each Time (Part 1 of 2)

By Rabbi Shmuel Gluck

Deciding on and implementing the right course of action each time requires multiple steps, and each step must be qualified before implementing. In this article, I want to discuss the first of three steps. We have to clarify what our mission, our end goal is. This refers to a lifetime mission, such as what we want our children to grow up to become. It can also be something very specific, such as understanding what to say in a specific conversation.

I have realized that before people can know what the next step should be, they must know how to define themselves at that specific moment. For example, when dealing with a problem involving the entire family, are they primarily expected to think and act as a father, a spouse, or a son? Or in other situations, are they, at this moment, a businessman, or are they a community person? If they don't know who they are at this moment they can't make the right decisions.

It isn't always easy knowing who a person is at any moment. People have more than one role in life and, as a result, they live by more than one definition. We are all humans. We are Jewish people. Many of us are children, siblings, parents, etc., sometimes all at the same time. It is important for us to know, at any moment, which title and, therefore, which definition,

decides what our next step should be.

Sometimes it is difficult to know whether we should primarily act as a parent, spouse, or sibling as our roles overlap with each other. Do I visit my mother, considering myself to primarily be a son, or do I do homework with my child, considering myself to primarily be a father? Pinpointing our primary role for each moment is a responsibility that we can't ignore. The good news is that, while difficult, when considered it will make our lives much easier and more rewarding.

The title that they carry at that moment will decide whether they should help their parent despite the fact that it may inconvenience their spouse, or vice versa. It will decide where their immediate responsibilities lie. This question must be decided on a case-by-case basis.

Once they have decided "who they are" at that moment, they must define what that title requires from them. Without that definition, it will become impossible to succeed because we don't know what success "looks" like.

I want to discuss several definitions. This will help us focus on what is the right next move and what is the wrong one, even if,

LAYOUT BY RAMAPOST.COM

PARCHAS YISRO 5781

at that moment, it makes sense to us. While we can still make mistakes, it will certainly limit the scope of our mistakes by mastering the first of several steps required to make correct decisions.

Here are some of the more common definitions that we should consider on a constant basis. Each definition listed here, as well as any other definition we may need, is found in our Torah. We have all the information we need. We just have to look for it and acknowledge its responsibility.

1) We are humans and that brings us to our first responsibility. As people, we are responsible to keep the world in the same condition that we first found it in. We are tenants in this world and just as tenants have a contractual agreement to keep the rented property in the same condition as when they first rented it, so is it our responsibility to this world. Collectively, we actually have a responsibility to save the whales.

This is in direct contrast with many people's beliefs that the world was created for them to use, even deplete its resources, have fun, and let others worry about it. When we use up the bulb, the milk, or the battery, we have to replace it.

2) As Jewish people, we have a greater responsibility than others have. We are expected to leave the world in a better situation than we found it. This is more than making sure the spotted owl is protected. We were brought into a world intended to increase Kavod Shomayim and each of our actions must work towards that goal.

While most people don't focus on this mission every second of their lives, nevertheless, to increase our chances of success, to actually give ourselves a chance, we have to know that this is our mission. Since this is a foundational mission (and definition), we still need to define who we are and what goals that definition brings with it.

3) A father is someone who is a friend and advocate. While he may do other things, such as punish, a successful parent is measured by how well he performs in these two areas above all others.

This is important when one is unsure what the parent's next "move" is. While this definition does not supply all the answers, it does remind people that whatever they do they can't erode the friend/advocate aspect of their relationship. Even if it is best that, at this time, they don't actually help them, they must do it in a manner which makes it clear that they are "there for them". While they disagree on approach, they are still giving them the respect while not helping them hurt themselves.

4) A husband is someone who guides, protects, and supports the family. Everything is his problem, even those tasks which are delegated to others.

The owner of a business would never say, "It is my employee's

problem." It is always the boss's problem. In addition, an effective boss would not ignore the emotional state of his employees because he knows that emotional health, good will, and mutual respect are all necessary in order to perform effectively and not "shut down", sabotage the business, or just quit.

The comparison between a boss and husband/father is important as they are exceedingly similar. Effective bosses never explode in the office, always patiently hoping that others will follow their lead. An effective boss should be the last one to quit for the day and is the one who plans out future growth. Everything is the boss's, and father's, responsibility.

5) A wife is someone who receives what her husband gives her and increases its value just as a businessman takes his profits and gives it to a financial advisor to invest. The wife receives what her husband has "earned" and increases it. She is responsible to take the Shalom, emotional health, Ruchnius health, money (not necessarily increasing it but using it as properly as possible) and, most importantly, taking the children's strengths and weaknesses and making them the best people they can become. The wife, in other words, "invests" everything given to her and is expected to double and triple its net worth.

6) The ability to enjoy a friend's company and have fun with them is what makes people want to be friends with others. But that's not their definition. A friend is someone who prompts and supports his friend to make healthy decisions promoting personal growth.

It is natural that teenagers are not interested in any definition of a friend. Even as adults, many people are not thinking of their friendship as creating any responsibilities. People should keep this definition in mind when choosing friends, before they are chosen. They should ask themselves if the potential friend is one who will help me grow. Do I want to be their friend? Is that person interested in growing?

7) A Rebbe is someone who teaches his students how to live their life in a Torah manner. Teaching Torah is the tool, a manual, and is not the goal. The Torah itself has a mission, to teach people how to live their life in a Torah manner. The Rebbe's job is the same.

There are many more definitions we need in order to live successfully. I hope this article gives readers an idea which helps to appreciate the need to find definitions for each of our relationships and therefore, what our responsibilities are with each other.

The next article will discuss the next two steps to help us make the right decisions each and every time.

MIZMOR L'DOVID

Divrei Torah Inspired by the Torah Commentaries of
RAV SHIMSHON RAPHAEL HIRSCH ZT"L

A Study of Shabbos #18 – "Beginnings" With Chochmah - Part 2: All of Sefer Shemos By David Gurwitz

We continue exploring *chochmah* in accordance with the final sentence of *kappitel* 107: "*Mi chochom veyishmar eileh veyisbonenu chasdei Hashem - Whoever is wise, let him note these things and he will understand the kindnesses of Hashem.*"

Our sages placed the mentioning of "*chochmah*" at the beginning of many junctures in our daily lives if we stop to take notice. We discussed saying, "*Reishis chochmah yiras Hashem - The beginning of wisdom is fear of Hashem,*" in the morning. We begin the prayer following going to the restroom with the words "*asher yotzar es ha'adam bechochmah.*" We begin the middle thirteen *brachos* of *Shemonah Esrei* with "*Atah chonein le'adam daas umelamed le'enosh binah chaneinu mei'it'cha dei'ah binah vehaskel.*" We begin the evening prayer, *Maariv*, with the words "*Asher bidvaro maariv arovim uvechochmah poseiach she'arim uvisvunah meshaneh ittim - With His words He brings on evening, with wisdom He opens gates, and with understanding, He changes times.*"

This piece is being written upon my finishing *Maseches Yoma*. The *Hadran* that is read upon the completion of every *masechta* contains the expression, after mentioning the ten sons of Rav Papa, "*Your commandments make me wiser than my enemies for it is forever with me*" - from *Tehillim* 119:98.

The entire Torah begins with *chochmah*. How? We wrote that *Targum Yonasan* defines the word *Bereishis* as *chochmah*. We pointed out that the value of the word *chochmah* is 73 and that the

numbers 1 plus two plus 3, up to 73, add up to 2,701, which has the same *gematria* as the first sentence in the Torah: *Bereishis barah Elokim eis hashomayin v'eis ha'aretz.*

I'd like to add that the first *parsha* in the Torah, *Parshas Bereishis*, also hints at *chochmah*, since it has 146 *pesukim*, and 146 just happens to equal *chochmah* (73) *u'* (6) *binah* (67).

Let's review *chochmah* in relation to the *parshiyos* of *Sefer Shemos* that we have read leading up to this week's *parsha*, *Ki Sisa*. Not surprisingly, all of *Sefer Shemos* contains references and hints to *chochmah*.

We started *Sefer Shemos* with *Parshas Shemos*, wherein the *Mitzriyim* said about the Jews, "*Hava nischakmah - Let's be wise.*" The *Baal Haturim* observes that the *gematria* of the word *hava*, come, is 12. In effect, Paroh said, "*Let us outsmart the twelve tribes.*"

Then, *Parshas Va'eira* and *Parshas Bo* contain, respectively, 7 plagues and 3 plagues. 7 and 3 are numbers that form the value of the word *chochmah*. Also, they represent the ten *sefiros*, which are broken into a group of 7 "emotional" - *chesed, gevurah, tiferes, netzach, hod, yesod*, and *malchus* - and a group of 3 "intellectual" - *chochmah, binah* and *daas*. In addition, the *Maharal* teaches that the ten plagues stripped away "nature" one step at a time in the opposite order to *Bereishis* to the ten statements of creation, which we know indicates *chochmah*.

I have written before that the letters of the word *chochmah* can be broken into two words, *koach*

mah, literally meaning the power of a question. The word *koach* has a value of 28 and there are 28 letters comprising the seven *middos* of *chesed*, *gevurah*, *tiferes*, *netzach*, *hod*, *yesod* and *malchus*. The *koach* of *chochmah* lies partially in its connection to the 7 *middos*, which themselves are *keneged* the seven days of creation and the seven opening words of the Torah. This is a theme to be explored in the future based on the teachings of Rav Moshe Wolfson.

Then, we pointed out a few weeks ago, in *Parshas Beshalach*, what *Targum Onkelos* said that when the sea split, it meant that the waters had wisdom, by converting what Rav Moshe Shapiro describes as the normal unformed state of water into a formed one. This permits existence.

In *Parshas Yisro*, when we received the Torah, we discussed that its 72 *pesukim* indicate *chesed* - *begematria* 72, and, with the *kollel*, 73, the same as *chochmah*. In addition, Rabbi Bentzion Shafier, author of *Shmuz on Life*, says that the Torah contains all the wisdom in the world. Therefore, our ability as Jews to learn it is "like a musically gifted child sitting down to play the violin - it is in our blood."

In analyzing the next *parsha*, *Parshas Terumah*, the *Baal Haturim* brings from the Rosh, his father, that the term for two *keruvim*, *shnei hakeruvim*, has a value of 637, which, with the *kollel*, equals that of the *avos*: Avrohom, Yitzchok and Yaakov. He says that the *keruvim* recalled the merit of the *avos*.

In this regard, we also wrote that the *gematria* of *veyisbonenu chasdei Hashem* - and he will understand the kindnesses of Hashem" is 638, which, with the *kollel*, is the same as the combined value of Avrohom, Yitzchok and Yaakov. Therefore, the *shnei hakeruvim* also share an aspect of *chochmah*. Rabbi Nosson Scherman, in his wonderful *ArtScroll Stone Chumash* commentary, explains that the wings of the *keruvim* stretched upward to indicate that man should also strive upwards to understand Hashem's wisdom. In addition, he says that "the faces were directed downward toward the ark, and towards each other, to symbolize that the only true source of wisdom is the Torah, and that man must use his wisdom to interact with his fellows."

The *menorah* described in *Parshas Terumah* also represents *chochmah*. It is mentioned 7 times, corresponding to the seven heavens, which also correspond to the days of the week and the seven *middos*.

In *Parshas Tetzaveh*, *posuk* 28:3 states that "you shall speak to each of the wise-hearted people (*es kol chachmei lev*) whom I have invested with a spirit of wisdom (*ruach chochmah*) and they shall make the vestments of Aharon to sanctify him to be a *kohein* unto me."

The expression "wise-hearted people whom" is *chachmei lev asher*. The *Baal Haturim* points out from the *Rokeach* that the *gematria* of this phrase is 611, the same as that of the word *yiras*. The "wise-hearted people" are those filled with fear of Hashem, as we learn from *Tehillim* 111:10: "reishis chochmah yiras Hashem - the beginning of wisdom is fear of Hashem."

Finally, *Parshas Ki Sisa* contains the introduction of the work of Betzalel. Hashem says of him that "I have filled him with a G-dly spirit, with wisdom, insight and knowledge, and with every craft." Then, after mentioning Ohaliav, from the tribe of Don, the Torah says, "I have endowed the heart of every wise-hearted person with wisdom."

We will explore the aspects of Betzalel and his extraordinary gifts next week. In doing so, we will see that *Parshas Vayakhel* and *Parshas Pekudei* also complete the inclusion of *chochmah* in *Sefer Shemos*.

"Mi chochom veyishmar eileh veyisbonenu chasdei Hashem - Whoever is wise, let him note these things and they will understand the kindnesses of Hashem."

To be continued....

David



Parashas Yisro

תשפ"א

פרשת יתרו

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע

And you shall discern from among the entire people, men of accomplishment, G-d-fearing people, men of truth, people who despise money. (18:21)

Yisro advised Moshe *Rabbeinu* to seek Judges who possessed four exemplary attributes; most important, they were seeking *anshei chayil*, men of accomplishment. *Rashi* interprets accomplishment as referring to men of means who would not be swayed, who could resist pressure, thus enabling them to render their judgment not subject to external influence. *Sforno* interprets *chayil* to mean men who possess good judgment, common sense, and the ability to recognise when truth is being related and when it is not. Interestingly, after sifting through the ranks of the people, he found numerous *anshei chayil*, which is a strong indication of the overriding significance to be attributed to the ability to judge with common sense. This in no way ignores the other attributes. How far can one get in life, however, without *seichel*, common sense?

The *Mechilta* interprets *anshei chayil* to mean *baalei avtachah*, men upon whom one can rely, trustworthy people who are always there when needed (author's extended definition). What connection does *anshei chayil* have with reliability? *Chayil* is defined as valorous, with the various synonyms that fall under the rubric of valor. Reliability is not one of them. *Horav Baruch Dov Povarsky, Shlita*, quotes from Shlomo *HaMelech's* magnum opus on the *Eishes Chayil*, Woman of Valor (*Mishlei* 31:10), in which he describes the various exemplary attributes of the woman who has achieved this distinction. Shlomo *Hamelech* begins with his famous question: *Eishes Chayil mi yimtza*, "A woman of valor, who can find?" a question that indicates that such a woman is truly a rarity. Toward the end of the homily on womanhood, however, he states: *Rabos banos asu chayil*; "Many daughters have done valiantly, a statement that indicates that many women are capable – and achieve the distinction – of *chayil*."

The *Rosh Yeshivah* distinguishes between *asu chayil* and one who has earned the right to the appellation, *eishes chayil*. One who performs acts of valor, good deeds, is to be commended, but, for all intents and purposes, it might be a one-time deal or based upon convenience or comfort. It does not define the identity (so to speak) of the woman until she is to be relied upon to act in this manner always. It is who she is. Her essence is *chayil*. Such a person is *mi yimtza*, rare to be found.

With this idea in mind, the *Rosh Yeshivah* approaches *anshei chayil* as *baalei avtachah*, men of reliability. They do not come to the fore consistently, only when it is convenient. They are consistent in their *chayil*. A leader must be consistent, decisive, never vacillating and unambiguous. Moshe *Rabbeinu* discovered that men of quality who maintain consistency throughout, have indeed a vital, but rare, attribute. Such men must comprise our leadership, because one who is not reliable is incapable of leading.

Veritably, this quality is related to Hashem. *Chosamo shel HaKadosh Baruch Hu emes*, "The seal of Hashem is truth." We are used to translating *emes* as true/truth in the narrow western vernacular to mean that something which is conformable to an essential reality is considered to be true. In Hebrew vernacular, *emes* means being true to one's word (trustworthy, reliable), adhering to a commitment. In his commentary to *Shemos* 6:3, *U'Shemi Hashem lo nadaati lahem*, "But through My Name Hashem, I did not become known to them," *Rashi* interprets this as: "I was not recognised by them in My aspect of truth, because of which I am named Hashem, which implies *ne'eman l'ameis*

Devarai, "I am faithful to uphold My word." We derive from *Rashi* that *emes* means to uphold one's word. This is an essential quality that must be part and parcel of leadership, without which one is deficient in the *middah*, attribute, of *emes*, truth.

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש

You shall be to Me a kingdom of ministers/priests and a holy nation. (19:6)

The Torah hereby informs us of our mission statement, the identity which we must strive to achieve as members of *Klal Yisrael*. The *Kohanim* stand at the spiritual helm of the nation as mentors and paradigms of moral/spiritual perfection. They have dedicated their lives to the service of Hashem – a mission which the Torah expects all of us to complete. Second, we are to become a *goy kadosh*, holy nation. Holiness is achieved via separation and removal of oneself from the moral temptations and conflicts that would destroy our spiritual ascent. One can hardly live a life of abandon, of moral profligacy and material excess, and expect to be close to Hashem. *Kedushah* requires devotion. One's devotion must be focused on Hashem if he hopes to achieve holiness. Thus, the Jewish People are charged with a dual mission: to serve as the aspiration and inspiration for an entire world to recognise Hashem and to strive for spiritual perfection; to have their own intrinsic value of sanctity and moral perfection, so that they can fulfil their own spiritual potential. One can hardly mentor others if he himself is deficient.

The appellation *goy kadosh* is not exclusive to Torah leadership. *Mi k'amcha Yisrael*, "Who is like Your People Yisrael?" applies to all Jews, regardless of lineage or erudition. Torah-observant Jews whose commitment to Hashem is unequivocal, whose *mitzvah* observance is without fanfare, and who do what is right without seeking accolades and tributes, earn the title *goy kadosh* for their many meaningful acts of *chesed*, loving kindness. The following three examples (quoted by *Horav Shlomo Levenstein, Shlita*) are about Jews who exemplify *mi k'Amcha Yisrael*.

On December 4, 2010, a deadly forest fire in the Carmel Forest of northern *Eretz Yisrael* snuffed out 44 lives and consumed much of the Mediterranean forest covering the region. Among its victims was a young, unmarried 26 year-old man, by the name of Yakir Suissa. An observant Jew who was meticulous in his *shul* attendance, he made a point to attend a daily Torah *shiur*. As he was a friendly fellow, people thought they knew him, until after his death when it was discovered that he had performed an extraordinary act of *gemillas chesed* to help a *kollel* fellow who was strapped with overwhelming debt.

Yakir was standing in line at the *makolet*, grocery store, when a young *kollel* fellow in front of him asked the owner of the *makolet* to charge his present purchases. "I cannot do this anymore. Your balance is far beyond the standard credit that I allow. You will have to pay cash today," the owner said to the young man. The *kollel* fellow asked for one more chance at leniency: "Please, I am very short this month, and, if I cannot purchase these items, we will not have food at home. My children must eat. I promise that next week I will have payment." The owner was a good person who just did not want to go broke: "Fine. This one time, I will allow it, but you must bring me some money next week."

When the young man left, Yakir turned to the owner and said, "I am his relative. Tell me, how much does he owe you?" "Twenty-five hundred *shekel*." Immediately, Yakir took out his credit card and said, "Charge his bill to my card." A week passed, and the fellow returned

Hebrew Academy of Cleveland

Dedicated to the memory of Ellis Goldberg z"l publisher and distributor of the worldwide edition of Peninim

with payment on his account. The storekeeper told him, "It is not necessary. Your relative paid up your entire bill." "What do you mean?" he asked. "I have no relatives here." Yakir had paid the bill without fanfare, because he saw a young *ben Torah* straining under his debt. He was never heard from again, until his name and picture were posted in the paper as one of the victims of the deadly blaze. *Mi k'amcha Yisrael?*

A *rav* visited one of his students who was sitting *shivah* (seven-day mourning period) for his late mother. He asked his student to tell him something about his mother (whom he had heard was a special woman and who, although unable to attend a mainstream *Bais Yaakov*, grew up observant and raised a family of exemplary *bnei Torah*). "My mother would bake 24 *challots* every Friday in honour of *Shabbos*. We lived with this custom, but never understood why she picked the number 24. When I grew up I asked her, 'Imma, why do you bake 24 *challots*?' She explained that it was in honour of the 24 times its says *ki l'olam Chasdo*, 'His mercy is for all eternity.' 'But Imma, it actually says this (*ki l'olam Chasdo*) 26 times.' His mother answered, 'I will not bake *challots* for Sicho and Og (two pagan kings whom Hashem smote).'" This was a simple Jewish woman and the manner in which she paid tribute to Hashem.

Horav Chizkiyahu Mishkovsky, Shlita, relates that a Jew by the name of *Rav Goldstein* lived in Yerushalayim. He was a devout Jew who loved the Torah and was erudite in his teachings. While many Jews possess a love of Torah, his love was almost palpable. He was once asked who had inspired his extraordinary *ahavas Torah*. He related the following story.

"I was in Hungary at the outbreak of World War II. My father was taken from us during one of the early transports to the extermination camps, leaving my mother alone with all the children. One day the Nazi murderers came, rounded us up and threw us onto cattle cars; Auschwitz was our destination. For some reason, the engineer erred and took the wrong track, our destination being miles away from Auschwitz. The Nazis jumped at the opportunity to degrade and persecute us more, making us walk the distance to Auschwitz. My mother lifted up one child in each arm and, without food or drink, broken in body but not in spirit, she began the long trek to Auschwitz.

"A gentile woman who lived along the road took pity on my mother trudging along carrying two children, and quickly ran over. She was about to place a few potatoes in my mother's arms. The Nazi sensed this and screamed at the woman, 'One more move, and I will shoot you!' The woman pulled back the bag, but, nonetheless, kept on walking alongside my mother. Suddenly, she saw that the Nazi had averted his eyes, and she quickly put the bag in my mother's arms and ran away. As soon as we stopped marching, we all begged for a bite of the raw potato. My mother raised her hand and said, 'Not so fast. Do you see that man up front? That is *Horav Moshe Stern*, the *Rav* of Debrecyn. You know that a *talmid chacham* takes precedence.' She walked over to the *Rav*, gave him a piece of potato, then returned and gave to the rest of us.

"From that day on, it was entrenched in my psyche that the apex of Judaism is the *talmid chacham*. He precedes everyone due to the Torah that is absorbed within him. Nothing – absolutely nothing – supersedes the Torah."

Rav Goldstein's mother was an *ishah peshutah*, ordinary woman, not learned, no degrees, who did not carry a briefcase. She was unsophisticated in matters of Jewish philosophy, ethics and law, but she was sincere, committed and filled with faith in the Almighty and love for His Torah. *Mi k'amcha Yisrael!*

והגבלת את העם סביב... כל הנוגע בהר מות יומת

You shall set boundaries for the people roundabout... Whoever will touch the mountain will surely die. (19:12)

Nogea means to touch inappropriately or to reach up/out. It is the act of going beyond one's domain into that of another. One may extend himself indecorously or even correctly, but, in any event, he goes beyond himself into another otherwise inaccessible area. He

reaches/touches elsewhere. The Jewish People were warned not to touch the mountain. It was off-limits to them. It was theoretically beyond their reach, out of the sphere of their purview. The *Chafetz Chaim*, *zl*, cited this *pasuk* in a letter admonishing the head of a medical conference against tampering with the Torah-study of *yeshiva* students. Apparently, a medical conference had been convened, with the primary issue on the agenda being the poor health of *yeshiva* students. Rather than find ways to augment their situation by providing better, more nutritious food and living quarters, their goal was malicious: to diminish the amount of time devoted to Torah by assigning more time for recreation and physical exercise, anything that would remove them from the *bais hamedrash*. They sought to decrease the number of students per class, which would close the doors of the *yeshiva* to the many students who were cut from the student roster.

The *Chafetz Chaim* began his letter to the physician who led the conference, "Since I heard that a medical conference under his leadership is convening in Vilna, I am sending my blessing that the Healer of all flesh send you His Divine assistance and blessing from Above. I heard of your concern for the *yeshiva* students, and I would like to inform you that, *baruch Hashem*, the *yeshivos* are doing quite well, providing their students three nutritious meals daily. The young men take walks during the course of the day, thus availing themselves of the requisite exercise. They are all healthy, which I am certain you will be happy to hear."

Following the *Chafetz Chaim's* signature, he added a postscript. "I would like to remind your honour of a *pasuk* in the Torah, *Kol ha'nogea ba'har mos yumas*; 'Whoever will touch the mountain will surely die.' If just touching this will incur the penalty of death (and the mountain is merely the platform upon which the Torah was given), certainly one who touches (appends) the Torah itself will surely become subject to this punishment."

The *Chafetz Chaim* gave *mussar*, admonished, in a subtle – almost respectful – manner. While he did not seek to offend the individual to whom he was speaking, he did not want to downplay the severity of the incursion. The Torah was off-limits. Anything that represented *negiah*, inappropriate touching, overreaching the boundaries of Jewish law, was playing with a fierce response from the Almighty.

Secular movements that have developed within Judaism have proposed that *mitzvos* be appended to conform to the spirit of the times. In nineteenth-century Germany, when the gates of the ghetto came crashing down and Jews were granted the right to participate fully in society, the desire to assimilate was (for some) overwhelming. *Horav S.R. Hirsch*, *zl*, who was the preeminent *Rav* and valiant fighter to preserve our *Mesorah*, Tradition, countered that only through traditional Jewish education and commitment to Torah observance will we survive as a nation. Otherwise, we will have nothing. Indeed, those who assimilate, renege Judaism, have never really been accepted by the gentile society. To them, we will always be Jews.

The Torah instructs us to set boundaries around the mountain, so that no one will touch it. *Horav S.R. Hirsch* explains the purpose of *Hagbalah*, establishing a perimeter, as the Torah's way of teaching us that the Torah came (from Hashem) to the People. It neither developed from within the people, nor was it intuited by *Moshe Rabbeinu*. It, with the Oral Law, is Divine in origin, and Hashem is its Author. Thus, the Torah's whole character is eternal, immutable and inviolable. Indeed, the same *Hagbalah* was continued when *Klal Yisrael* encamped in the wilderness. *Machane Kehunah* and *Leviyah*, the encampment of the *Kohanim* and *Leviim* surrounded *Machane Shechinah*, where the *Mishkan*, Sanctuary, was, so that the people were kept at a distance from the Sanctuary. Thus, the superhuman origin and validity of the Torah as being independent of time and place were established for all time. The *Kohanim* and *Leviim* were to protect the Torah from the incursion of the earlier and ever-present deviant movements. Those movements have taken upon themselves the "responsibility" to transform the Torah and Orthodoxy to a "kinder," more "attuned to the times," form of Judaism – a religion that will tear down the perimeter

established around the Torah, so that it will conform to the values and morals of the surrounding culture, Heaven forbid.

כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימים

Honour your father and mother so that your days shall be lengthened. (20:12)

Kibbud av'veim is a difficult *mitzvah* to fulfil properly because there is no *shiur*, measurement, to it. The *mitzvah* has no limits, because one can always do more. Indeed, the great *Amora*, Abaye, who was an orphan (his father died before he was born, and his mother died in childbirth), considered himself fortunate, since he never transgressed this *mitzvah* (*Kiddushin* 31b). Why is *arichas yamim*, longevity, the stated reward for *Kibbud av v'eim*? Each generation is a link in a continuum that goes on until the advent of *Moshiach Tzidkeinu*. This link is as strong as the relationship one has with his past. By honouring one's parents, he forges and concretises his relationship with the past, thus "lengthening" his days. We always think as "lengthening" as going forward to the future. We forget that, more importantly, we can lengthen our days by going backward and connecting to the past. Indeed, we have no present, because every moment that passes transforms the present into the past. Without a past, the future has no foundation and is destined to be short-lived.

The *Strikover Rebbe*, *zl*, was walking down the street when he chanced upon a young man pushing his wheelchair-bound father. It was a hot, humid day, and the sweat was dripping profusely from the young man's face. It was obvious that pushing his father's wheelchair was no easy task. The young man was demonstrating extraordinary *mesiras nefesh*, devotion, to the *mitzvah* of *Kibbud av*. The *Rebbe* later remarked to the young man, "The Heavenly angels immerse themselves in the River of Dinor. (The river is comprised of fire, and it separates this world from the World-to-Come. A soul must pass through the River of Dinor in order to cleanse itself of any residue of this material world before it can gain access to *Olam Habba*. The Heavenly angels release spiritual sweat from their great fear of Hashem. This sweat is the source of the 'water' which makes up the River of Dinor.) *Chassidim* immerse themselves in a *mikvah* (a natural collection of water, a living spring or ground water well). Your *tevilah*, immersion (in the sweat produced in the performance of the *mitzvah* of *Kibbud av*), finds greater favour in my eyes."

Kibbud Av can take on a different form, one that, to the superficial observer, might be difficult to understand. (This is why he remains a superficial observer. His view of a subject or issue is perfunctory and lacks depth.) In the summer of 1942, the Nazi murderers were on the prowl for the *Bobover Rebbe*, *zl*, *Horav Shlomo*, who, with the aid of false papers, was able to cross the Hungarian border into Neimark. It was there that the *Rebbe* and his son, *Horav Naftali*, *zl*, were taken into captivity and subjected to cruel persecution. They spent *Shabbos Kodesh* together as captives, waiting to be executed. It was only a matter of time. It was at this point that the *Rebbe* embraced his son and said, "Naftali, my precious son, you know that the body of a Jew is nothing more than physical matter, comprised of earth from the ground. The body can be persecuted and even destroyed. The other component of the Jew, his *neshamah*, soul, cannot be touched. It is eternal, untouchable by these beasts.

"I am your father, and you are my son. You still have one more *mitzvah* which you can fulfil before they separate us: the *mitzvah* of *Kibbud Av*. I ask of you to fulfil the *mitzvah* of honouring your father. Please listen to what I am going to tell you. Tomorrow, they will take us out to be executed. It will be our opportunity to sanctify Hashem's Name. When the murderers kill us, remember to say, *Ki alecha horagnu kol ha'yom*; 'For You, we will die every day.' I have no doubt that the murderers will do everything to make me suffer as much as possible until that moment that my soul leaves my body. I will cry out loudly to Hashem, 'Shema Yisrael! You, too, will cry out, *Shema Yisrael!* My last request of you, my dear son, is please do not cry when they torture me, because your weeping will befuddle me and restrict my *kavanah*, devotion." (I want to give up my life for Hashem and need to remain completely focused on this *mitzvah*.)

At the last moment, just before they were about to be executed, they were miraculously saved. They survived the war, came to the USA and were instrumental in changing its spiritual panorama. I relate this story to underscore how far the *mitzvah* of *Kibbud av* can extend and to show what coursed through the mind of a saintly *Rebbe* minutes before he thought he would die.

I conclude with a powerful comment from *Horav Chaim Brim*, *zl*, concerning the *mitzvah* of *Kibbud av v'eim*. "If you want to determine if a person possesses *yiraas Shomayim*, fear of Heaven, watch to see how he shows respect for his parents." My take on this is: One who does not go all out in his *Kibbud av v'eim* will not go all out in his fear of Hashem; alternatively, if he does manifest fear of Hashem, but does not act appropriately toward his parents, his fear of Hashem is a sham, because the two go hand in hand. We should honour our parents as a result of our sense of *yiraas Shomayim*. This is what Hashem asks of us.

וכל העם ראים את הקולת

The entire people saw the thunder. (20:15)

Thunder is a sound which one hears, not sees. Yet, the nation was able to see the thunder: *Ro'im es ha'nishma*, "They saw what is (ordinarily only) heard." This indicates that during the Revelation, the nation transcended human/normal physical limitations, rising to the level of superhuman comprehension, whereby they could see what had otherwise only been heard. *Horav Tzvi Hirsch Ferber*, *zl*, writes (*Kerem HaTzvi*) that he came across an innovative satirical explanation of *ro'im es ha'nishma*. At that time (early 20th century England/Europe) Jewish observance was haemorrhaging, decreasing with each passing day. One of the obvious reasons for this sad development was inconsistency. The children experienced a marked discrepancy between what they were hearing in school and *shul* and what they were observing at home. They went to school, where they heard all about the importance of Jewish commitment and Jewish observance. They heard it in *shul*, and it was drummed into them at their *bnei mitzvah*. At the end of the day, however, these were mere words which were superficial expositions, without any examples in real life. What they heard in school and what they saw at home were incongruous with one another, total contradiction. When children grow up hearing one thing but seeing another, they will usually adhere to what they see.

At *Har Sinai*, things were quite different. The nation was committed. What *Klal Yisrael* heard on *Har Sinai* was evident in the way they lived day by day. In other words: They saw what they heard.

Va'ani Tefillah

שים שלום

Sim Shalom.

Establish Peace.

When people gather together, it could be for one of two distinct reasons. They fear someone. Strength is in numbers. Perhaps, if they all combine and work with one another, they might together triumph over the adversity which would otherwise destroy them.

A second type of gathering is for the purpose of peace. Enduring peace is established when all participating parties maintain their conviction, commit to the same positive purpose and values in life: *Va'yichan sham Yisrael*; "The nation camped there (*Shemos* 19:2), *k'ish echad b'lev echad*, "As one man with one heart" (*Rashi*). The level of *achdus* realised by *Klal Yisrael* as they prepared to receive the Torah was unlike any form of previous unity. This time it was not out of fear or negative purpose, it was because they were all on the same page in their belief and trust in Hashem and their commitment to His Torah. They were in this together as one, because they all believed in it as one. This is what is meant by peace.

This publication is available worldwide via email and e-readers.

For info call: ISRAEL 02 532 6058 / USA (216) 371-7609 / e-mail: peninim@dvar.info

The Miraculous Marble Neck



**וישמע יתרו כהן מדין חתן "18:1
משה את כל אשר עשה אלקים
למשה ולישראל עמו, כי הוציא ד'
את ישראל ממצרים"**

"And Yisro, the minister of Midyan, heard all that Hashem did to Moshe and to Yisroel, His people; that Hashem took Yisroel out of Mitzrayim." The Posuk says that Yisro heard all that Hashem did for Moshe and Klal Yisroel. We are presumably speaking about Klal Yisroel leaving Mitzrayim, and all the miracles that occurred on their behalf before they left and after they left. The miracles happened for Klal Yisroel, and Moshe Rabbeinu being part of them. What is the Posuk referring to when it says that "Hashem did for Moshe?"

ושם האחד אליעזר, כי אלקי אבי "18:4
"And the name of one of them (one of the two children of Moshe Rabbeinu) was Eliezer, for the G-d of my father came to my aid, and He saved me from the sword of Paroah." Tehillim 118:7
"Hashem is with me through my helpers; therefore, I can face my foes." When a miracle is done for one in the Zechus of another person, the one that the miracle occurs for is not Zoche to see the miracle. However, if the person himself has the Zechus for the miracle to occur, then he is Zoche to actually see the miracle. "ד' לי בעזרי" – When Hashem does a miracle for me – in my Zechus, then, "ואני אראה בשנאי" – I am Zoche to actually see the miracle. Meaning that I will actually be Zoche to see the downfall of my enemies. Over here, regarding Moshe Rabbeinu, Chazal tell us that Moshe was caught by the Mitzriyim and they tried to chop off his head. A miracle occurred for him, and his neck turned to marble, so that he was not injured. Then another miracle occurred for Moshe that he was somehow able to escape the Mitzriyim and run away. The glaring question is why didn't Hakodosh Boruch Hu just make the second miracle, of Moshe being able to escape? Why make a special fantastical miracle, of Moshe's neck turning to marble when they tried to kill him? Additionally, we know that Hakodosh Boruch Hu generally minimizes miracles, and makes them look as much of a part of nature as possible. If so, why did Hakodosh Boruch Hu perform this miracle of Moshe's neck turning into marble, which is completely out of the realm of nature? Moshe Rabbeinu had many Zechusim, and he was Zoche to be saved in his own Zechus, and not due to Zechusim of anyone else. Moshe was entitled to see the miracle occur

for him with his own eyes. Hakodosh Boruch Hu had the servants of Paroah capture Moshe Rabbeinu, and have him brought to be killed. They tried to kill him with a sword, but miraculously his neck turned to marble and they were unable to harm him. This was apparent to all as a miracle, and Moshe was able to see firsthand this miracle that was performed for him, in his Zechus. Had Moshe been able to miraculously escape, that would not have been apparent that it was a miracle, and Moshe would not have been able to clearly see that a miracle occurred for him. "כי אלקי" – Moshe was saying that he was Zoche to be saved with his own Zechusim, and not others. It doesn't say, "ויצילני מפרעה" that Moshe was saved from Paroah, rather it says, "ויצילני מפרעה" – that Moshe was saved from the "sword" of Paroah, that he was Zoche to see the miracle of his being saved from the sword: namely that the sword was on his neck and his neck turned into marble and could not harm him. (אדרת אליהו)

Yisro may have thought that Hakodosh Boruch Hu took Klal Yisroel out of Mitzrayim, and severely punished the Mitzriyim, for He wanted revenge on the Mitzriyim for the evil they inflicted upon Klal Yisroel. There were many Makkos in Mitzrayim, which culminated in a final electrifying feat, of Krias Yam Suf. Klal Yisroel were freed and revenge was taken out upon their captors. Moshe Rabbeinu told Yisro that it was not so, the purpose was not just so that there would be revenge against the Mitzriyim, and that Klal Yisroel would be freed. The purpose of all of it was Matan Torah. Everything that Hakodosh Boruch Hu did to Paroah and Mitzrayim was all for the sake of Klal Yisroel, for they are His nation, and He wants to take care of them. He wanted to give them the most precious gift in the world, the Torah Hakdosha. "את כל אשר עשה אלקים למשה" – Yisro heard from Moshe about "everything" that Hakodosh Boruch Hu did for Moshe and Klal Yisroel – it was all done for the sake of Moshe and Klal Yisroel, and thus Yisro wanted to join them. (מהר"י שטייף)

– "והרי מפורש הוא בכתוב מה ששמע" – Why does Rashi tell us that Yisro heard about Krias Yam Suf and Milchemes Amalek, when the Torah tells us explicitly, "כי הוציא ד' את ישראל ממצרים" – because Hashem took Klal Yisroel out of Mitzrayim? The Posuk says, "את כל אשר עשה" – that Yisro heard all that occurred to Klal Yisroel. Certainly, Yisro did not actually hear

everything, all the details, rather when the Posuk is telling us that he heard about everything, it refers to the major events which occurred. Rashi tells us that aside from Klal Yisroel actually leaving Mitzrayim, as the Posuk tells us, the two major events were Krias Yam Suf and Milchemes Amalek. (שו"ת תשב"ץ)

What did Yisro hear that made him want to join Klal Yisroel? Gittin 56b – Titos the wicked, Yemach Shemo, said that Hakodosh Boruch Hu only has power on the water. Perhaps Yisro could have erred and thought so as well. However, Yisro heard about Krias Yam Suf and about Milchemes Amalek – one on water and one on dry land, he knew that Hakodosh Boruch Hu's power had no limitations, and he knew that He was the Absolute Ruler of the world. This caused him to want to join Klal Yisroel. (מהר"י שטייף)

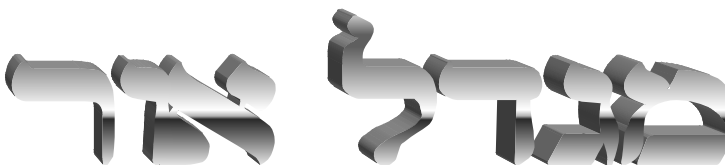
What did Yisro hear about what Hashem did for Moshe? Yisro heard that Moshe was raised in the palace of Paroah, yet was never harmed there. Hakodosh Boruch Hu raised Moshe right in front of Paroah and his servants, and He protected him from them. It was this very Moshe, who was raised in front of Paroah, who would be the one through whom the miracles would occur in Mitzrayim, and lead Klal Yisroel out of Mitzrayim. (רשב"ם) ;

Moshe Rabbeinu was raised in the palace of Paroah, right under the nose of all the leaders of Mitzrayim, yet he was not harmed. Even more amazing, is the miracle that Hakodosh Boruch Hu performed for Moshe when Paroah was informed that he killed a Mitzri. Not only did Hakodosh Boruch Hu perform a hidden miracle, that he was able to escape from the Mitzriyim, but He performed an open miracle, when the executioner attempted to chop off Moshe's neck, Moshe's neck turned to marble and they could not harm him. This was a clear open miracle that Moshe was Zoche to see with his own eyes, for it was in his own Zechus that he was Zoche to have this miracle performed.

Yisro saw how exact Hakodosh Boruch Hu is in everything He does, and how He takes care of His people. Yisro wanted to join Klal Yisroel, and be a part of Hakodosh Boruch Hu's people. It was not only what occurred for Klal Yisroel as a whole, but also for what occurred to Moshe Rabbeinu. May we be Zoche to acquire Zechusim for ourselves so that we are saved from all evil.

This issue also sponsored
לע"נ יצחק בן רפאל ז"ל
Isadore Gittleson upon his
15th Yahrtzeit, 21 Shvat
Beloved father, grandfather and
great-grandfather
By Frank and Janice Gittleson

©2021 – J. Gewirtz



A publication dedicated to Harbotzas Torah

This issue sponsored by
The Glatter Family
לע"נ
ר' ברוך בן ר' מיכל הלוי ע"ה
Mr. Bernard Goldman ob"m
נפטר א' אדר ב' תשע"ט

Zmanim for שבת

Wesley Hills, NY

5:00 - הדלקת נרות שבת
5:18 - שקיעה
8:54 - זק"ש מ"א
9:36 - זק"ש גר"א
10:27 - סוף זמן תפילה
5:19 - שקיעה
6:03* - צאת הכוכבים
6:21 - צאת 72

מולד אדר Friday 6:19:04 AM

Rosh Chodesh is Friday and Shabbos
Times courtesy of MyZmanim.com and
EzrasTorah.org

Now You Know!

When Yisro heard about the plagues and all the miracles that Hashem wrought in Egypt, he exclaimed, "Now I know that Hashem is greater than any other "gods," because [He punished them] according to the things they perpetrated."

Chazal say that he was referring to Hashem's behavior of mida k'neged mida, measure for measure. He behaves with humankind in this way so that we can identify what we did wrong.

So, one who burns his tongue ought to think about whether he's said anything he should not have. One who stubs his toe should consider whether he's gone anywhere he ought to have avoided, and so on.

This is very different than other "gods" in the world. Most often there's a god for each power. A god of fire and a god of water. One of thunder and one of earthquakes. Each makes his presence known through his particular power.

Not so Hashem, Who is the master of all powers. He doesn't have a particular tool to identify Himself, because unlike those other gods, His identity is crucial insofar as he enables Mankind to become godlike.

Hashem's greatness is witnessed in His focus on making us great, and that is why the Egyptians were punished commensurate with their sins; so they and others might learn what they did wrong, and be better for that knowledge.

Thought of the week:

You cannot truly know a person until you have plumbed the depths of their soul and found the glow of the myriad other souls theirs will touch.

”ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה.” (שמות יח:ז)

“And he said to Moshe, “I am your father-in-law, Yisro, come to you, and your wife, and her two sons with her.” (Shmos 18:6)

When Moshe went to Egypt to take out the Children of Israel, he left his family behind in Midian, at his father-in-law's home. Now that the Jews had been saved, and were traveling to The Promised Land, Yisro, who had been impressed by Hashem's truth, came to Moshe.

It is unusual for a person to come to someone he knows and introduce himself, especially to one so close as his own son-in-law. Therefore, the commentaries explain that Yisro had actually written a note to Moshe, which was delivered by a messenger. In it, he identified himself and asked for an audience with Moshe.

The Mechilta explains the unusual listing of Moshe's family. Yisro wanted to meet with Moshe. He felt that perhaps Moshe would not meet with him simply because he wanted an audience. He therefore mentioned his role as father-in-law, one that carries with it a certain amount of respect and deference.

If Moshe would not meet with him on his own account, then he would perhaps come out on account of his wife. If Moshe would not come out for his wife, perhaps he would come out for his two sons, or on account of his wife AND the two sons with her. Now that Moshe was a VIP, Yisro was unsure of how to get to speak to him.

Moshe's response teaches us a fundamental lesson about value in Judaism. Because each person has limitless potential, each person is valuable and important. Even if they will not do great things, perhaps one of their children or descendants will, and they must be acknowledged for that. Moshe had demonstrated this previously when he "looked this way and that" before he killed the Mitzri, and saw that no good would ever come of this man or his descendants.

Therefore, "Moshe went out to greet his father-in-law Yisro," making sure that Yisro knew that he was worth Moshe's time and attention. This lesson hit home, as Yisro recognized the greatness of Hashem. He understood that Hashem does not merely sit in Heaven and cast lightning bolts. Rather, He is intimately involved in the life and growth of each of His creations. This is how Hashem looks at the world and Moshe emulated Him.

We, too, would do well to recognize the potential and worth of everyone we encounter, and treat them with the respect and deference they deserve as a child of the Al-mighty and a potential follower in His footsteps.

R' Leib Chasman, famed mussar giant of the Chevron Yeshiva in Jerusalem in the early twentieth century, was speaking to a boy who had come to him asking how to improve his service of Hashem. After some discussion, R' Leib asked the bochur to go to the Rebbetzin in the kitchen and ask her for a cup of tea for him. The boy jumped up to do as he was asked.

As he did, R' Leib grabbed his arm. "Wait! Why did you jump up so quickly?" The boy hesitated, thought a moment, and then replied, "I guess I ran because I have the opportunity to serve a Talmid Chacham!"

"Oy," sighed R' Leib. "It is exactly as I thought. A young man is presented with the chance to improve his Avodas Hashem by doing a true kindness for another and bringing a feeble old man a cup of tea. However, instead of focusing on doing kindness for its own sake, he chooses to focus on other considerations like serving Torah scholars, which in my case is even questionable."

הרבי הקדוש מחמעלניק כותב: "כשאדם מכיר בעת צרה את ה' יתברך ומאמין בו, מודה על הרעה, הרי הוא בטוח שיצליח". הוא כותב שאדם שרואה שהוא לא מצליח בעולם הזה, לא יזעף ליבו ולא יאבד את אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, שזה הדבר אשר ציווה ה' וככה גזרה חכמתו יתברך, וידע נאמנה שכל מה שה' יתברך עושה לטובה הוא עושה. ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה: "...וכאשר יעשה כן אני מבטיחו שיעלה על במותינו ההצלחה..." ע"כ דבריו.

רק להיות חזקים באמונה, ולא להתבלבל. אני אמרתי שהגמרא הקדושה אומרת 'חייב לברך'! לא 'צריך' או 'כדאי', אלא 'חייב'! חייב לברך על הרעה בשמחה כמו על הטובה. כי זו האמת שיש בורא לעולם, שהוא אוהב אותנו ומשגיח עלינו, שומר עלינו ועושה הכל לטובתנו. וכל אחד חייב להגיע לאמונה הזו, לדעת הזו, שבורא עולם אוהב אותנו, ישתבח שמו. ועושה את הכל לטובתנו! אפילו שאדם לא תמיד מצליח לראות! אבל אין דבר כזה! כל אחד צריך להיות חזק באמונה! כל אחד! רבנו יונה כותב בספר 'שערי תשובה' וזו לשונו: "כאשר יקבל האדם את מוסר ה', ויטיב דרכיו ומעלליו, ראוי לו שישמח בייסורים... ויש לו להודות לה' יתברך עליהם כמו על שאר ההצלחות, שנאמר 'כוס ישועות אשא ובשם השם אקרא'". רק להגיד אשרינו מה טוב חלקנו, שזכינו. תנו חיוך ☺.

לכן, בחסדי ה', תמיד, כל מי שבא אליי לבקש איזו ישועה מסוימת, תמיד השתדלתי ללמד אותו – תעשה ככה, תלמד את זה, תעשה משהו! וכי מה העיקר? לפתור את הבעיה שלך וזהו? העיקר זה תשובה! לכן גם עכשיו!

ודאי שאנחנו מתפללים שה' יתברך ירפא את כל עם ישראל, ושלא יהיו יותר שום אבידות בעם ישראל.

אבל כל מי ששומע בקולנו שיתחזק באמת לעשות תשובה כמה שהוא יכול! כל אחד מכיר את עצמו, מה עליו לעשות תשובה, מה עליו לתקן.

צריכים לדעת שה' יתברך אוהב את עם ישראל אהבה אין סופית!

אומר מדרש רבה: "אמר הקב"ה בעולם הזה אתם חוטאים על ידי יצר הרע, אתם משועבדים תחת האומות. ואע"פ כן אין שכינתי זה מכאן!"

אפילו שאתם עוברים עבירות ומה שלא יהיה השכינה שלי לא זה מכאן!

"...שנאמר בכל צרתם לו צר...ונאמר כי שמחתי בישועתך..."

וזה מדרש נפלא שמחזק אותנו, שה' יתברך אומר: **אפילו שיש לכם יצר הרע ואתם עושים עבירות, אני לא עוזב אותכם! אני אוהב אותכם! אני נמצא איתכם!**

כמה צריך האדם לראות להשתדל לעשות תשובה, להתחזק כמה שאפשר! ה' אוהב אותך! תתעורר! תבקש ממנו שיעזור לך להתקרב אליו, שיזכה אותך לעשות תשובה, בלי ייסורים.

יש מדרש נוסף, ממש נפלא, שאומר: "אמר רבי פנחס הכהן, אין הקב"ה חפץ לחייב בריה..." הוא לא רוצה לחייב אותנו! הוא לא רוצה! "...אלא מבקש שיתפללו... לפניו ויקבלם"

הקב"ה רוצה שתתפלל! תבקש מה'! כל אחד! מה הקב"ה רוצה? הוא לא רוצה להעניש אותך! הוא רק רוצה שתתפלל! תבקש ממנו שיזכה אותך לחזור בתשובה! בלי ייסורים! תבקש מה'!

ותדעו לכם, שהתפילה הכי גבוהה זו התפילה שיוצאת לך מהלב! במילים שלך! לדבר עם אבא שבשמיים! לדבר איתו! במילים שלך! תדבר איתו! תבקש ממנו!

עוד: "...אמר רבי יצחק עכשיו אין לנו לא נביא, לא כהן, לא קרבן, לא מקדש ולא מזבח, מי מכפר עלינו?...לא נשארה בידינו אלא התפילה!"

מה מכפר עלינו? התפילה! חשוב לי מאוד להזכיר ולהסביר, תדבר במילים שלך! תדבר! תבקש במילים שלך! בשפה שלך! זו התפילה שמכפרת.

תגיד לה' תודה! הגמרא במסכת ברכות כותבת: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה". רבנו עובדיה מברטנורא כתב שהמברך בעין האמת על הרעה חייב לברך בשמחה ובלב טוב כשם שמברך בשמחה הטוב והמטיב על הטוב.

כמו שאתה מברך על הטובה בשמחה ובטוב לבב ככה גם תברך על הרעה גם כן בשמחה ובטוב לבב. וזה נפסק להלכה בשולחן ערוך: "חייב אדם לברך על הרעה בדעה שלמה ובנפש חפצה כשם כדרך שמברך בשמחה על הטוב, כי הרעה לעובדי ה' היא שמחתם וטובתם".

העלון
לכבוד נשמתו הטובה והקדושה של הצדיק הקדוש אדוני מורנו ורבנו נחמן בן
פיגא זיע"א.
וכן לעילוי נשמת הצדיק הקדוש רבי יהודה זאב בן רבי יחיאל צבי ע"ה
וכן לעילוי נשמת חברינו היקרים ארז בן דליה ע"ה ובוניו בן רומיה ע"ה וכן
לעילוי נשמת פערל בת ר' מאיר ע"ה וכן לעילוי נשמת שלמה בן נעמה ע"ה
בתוך שאר כל נפטר ישראל
ולהבדיל לרפואה שלמה של משה בן אידה שיחיה וכן לרפואה שלמה והצלחה של
בת שבע בת ימימה שתחיה וכן לרפואה שלמה וחזרה בתשובה שלמה בלי ייסורים
של כל בני ובנות ישראל בארץ ובעולם
וכן להצלחת כל התורמים והתורמות ברוחניות ובגשמיות.
להצלחה ושמירה וכל הישועות בחסד וברחמים בלי שום ייסורים של נתן בן ראובן
וב"ב.
לתרומות: 0527161619
לקבלת העלון במייל: elitzur424@gmail.com

לעילוי נשמת יפה בת גולסטאן ע"ה.
וכן לעילוי נשמת ימנה בת אסתר ע"ה
לעילוי נשמת ניסים בן אלגרה ע"ה. לעילוי נשמת שרה בת יהודית אדית.
לעילוי נשמת יוסף חיים בן אברהם ע"ה.
**להזמנת הספרים, חוברות ודיסקים של מורנו הרב שלום
ארוש שליט"א:
0522240696
לשמיעת שידור זה בשידור חוזר
ושיעורים נוספים
בקו האמונה [שלוחה 4]:
026444250**
להרשמה לקבלת צינתוק בכל פעם שמתקיים שידור חי יש להקיש על המקש 9
בכניסה לקו

המבור

את עמו ישראל

בשלו

יתכנו טעויות בשל מרוצת הכתיבה

נא לא לקרוא בשעת חגים ימים וקריאת התורה / העילון מוקדש לזכותו של מורנו הרב שלום בן ימנה שיזיה ויאריך ימים בבריאות איתנה עד מאה ועשרים שנה

הזוהר מספר סיפור מאוד מעניין על מגפה. הזוהר הקדוש מספר על רבי אחא, שהתארח באיזה בית, בעיר מסוימת. וכל בני העיר שמעו שהגיע אל הכפר שלהם אדם גדול. כולם אמרו: "אדם גדול בא לכאן, נלך אליו!". באו אליו, ואמרו לו: "וכי אינך חס עלינו, שאנחנו נאבדים ומתים?".

שאל אותם רבי אחא: "מה קרה? על ידי מה?". אמרו לו אנשי העיר: "כבר שבעה ימים שמשתוללת מגיפה בעיר. ובכל יום המגיפה מתגברת יותר ואינה מתבטלת".

אמר להם רבי אחא: "טוב, בואו ונלך לבית הכנסת, לבקש רחמים מהקב"ה". והייתה מטרתו של רבי אחא להחזיר את בני העיר בתשובה. כמובן שהוא גם התכוון להתפלל עליהם שתבטל המגיפה. עד שהיו הולכים, באו אנשים נוספים והתחילו לספר על עוד כמה אנשים שמתו מהמגיפה, ועוד סיפרו על אנשים שנמצאים במצב אנוש. וככה סיפרו לפני רבי אחא בבהלה, איך שהמגיפה משתוללת. אז אמר להם רבי אחא: "אם המצב כל כך קשה, זה לא הזמן עכשיו ללכת להתפלל. רק צריכים לעסוק בעניין הקטורת לבטל את המגיפה".

אמר להם: "תביאו לי 40 אנשים, שהם הכי צדיקים בעיר הזו". אמר להם שאת 40 האנשים האלו יחלקו לארבע כיתות. כל עשרה אנשים יעמדו בזווית אחרת של העיר, בארבע פינות של העיר. ואמר להם שיגידו בכוונה את סממני הקטורת, קטורת הסמים. שהקב"ה ציווה למשה רבנו שאם יש מגיפה יגידו את העניינים של הקטורת וינצלו מהמגיפה.

גם אמר להם רבי אחא שיגידו את הקרבנות. בקיצור נתן להם מה לקרוא. ואמר להם שיעשו כן שלוש פעמים.

ובאמת ככה עשו, בכל ארבע זוויות העיר. אח"כ אמר להם רבי אחא: "נלך לאותם אנשים שחולים קשה ועומדים למות". וגם שמה אמרו כולם את הקטורת וקרבנות ועוד כמה פסוקים. ובאמת שמעו בקולו וככה עשו, והתבטלה המגיפה. ככה כתוב בזוהר הקדוש. שהתבטלה המגיפה ואף אחד כבר לא מת וכל החולים נהיו בריאים.

וכל זה עשה רבי אחא ממש באותו יום, שראה שהמצב קשה, החליט שזה לא הזמן להתפלל והלך לעשות את אותה פעולה עם הקטורת והקרבנות. שמעו קול שאומר: "סודי סודות נתגלו כאן". כי הסוד הזה של הקטורת הוא סוד שגילה מלאך המוות למשה רבנו.

כשמשה רבנו עלה לשמיים להוריד תורה לעם ישראל, מלאך המוות גילה את הקטורת ותבטלה המגיפה.

והזוהר הקדוש מספר לנו על רבי אחא, שהתארח באיזה בית, בעיר מסוימת. וכל בני העיר שמעו שהגיע אל הכפר שלהם אדם גדול. כולם אמרו: "אדם גדול בא לכאן, נלך אליו!". באו אליו, ואמרו לו: "וכי אינך חס עלינו, שאנחנו נאבדים ומתים?".

שאל אותם רבי אחא: "מה קרה? על ידי מה?". אמרו לו אנשי העיר: "כבר שבעה ימים שמשתוללת מגיפה בעיר. ובכל יום המגיפה מתגברת יותר ואינה מתבטלת".

אמר להם רבי אחא: "טוב, בואו ונלך לבית הכנסת, לבקש רחמים מהקב"ה". והייתה מטרתו של רבי אחא להחזיר את בני העיר בתשובה. כמובן שהוא גם התכוון להתפלל עליהם שתבטל המגיפה.

עד שהיו הולכים, באו אנשים נוספים והתחילו לספר על עוד כמה אנשים שמתו מהמגיפה, ועוד סיפרו על אנשים שנמצאים במצב אנוש. וככה סיפרו לפני רבי אחא בבהלה, איך שהמגיפה משתוללת.

אז אמר להם רבי אחא: "אם המצב כל כך קשה, זה לא הזמן עכשיו ללכת להתפלל. רק צריכים לעסוק בעניין הקטורת לבטל את המגיפה".

אמר להם: "תביאו לי 40 אנשים, שהם הכי צדיקים בעיר הזו". אמר להם שאת 40 האנשים האלו יחלקו לארבע כיתות. כל עשרה אנשים יעמדו בזווית אחרת של העיר, בארבע פינות של העיר.

ואמר להם שיגידו בכוונה את סממני הקטורת, קטורת הסמים. שהקב"ה ציווה למשה רבנו שאם יש מגיפה יגידו את העניינים של הקטורת וינצלו מהמגיפה.

גם אמר להם רבי אחא שיגידו את הקרבנות. בקיצור נתן להם מה לקרוא. ואמר להם שיעשו כן שלוש פעמים.

ובאמת ככה עשו, בכל ארבע זוויות העיר. אח"כ אמר להם רבי אחא: "נלך לאותם אנשים שחולים קשה ועומדים למות". וגם שמה אמרו כולם את הקטורת וקרבנות ועוד כמה פסוקים.

ובאמת שמעו בקולו וככה עשו, והתבטלה המגיפה. ככה כתוב בזוהר הקדוש. שהתבטלה המגיפה ואף אחד כבר לא מת וכל החולים נהיו בריאים.

וכל זה עשה רבי אחא ממש באותו יום, שראה שהמצב קשה, החליט שזה לא הזמן להתפלל והלך לעשות את אותה פעולה עם הקטורת והקרבנות.

שמעו קול שאומר: "סודי סודות נתגלו כאן". כי הסוד הזה של הקטורת הוא סוד שגילה מלאך המוות למשה רבנו.





להריח פרי מגן - עדן



באותו לילה, התעקש הרבי מבעלזא שהוא עצמו ישב כל הלילה ליד מיטת חתן נכדתו. לא עזרו כל טענותיה של הרבנית שאין זה לפי כבודו של מרן, הרבי היה תקיף בהחלטתו וכך עשה...

ומה הסיבה שבגינה התעקש הרבי???

"הלילה אשב אני לשמור על מיטתו של החולה". הרבנית התנגדה. וכי חסרים אנשים שישבו ליד מיטתו של חתן-נכדתו של הרבי, חוץ מהרבי עצמו?

אבל כ"ק מרן רבי יהושע מבעלזא ז"ע (כ"ג בטבת יום פטירתו) לא אבה לשמוע. הלילה הוא ישב ליד מיטתו של החולה לשמור עליו.

החולה היה הרה"ק רבי יצחק ישעיה מטשעניוויץ, בן זקונו של הרה"ק רבי חיים מצאנז, בעל "דברי חיים". בעת שהתקשרו הצדיקים ביניהם בקשרי שידוכין, היה ה"דברי חיים" עדיין בחיים, אולם בחודש ניסן תרל"ו נפטר ה"דברי חיים" והחתונה התקיימה כחמש שנים לאחר פטירתו.

רבי יצחק ישעיה, שעדיין היה רך בשנים, ישב בבעלזא סמוך אל שולחן הסבא - מרן מהר"י מבעלזא, ועסק בתורה. באחד הימים הגיע ה"דברי חיים" בחלום אל מחותנו, הרבי מבעלזא, וביקש ממנו שידאג לצמיחתו ועלייתו של בנו הצעיר בתורה.

בעקבות החלום, דאג מרן רבי יהושע מבעלזא לחברותא קבועה בין בנו - כ"ק מרן רבי ישכר-דוב מבעלזא, לבין חתנו רבי יצחק ישעיה.

באחד הימים למדו מרן מהר"ד ורבי יצחק ישעיה סוגיה בגמרא והתקשו בהבנת דברי התוספות. באותו לילה הגיע ה"דברי חיים" מצאנז בחלום אל רבי ישכר-דוב וביאר לו פשוט בהבנת דברי התוספות. אמר על כך אביו - מרן רבי יהושע מבעלזא: "הרבי מצאנז נגלה בחלום דווקא לבני לבאר לו את דברי התוספות, ולא לבנו - רבי יצחק ישעיה - מפני שהוא מחזיק טובה לבני שהוא לומד עם בני מדי יום..."

כאמור לעיל, באחד הימים חלה רבי יצחק ישעיה בעודו אברך צעיר ומחלתו הלכה והכבידה. בני המשפחה ארגנו משמרות בתורות ליד מיטתו ודאגו לא להשאיר את

החולה להקל מעליו המחלה ולסייע לו בכל הנצרך.

באותו לילה, התעקש הרבי מבעלזא שהוא עצמו ישב כל הלילה ליד מיטת חתן נכדתו. לא עזרו כל טענותיה של הרבנית שאין זה לפי כבודו של מרן, הרבי היה תקיף בהחלטתו וכך עשה.

בלילה ההוא עלה חומו של רבי יצחק ישעיה עוד ועוד, פניו בערו באדמיות, גופו להט מחוס והוא היה בסכנת חיים מוחשית.

לפתע, בשעות הקטנות של הלילה, החל רבי יצחק ישעיה להשמיע קולות כאדם שמריח דבר מה. הוא שאף ונשף אוויר בחוסר הכרה, וגנוח מפיו "אה! אה!"

להפתעת הנוכחים שהוזעקו למקום, ראו שמצבו של החולה הוקל ומשעה לשעה נראה שהוטב לו, עד שבבוקר קבעו הרופאים שחלף המשבר ולא נשקפת עוד סכנה לחייו.

למחרת הגיע מרן מהר"י ליד מיטתו של רבי יצחק ישעיה - שכבר חש יותר טוב ומסוגל היה לדבר - ופנה אליו: שמענו בלילה שאתה מריח דבר מה ונהנה מאוד. ספר לנו בבקשה מה אירע?

"חלמתי שאבי הקדוש - בעל 'דברי חיים' הגיע אלי מגן עדן", סיפר החולה המתאושש. "בידו החזיק אבי פרי. הוא אמר לי ששמע שאני חולה ולכן הביא לי פרי מגן-עדן, ותוך כדי דיבור חתך את הפרי בידו ונתן לי להריח אותו. עם כל הרחה התחזקתי יותר ויותר, עד שחזרתי להכרה".

שמע מרן מהר"י את דבריו והפטיר לסובבים: "כעת מבינים אתם מפני מה רציתי לשהות לצד מיטתו דווקא הלילה?!" - - -

הצדדים קיבלו כזה תיקון נפלא והיו נעשים כברייה חדשה, ועל ידי זה היו יוצאים מהדין באהבה עם מיקוד ודרך בחיים ולא היו צריכים לחזור לבית הדין לעולם. זה היה טיפול בשורש לפי שורש נשמתו של כל אחד. האווירה בעם ישראל הפכה טובה וחיונית. אהבה ואחוה שלום ורעות שררו במחנה כי "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם". זה היה באמת פסק שחותך ומפסיק את כל הגלים העכורים ומתחיל משהו חדש.

ובנוסף, בני ישראל היו מקבלים ממשה עצה שלימה בבחינת "כולו דרע אמת" ולא עצות נבערות שבמקרה הטוב מעורבות טוב ורע ובמקרה הפחות טוב "אחרית דרכי מוות".

אלמלא העצה של יתרו היו לנו היום שו"תים או קבצי תשובות ממשה רבינו - כמה הפסיד אותו הדור וכמה הפסדנו כולנו!

תחדש כנשר נְעֻמָּה

עד כאן דיברנו מבחינת העם, אבל וגם מבחינת משה הייתה כאן טעות עצומה. יתרו כביכול מחדד על משה ואומר לו: "נבול תיבול" - כיצד יעלה על הדעת שמשה שנאמר עליו בגיל מאה ועשרים שנה ש"לא כְּהֶתֶה עֵינָיו וְלֹא נָס לְחָה" - האם הוא יבול כתוצאה ממסירות נפש עבור עם ישראל.

גם כאן יתרו לא מבין שהצדיק לא חי חיים גשמיים וכוחותיו אינם כוחות גופניים. הצדיק חי ומתחיה מהקשר שלו עם ה' כמו שכתוב: "וצדיק באמונתו יחיה". הצדיק מקבל כוחות וחיים כתוצאה מעבודת ה', וכל שכן שמקבל כוחות אדירים מהעיסוק שלו עם צאן מרעייתו. הוא רק מתעלה ומחכים גדל וצומח עולה ומתעלה, כי "מתלמיד יותר מכולם".

אתה אומר לו "נבול תיבול"? תגיד לו "צמח תצמח וגדול תגדל"!

אז מה תגיד: "לכאורה משה רבינו בעצמו מסכים עם יתרו ומקבל את עצתו..."? נכון, אבל אין מכר ראה לכולם, כמו שגם את רעיון המרגלים משה מקבל, ובכל זאת מוכיח את בני ישראל על היוזמה שלהם. ואכן בספר דברים שהוא ספר התוכחה של משה לבני ישראל לפני מותו, התוכחה הראשונה שלו היא על עניין השופטים. וגם בספר שמואל העם מבקש משמואל הנביא מלך ושמואל ממנה להם מלך, אבל שמואל מבין שהם טועים בזה מאוד ומוכיח אותם על כך וגם ה' רואה בכך מאיסה במלכות ה'.

אנחנו רוצים להכין את עצמנו לגאולה השלימה, והגאולה תבוא כשעם ישראל ידרשו את המנהיג האמתי ללא פשרות:

וביקשו את ה' אלוהיהם ואת דוד מלכם. ובא לציון גואל ומשיח צדקנו הוא ישפוט אותנו כמו שכתוב "ושפט בצדק דלים", במהרה בימינו אמן.

בברכת שבת שלום ומבורך

של אבי





הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696



שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

לדבר על הדיבור

זה דבר נורא. אדם עשה מצוות נפלאות, והוא לא יכול לקבל את שכרו, עד שיתקן את מה שקילקל בין אדם לחברו. וזה דבר צריך לזעזע ולעורר כל אחד ואחת להתחיל לעבוד על הפה! שידעו, שגם אם הם יעשו את כל המצוות הכי חשובות בעולם, אם הם יעברו על בין אדם לחברו, הם יהיו בבעיה.

והעיקר זו העבודה על הפה, כי אומנם יתכן שאדם יעבור על "בין אדם לחברו" באופן אחר, שלא על ידי דיבור פיו, כגון שיעבור על גזל וכד', אבל בדיבור הפה יש נקודת תורפה שאין בדברים אחרים, שהאדם לא שם לב לפעולה של הדיבור שלו, והוא בטוח שהכל בסדר אצלו, ושהוא לא עושה שום רע, שהרי לא גנב ולא גזל ולא רצח וכ'.

אך הוא אינו מבין, שבדיבור קטן הוא יכול בלי משים לפגוע בציפור נפשו של השני. ולא צריך הרבה, גם אם רק מוכיחים אדם בצורה לא נכונה, זה כבר מחליש את נשמתו של אותו אדם, וכל שכן אם מבזים אותו ופוגעים בו ממשי. ולזה בני אדם לא שמים לב, וחושבים שאם הם לא גונבים או לא עושים רעות בפירוש, וגם עושים טובות גדולות לשני, אז - הם בסדר בין אדם לחברו.



כל המעשים הטובים ביותר, לא יכפרו לאדם על מה שפגע בדיבור פיו. כי האדם שנפגע מדיבורו של חברו, הולך שבור ומאבד את הביטחון העצמי, ולפעמים מאבד את הכוח להצליח בחיים. ואיך אפשר לתקן דבר כזה? ועל זה אמר שלמה המלך ע"ה: מוות וחיים ביד הלשון - הן המוות והחיים של האנשים שסביבך, שבדיבור פיה אתה יכול להמית אותם ח"ו, על ידי שתפגע בנפשם, תהרוס את נפשם וכו', או אם תזכה, תוכל להחיות אותם בדברי עידוד וחיזוק ואהבה ותפילה וכו'. והן - המוות והחיים שלך, שאם לא תשמור את פיה, ותפגע בבני אדם, אתה הסתבכת - בלשון המעטה. ואם תשמור את פיה ואל תפגע בשום אדם, אלא אדרבה, תעודד ותנחם וכו' - אתה תזכה לחיים בעולם הזה ובגן עדן ובעולם הבא.

כל אדם צריך להתעורר ולעבוד על הדיבור, שבמשך תקופה מסוימת יעשה את כל ההתבודדות, מהדקה הראשונה של ההתבודדות ועד הדקה האחרונה, רק על הדיבור. וישם אל ליבו שיש אזור שומעת, וילמד לחשוב לפני כל דיבור שמוציא מפיו: האם זה ימצא חן בעיני ה', שיאמר אותו, או לא? האם יש בזה שבח לה' או אין בזה שבח? האם אני מחזק בדיבור הזה את השני או פוגע בו ח"ו? ויבקש הרבה מה' שיעזור

לו לשמור על פיו.

כי העיקר זה להבא, שכל אדם שקורא דברים אלו, יעשה תפילות על גבי תפילות, ויתקן את עצמו בפיו, באופן שהוא לא יפגע יותר בשום אדם בחיים שלו. וכל מה שכבר עשה ופגע עד היום, יתפלל ויבקש מה', שירחם עליו ויתן בליבו של כל אלו שנפגעו ממנו בכל ימי חייו, שימחלו לו. ויבקש שירחם עליו הבורא ויסובב סיבות, שיפגוש את אותם בני אדם ויפייס אותם, וגם ישתדל לעסוק בהפצה הרבה. כי ההפצה היא הדרך הגדולה ביותר לכפר על ידה על עוונות שבין אדם לחברו. ויתפלל על זה, שכל הספרים והדיקים שמפיץ יגיעו לידי אותם אנשים שעשה להם רעה, וכך יעשה להם טובה רוחנית גדולה, שיכפר לו על הרעה.

ותדעו, שברגע שאדם מקבל על עצמו ומתחיל לעבוד על פיו ועל לשונו להבא, וגם מתפלל על העבר, אז ה' עוזר לו לתקן גם את מה שהיה, ועל זה העיד בפני יהודי אחד, שסיפר לי שפעם חילקו דף עם תפילה, שבה מבקשים שיתן הבורא בליבו של כל מי שנפגע ממנו שימחלו לו וכו', ואמר שהתפלל את התפילה כל יום במשך כמה חודשים, ופגש את כל האנשים שהוא פגע בהם, בניסים ממש, ופייס את כולם. זה כוחה של תפילה. לכן נביא כאן בשבוע הבא תפילה זו, וכל איש ואשה יראו לומר אותה הרבה.

הרה"ק ר' ישראל מסלנט זיע"א כ"ה שבט



לאורם נלך הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250



הגליון את צלם דמות תבניתו" (אור ישראל 120)

סיפר הרב כהנמן פעם נשא רבי ישראל בישיבתו לפלול עמקו, ותוך כדי הדרשה קם אחד מהלומדים והקשה קושיא חמורה שהפריכה את כל מהלך של השיעור, על אחר עזב רבי ישראל את הדוכן והודה לבחור, אך גילה רבי ישראל אחר כך כי היו לו חמישה תירוצים לדחות את דברי המקשה, ושהיו ללא ספק מתקבלות על דעתו של המקשה, אבל בלבו ידע שאינם לאמיתה של תורה, ולכן כבשם בקרבן, אך מצד שני חשב אולי מחמת כבוד התורה, שאח"כ ישמר השפעתו על הישיבה, ראוי שכן יאמרם, אבל רבי ישראל גער בעצמו. ואת הגערה הזאת שמעו גם התלמידים מסביב - וזה זעק לעצמו: "ישראל! האמת תאמר!" ובפנותו אל השואל אמר: הצדק עמכם!



בימי האחרונים התגורר בפאריז ופעל שם רבות לחינוך של היהדות. בדרתו חזרה מפריז לקובנה התעכב בקניסברג, שם נחלש מאוד, ובערב שבת ציונו למארחו כי אם יחלה בשבת אז לא יחלל בעבורו את השבת. רבי ישראל הסביר וניסח כי מאחר והיו גזלן ובגמור (סנהדרין נ"ז). נאמר כי גזלן לא מצילים אותו אם הוא נמצא בסכנת נפשות. בעל הבית תמה על הרב ושאל: "מדוע מחשיב הרב עצמו כגזלן?" השיב לו רבי ישראל: "אנשים חושבים כי צדיק אני, ולכן תומכים בי, בעוד שבאמת אין בי לא צדקות ולא קדושה, ולכן חי אני כגזלן". בעל הבית בחששו חשב כי אכן יחלה הרב בשבת וא"כ מה יעשה, בצר לו פנה אל מחותנו רבי אלחנן רבה של קובנה. רבי אלחנן השיב לו כי למרות דבריו של רבי ישראל קיים חיוב לחלל שבת עבורו אם יסתכן. בסופו של דבר לא היתה הבעיה מכיוון שרבי ישראל לא נחלה בשבת, ורק במוצאי שבת נחלה ובערב שבת שלאחר מכן נחלה יגוע ויאסף אל עמיו, בכ"ה שבט תרמ"ג, והוא בן ע"ג שנה. ובכך נקיים בן "רצון יראי עשה".

תלמידיו הוציאו לאור דברי תורתו ומאמריו בשם אור ישראל. זמרת וזכות תורתו הקדושה יהיו לנו למגן וצויה עדי ביאת גואל אי"ר.

ר' ישראל נולד בשנת תק"ע. בליטא. לאביו ר' זאב בן אריה היה תלמיד חכם גדול, בעל מחבר הגהות בן אריה על הש"ס והרמב"ם ורב אב"ד של העירות גולדינג וטלז.

אביו רבי זאב היה מרביץ בצעירותו תורה לילדים, ובתוכם לימד גם את בנו. כישרונותיו של הבן היו מופלאים, וכבר בגיל 10 דרש פלפולים חריפים בפני קהל הלומדים. בגיל 12 עבר ללמוד אצל הגאון ר' צבי ברוידא זצ"ל שהתפרסם בשכלו הישר, בעמקנותו ובפשטותו.

היה רחמן גדול על הבריות והשתדל לעזור להם בכל כוחו נפשו ומאוד, אגדות רבות וסיפורים רבים מתהלכים אודות אישיותו המוסרית ורבים מהם שימשו דוגמה ומופת לאהבת ישראל.

רבי ישראל הנהיג את שיטת המוסר ואף יסד לו ביהמ"ד ללימוד שיטת המוסר, בו היו הגוים התלמידים בספרי מוסר כמסילת ישרים, חובת הלבבות, תקון מידת הנפש ועוד.

רבי ישראל השמיע שיעוריו המוסריים מדי יום ביומו, נהגו אליו מאות בחורים, גדולי תורה ויראה. ביתו נעשה מרכז ללימוד יראת שמים ואהבת הבריות, טוהר המידות וכבוד הוולת. הזהיר ושקד על ניהול משא ומתן באמונה. על לימוד מקצוע ומידות ועל מידות ומשקלות של צדק.

אין לנו תמונת מראת הוד פניו. תלמידו הגאון ר' יצחק בלאזר זצ"ל מתאר קלסתר פניו: "עליו נתקיים 'ורא כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וירא ממך'. דמותו ותארו וזיו קלסתר פניו היה נורא מאד, עם אשר ה' ית"ש חלק לו מתנת החרן והיופי כי היה יפה תואר מאד, עם זה חכמתו ויראתו האירה את פניו הטהור באור פני מלך חיים, וביחוד בעת אשר העמיק מחשבתו באיזה ענין, אם בתורה או ביראת ה' כמעט התפשטה נפשו מגשמייה והיו פניו הטהורים בוערות בלבב אש והיה אז תוארו כסלאך ה' נורא מאד, עד אשר חדרו מגשת אליו. ומי שלא ראה בעיניו אי אפשר להיות לו ציור בזה, כי רוח אלקי היה שפוך על פניו וכצאת השמש בגבורה. הוא לא הניח מעולם לצייר אומן לצייר על פני

יחנן שם ישראל

כאיש אחד בלב אחד

אני אוהב כל יהודי

לרכישת ריחון לרכב ומוצרים נוספים:

050-9931931

שו"ת אקטואלי

השאלות שלכם, התשובות של הרב

האם יש סיכוי להתרפאות מסוכרת נעורים?

ועצה טובה לדיווג שמתעכב



שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221



דיווג ועדיין לא רואה שום כיוון. כבוד הרב, מה עוד ניתן לעשות?

תשובה: קודם כל אני מאוד שמח לשמוע שעשית את החוק של התורה, וברוך ה' גם ראית תוצאות, ואתה בריא.

בנוגע לחוק שאתה עושה כעת על דיווג, יתכן שצריך הכוונה כדי שתתבודד בצורה נכונה.

אתה צריך להגיד לקב"ה: "רבונו של עולם, הרי אתה רוצה שיהיה לי דיווג, כי אתה אבא שלי, ואין אבא שלי רוצה שהבן שלו יתחתן. ואני, גם אני רוצה שיהיה לי דיווג. אני יודע שאתה אוהב אותי, ומה שעד היום התעכב לי ולא נתת לי את הדיווג, גם אחרי שעשית את החוק של התורה כבר מעל לשנה, זה בטוח טוב, ולא רק טוב אלא הכי טוב. לכן אני אומר לך תודה מכל הלב על כל מה שעבר עליי עד הרגע הזה, כי אני יודע שאתה אבא שלי ואתה אוהב אותי, ועושה איתי רק טוב! תודה!". וזה השלב הראשון.

בשלב השני, אומרים לקב"ה: "...גם אם תחליט להמשיך לעכב לי את הדיווג, אני גם רוצה שיתעכב לי! כי אני יודע שאתה אבא שלי ועושה איתי רק טוב! תמיד! ולכן כל זמן שתחליט שיתעכב לי הדיווג, אני מרוצה, ויודע שזה הכי טוב, וכבר מעכשיו אני אומר לך תודה!".

ושלא תבין לא נכון, ה' רוצה שיהיה לך דיווג! רק שעכשיו בינתיים הוא רוצה שקצת יתעכב לך.

ולמה? את זה מבררים בשלב השלישי.

אומרים לקב"ה: "...בכל אופן, הרי אתה רוצה שיהיה לי דיווג, ואתה גם יכול לתת לי דיווג הרגע הזה, ויש לך צער שאין לי דיווג, ואתה תשמח שיהיה לי דיווג.

ואני? ודאי שאני רוצה שיהיה לי דיווג.

אם כן, מה הבעיה? למה אתה לא נותן לי? אלא שחייבים לומר שהעיכוב הוא מצידו! שאצלי יש איזון נקודה שמפריעה, ובשבילה מתעכב לי.

אולי אני צריך להגיד בכל יום תיקון הכללי, לתקן מה שפגמתי?

אולי אני צריך ללמוד את הספר 'בגן השלום'?"

תמיד אני אומר שעד שאדם לא לומד את הספר 'בגן השלום' בעין אין לו דעת לקבל את הדיווג שלו משמים. לכן אם עדיין לא למדת את הספר 'בגן השלום'? אז מעכשיו תתחיל ללמוד את הספר בעיון.

"...אולי חסרות לי עוד תודות, או אולי עוד תפילות..."
כי לא מספיק שאדם יגיד רק תודה, תודה אומרים בשביל לא לפול מהאמונה שמה שה' עושה זה הכי טוב אבל תמיד צריכים גם להתפלל, לבנות כלים לקבל בהם את השפע. צריכים לבקש, שה' ייתן לך דיווג, בחורה שהיא בריאה בגוף בנפש בשכל, בת בנים ולא עקרה, וגם שאתה תהיה בן בנים ולא עקר. וכו'.

ויהי רצון, שה' יאיר לך, ותזכה להשלים את החסר ולזכות בדיווג טוב ומוצלח עוד השנה אמן כן יהי רצון.

שאלה: הבן שלנו סובל מסוכרת נעורים, אנחנו מטפלים בו כבר שנה באופן טבעי ובלי תרופות. אנחנו מחכים שזה יעבור, ומבקשים מכבוד הרב איזו שהיא עצה על מנת לרצות את העניינים.

תשובה: ראשית ברכותי לרפואתו השלימה בכלל חולי ישראל.

העצה - חוק התורה! זו העצה. וגם הילד בעצמו שישתדל להגיד לה' בכל יום תודה בשפה שלו. ולפחות שישתדל להגיד בכל יום 8 פעמים מזמור לתודה, לפחות אם הוא לא יכול לעשות את הרבע שעה התבודדות שלפחות יגיד את ה-8 פעמים מזמור לתודה. ואמירת "מזמור לתודה" 8 פעמים - זה לבד מחולל ניסים! עצם זה שאומרים 8 פעמים מזמור לתודה בכל יום זה לבד כבר מחולל ניסים.

עצה נוספת וחשובה לא פחות, ללמוד את הספר 'אמרת תודה ונושעתי' על שולחן השבת, ובכל סעודה לספר סיפור מהספר. כך שהילד ישמע סיפורים על הכח שיש באמירת התודה, ויתחזק גם הוא להגיד תודה לה' יתברך בשפה הפשוטה שלו.

יש סיפור מאוד מחזק על משפחה, שהבת שלהם סבלה מאוד מהחברות שלה בבית הספר, באופן שהיה כבר כמעט בלתי נסבל. היא הייתה חוזרת בכל יום מבית הספר לבית ובוכה. וההורים עמדו חסרי אונים ולא ידעו מה לעשות.

האבא, שהוא תלמיד שלי, היה נוהג בכל שבת, לקרוא לילדים מהספר 'אמרת תודה ונושעתי', סיפור אחד של תודה בכל סעודה מסעודות השבת.

באחת הפעמים, הילדה המדוברת הקשיבה והחליטה שגם היא תתחזק לומר תודה על הסבל שהיא עוברת בבית הספר עם החברות. וכך היא עשתה, מצאה פינה שקטה בבית, ושם, במשך עשר דקות, היא אמרה תודה לה' יתברך, על כל הסבל שהיא עברה, ועל כל העגמת נפש וסיימה במזמור לתודה.

למחרת, ביום ראשון, כך הילדה סיפרה, היא באה לבית הספר, וממש כמו בחלום, כל החברות שהיו מצערות אותה התהפכו לגמרי, והחלו מפייסות אותה! מהר מאוד היא מצאה את עצמה מקובלת בחברה, וכבר הייתה ממש שמחה ללכת לבית הספר.

לכן גם לכם אני ממליץ לעשות כך, ולקרוא בכל סעודה מסעודות השבת, בכל פעם סיפור אחר מהספר 'אמרת תודה ונושעתי', ובעזרת ה' גם אתם וגם הילד, תתחזקו באמירת התודה, ותראו ניסים וישועות מעל הטבע אמן כן יהי רצון, כמובן נשמח שתשלחו אלינו את סיפור הישועה שנפרסם לזיכוי הרבים.

שאלה: ברוך השם זכיתי לעשות את החוק של התורה במשך תקופה, והחלמתי ממחשבות כפיתיות, מהם סבלתי במשך שנים. עכשיו אני עושה כבר מעל שנה את החוק של התורה על

ישועות ורפואות

החולים, אותם לצערי הרב הכרתי די טוב. למזלי הרב אמנם הרופאים לא הסכימו לחלק מזון ושתייה עקב מצב הנגיף, אבל את החבורות והספרים הסכימו לי לחלק.

כך, זכיתי לחזק את המטופלים, לעודד את רוחם ולחלק להם ספרים וחבורות של הרב ארוש שליט"א שהם ממשי רפואה וחיים לנפש רוח וגוף.

בנוסף יש את ברכת אשר יצר עם תפילה ופרוש של הרב, גם אותו חילקתי לאנשים שקיבלו על עצמם לברך את הברכה הזו. שהיא ממש סגולה בדוקה לרפואה וישועה.

רציתי לחזק את ידכם שתמשיכו במפעל צדקה והחסד שלכם, להחיות נפשות שבורים ורצוצים.

הספרים המחזקים החבורות המעודדות ממש משיבות נפש כל חי.

"לא מפחד מכלום רק מאמין שהכל לטובה!"

תודה לך השם יתברך על כל החסד שאתה עושה איתנו."

תודה גם לכם על כל העשייה, לתורמים ולכל העוסקים במלאכת הקודש, מחזק את ידכם.

עלו והצליחו!



לפני שלוש שנים חליתי במחלת הלוקמיה ל"ע, חבר מנהריה העברי לי דרככם את הספר של הרב שלום ארוש שליט"א "ה' רופאך" קיבלתי את הספר כמיים חיים על נפש עייפה.

הספר דיבר ממש אלי, אל המצב בו הייתי שרוי, הוא חיזק אותי בגוף ונפש, ספר מחזק ומלווה בתפילות וסייע לי מאוד, החיה אותי ונתן לי כוחות של התחדשות. הרגשתי ממש כמו שכתוב בגמ' מסכת ברכות: "יהב לי ידך". משמים הושיטו לי יד של חיזוק וישועה.

עברתי תקופה לא קלה בלשון המעטה, ייסורים טלטולים, כסא גלגלים ועוד, אך ידעתי שאת האמונה לא עוזבים, לא מרפים.

החלק הכי חשוב הוא שהתחזקתי שנפשי ורוחי וזה נתן לי כוח להמשיך לחיות עם המצב שבחסדי ה' השתפר יותר.

אז חשבתי לעצמי: "באמונה-תתחזק תתרפא-תחזק".

את מצבי הקיים ניצלתי לזיכוי הרבים, כשראיתי עד כמה הספר היקר הזה חיזק אותי, ועל הדרך התוודעתי על עוד ספרים של הרב ארוש שליט"א מחזקים ומעודדים.

החלטתי לצאת למסע הפצה במחלקות הקשות בבתי



"מי שמתעורר נכון וקורא נכון את מכתב האהבה של הבורא אליו, הוא יהיה בריא גם בלי שום טיפול רפואי..."

השם רופאך

052-2240696



חיזוקון

לומדים הלכה

... נטילת ידיים בבוקר

לא ישול ידיו
על גבי קרקע
במקום שבני אדם
עוברים ושבים
ואם טעה ונטל
על גבי קרקע,
ישפוך עליהם
רביעית מים,
כדי לבטלם
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

השבוע העלון הגיע ל"מגדל העמק"

עזור לנו להביא אותו ל"מבוא חורון"

אתה מגיע למבוא חורון? או לכל מקום שאליו העלון עדין לא הגיע?
קח איתך את העלון, והזכויות האלו יהיו שלך!
צלצל והעלון יגיע עד אליך: 02-5308000

תודה אחת, שתי ישועות

שאלה: מהמדרגות שהן מעלות, קל וחומר חשוב
למדנו המלמד רבות על ההתייחסות לחבר.

תשובה פרשת וארא: לוי נכדו עמרם חיו שניהם 137
שנים (שמות ו טז, כ)

זוכה פרשת וארא: ישראל מאיר ארגמן, מבוא חורון.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

שבט
מזל החודש דלי
- חכמה ודעת -

חכמת האמונה
היא החכמה הגבוהה
שבכל החכמות.
(א.ב. של החיים)



לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

שולחת לכם את סיפורי בעקבות המדור המיוחד
הזה של פינת סיפורי תודה.

במשך כמה חודשים עבדתי על בניית ערכה גדולה
מאוד שיוצרת מעין בית משחקים קטן. פרוייקט
מאתגר הדורש סבלנות רבה. הייתי לקראת
סיום הבניה כשלפתע שמתי לב שחסר
לי את אחד החלקים החשובים ביותר
בערכה!



בלעדי החלק החשוב הזה
יאבדו המון שעות עבודה וירדו
לטמיון ושלא נדבר על ערכו
הכספי של הערכה...

התחלתי לחפש בכל מקום אפשרי ואחר
כך גם במקומות לא אפשריים אבל אין זכר
לחלק. בהתחלה נכנס בליבי כעס בלי לדעת על
מה ועל מי, פשוט זה היתה תגובה ראשונית, אבל
אז חזרתי לעצמי ואמרתי: "ה' אתה מנהיג את
העולם ומסובב את כל הסיבות, אתה החלטת
שיהיה חסר לי חלק ואני מודה לך על כך כי אני
בטוחה שזה לטובתי". התחלתי להודות לה' בשפה
הפשוטה שלי.

אלא שאז, תוך כדי החיפושים נפלתי וממש

כאבה לי הרגל. לקחתי הפסקה מהחיפושים ולא
הבנתי מה זה בדיוק הנפילה הזאת באמצע החיפוש
ואמירת התודה. מדוע דווקא עכשיו הייתי חייבת
ליפול? אבל אז חזרתי בי ואמרתי: "ה' תודה לך
שנפלתי כואבת לי הרגל אבל אני יודעת שאתה
רק רוצה בטובתי".

לפתע הבזיקה בראשי מחשבה, הרי
כעת אני יכולה ללכת בגלל הכאבים
אבל לזחול אני יכולה, אולי זה סימן
משמייים שהחלק האבוד נמצא
איפה שהוא על הרצפה?

זחלתי בכל הבית ותאמינו או לא אבל
אחרי כמה חיפושים החלק האבוד היה בידי
ויצירת המופת הושלמה...

אני חייבת לציין דבר פלאי מיד אחרי שמצאתי
את החלק האבוד הכאבים נעלמו כלא היו!

אמרתי תודה וקיבלתי 2 ישועות מיד...

מאת: ב.ח. לרנר, ירושלים

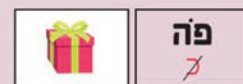
פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון



רז מרמז

פתרו את הרמזים וכתבו את התשובות בקווים לפי כמות האותיות
אם פתרתם נכונה יצא לכם מילים הקשורות לפרשת יתרו



ההקשר לפרשה

זוכה פרשת וארא: ישראל מאיר ארגמן, נתניה

רס התורה



ר"ת	יציאה	כניסה
18:29	17:55	16:42
18:24	17:57	16:58
18:22	17:55	16:56
18:26	17:58	16:59

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנושאות הרב שלום ארוש שליט"א

בס"ד בר"ה

פרשת יתרו | כ"ד שבט תשפ"א • גיליון 708

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

מאמר ראש הישיבה



שווה את כל הזמן שבעולם

לא הכול בקליק

אף אחד מאתנו לא אוהב תורים ורשימות המתנה. בפרט בדור שלנו, דור האינסטנט, שבו אנו מצפים לקבל כל דבר במהירות הבזק וכל עיכוב קטנטן מוציא אותנו מדעתנו. כל העולם הולך לכיוון של עולם ללא תורים. בחלק מרשתות השיווק אפשר לערוך קניות ללא עמידה בתור. אפילו לדבר בטלפון לא רוצים, אין זמן, רוצים לקבל כל דבר ב"קליק".

אבל תסכימו אתי שיש הרבה דברים שהייתם מוכנים לחכות להם הרבה מאוד זמן. אתה יכול ללכת לרופא בקופת חולים שכונתית כמעט בלי תור, אבל אם מדובר בבטיחות רפואית חמורה המצריכה החלטה כבדת משקל לא עלינו - תהיה מוכן לחכות לרופא מומחה בעל שם עולמי גם כמה חודשים ואפילו שנה, ואם צריך תיטע גם לסוף העולם לשם כך. אם יאמרו לך שאם תמתין תקבל דירה חדשה בחינם - אין ספק שתהיה מוכן להמתין ככל שיידרש.

משפט זה לא דבר קטן

ובדיוק בנקודה הזאת טעה יתרו. יתרו הציע למשה למנות שופטים כי יתרו ראה במשפט בני ישראל "דבר קטן", מעין ביוקרטיה מרגיזה, מטריד שכל אחד רוצה להיפטר ממנו מהר ככל האפשר. על פי זה ההמתנה למשפט אצל משה בלבד מהבוקר עד הערב אכן מייגעת ומורטת עצבים. מה יותר טבעי מלפזר את העומס הגדול על פני מערכת משפט מסועפת, דבר שנקל, לדעת יתרו, הן על משה והן על העם.

אבל יתרו לא הבין את הערך האינסופי שיש בעמידה לפני משה: "כי יבוא אלי העם לדרוש אלוקים". מי שבא

לפני משה, מתחבר ממש עם השכינה ומקבל הוראות כמו מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו. פגישה עם משה היא לא שיחה עם מוקד שירות לקוחות. לא ולא! הפגישה עם משה היא אירוע מדהים שמשנה את הבן אדם והופך אותו לאיש אחר ונוסף בו כוחות וחיים.

כאשר באים לדון תורה אצל משה - הצדיק לא מנסה לפתור רק את הסכסוך הנקודתי, אלא הוא פותר את הבעיה מהשורש. הוא לא רק אומר להם מי צודק ומי איננו צודק, אלא נותן לבעלי הדין דרך ותיקון לעבודת המידות. הוא נותן להם אמונה ויראת שמיים ואהבת ה' - שיעלו אותם על מסלול אחר בחיים וימנעו מהם הרבה מאוד סכסוכים ומריבות בהמשך.

כישלון במבחן

כל מי שראה את פניו של הרב עובדיה יוסף או הרבי מלובביץ' וכל שכן אם זכה לדבר אתם או לקבל מהם חייוך אוהב - לא ישכח את זה כל החיים שלו. לראות יהודי פשוט בא בימים שזכה לראות את ה"חפץ חיים" - זה דבר מרגש מאין כמוהו, לראות עיניים שראו את גדול הדור. אז מה נאמר על משה רבינו? הלוואי והלוואי שהיינו יכולים לעמוד ולו לרגע אחד לפני משה רבינו! שווה לחכות כל החיים וכל הזמן שבעולם כדי לעמוד לפני משה.

העובדה שבני ישראל קיבלו את הדברים בשוויון נפש ולא התקוממו נגד ההצעה הרעה הזאת מעידה על חוסר הבנה בגדולת הצדיק ובמרכזיותו שלו בהעברת דבר ה', ובכוחו של הצדיק להנהיג את כלל ישראל לגאולה שלימה ולהוביל כל יהודי ויהודי למקומו המדויק לתכליתו ולתיקונו.

חוסר הרצון להמתין למשפט של משה, הוא בדיוק אותו חוסר רצון וחוסר סבלנות שגילו עם ישראל ביום הארבעים למתן תורה. שש שעות של המתנה למשה הוציאו אותם מדעתם והם כבר זנחו את כל המורשת של משה ועשו להם עגל זהב. אם עם ישראל היו דבקים בקשר אמת ופנימי עם משה רבם, הם היו ממתנים וממתנים בלי שום בלבול, ולא היו מוכנים להחליף את משה בשום תחליף זול אחר שרחוק מהמקור כמרחק מזרח ממערב: "לא מעניין אותנו כלום, רוצים רק את משה".

פה היה המבחן של עם ישראל והם לא עמדו בו, וזה היה השורש לכל הכישלונות שלהם בכל התורה כולה.

אמת ומשפט שלום

כשמשפט פסק דין - זו הייתה המילה האחרונה. הדברים התקבלו ללא עוררין. כל המחלוקות שהיו קיימות יושבו לחלוטין.

אבל במערכת המשפט של יתרו אחד מכל עשרה יהודים נעשה "שופט שכונתי". כל יושב ראש ועד בית הוא כבר "אביר של צדק". כמעט שהיו יותר שופטים מאזרחים. זה גורם לכך שמושג השופט נעשה מזולזל והפסקים שלו לא מתקבלים. לפיכך כל משפט לא היה קץ הסכסוך אלא היה רק תחילתו של סיט ארוך כמו בימינו, שהמשפט רק מלבה את המריבות ותהליך הערעורים והעלייה מערכאה לערכאה מייגע ומתיש. החיים הפכו לפקעת של מריבות ולשון הרע.

והנה, לא רציתם לחכות מהבוקר עד הערב למשפט, ועכשיו יש לכם הליך פלילי של חודשים או של שנים. באמת חיסכון... שמעתי פתגם שאומר "עצלן עובד פעמיים". על זה היה אומר רבי נחמן שכשלא רוצים לסבול מעט צריכים לסבול הרבה.

אבל כמו שאמרנו, אחרי משפט אצל משה - שני

המשך בעמ' 3



תאזין, תרגיש בטוח

קו האמונה
02-6444250

השיעורים הכי חמים, הכי עדכניים

שלוחה
4

מעתה יאיר לנו להבין הטעם שברא הקב"ה תחילה את מקום בית המקדש להשראת השכינה בעמק, לרמז שאין הקב"ה משרה שכינתו רק על מי שמחזיק עצמו בענוה ושפלות רוח כעמק. אולם מאחר שלעבודת ה' צריך להיות בבחינת: "ויגבה לבו בדרכי ה'", לכן התפלל אברהם אבינו כי לכבוד ה' ראוי להשרות השכינה על הר שרומז על גאווה דקדושה, והסכים הקב"ה עמו והפך את העמק להר.

הנה כי כן הרווחנו להבין הטעם שהסכים הקב"ה לתת התורה על הר המוריה, שהרי הר המוריה היה באמת תחילה עמק שרומז על מדת ענוה, אלא שאחר כך על ידי תפלות של אברהם שאין כבודו של מקום לשכון בעמק נעשה הר, נמצא שכל ההר לא נוצר אלא לכבוד ה', וגאווה כזו לשם שמים בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" רצויה לה', לכן עקרו הקב"ה ממקומו והביאו להר סיני כדי לתת עליו את התורה.

הנה כי כן יתבאר היטב היחוד הנפלא שעשה הקב"ה בין הר המוריה להר סיני, כי היות שבחר ה' לתת התורה בהר סיני משום שרומז על מדת ענוה, נמצא שיש בזה סכנה שמא ישכח האדם שכאשר הדבר נוגע לכבוד ה' צריך להתלבש בגאווה דקדושה. לכן הביא הקב"ה את הר המוריה מארץ ישראל, שמתחילה היה עמק אלא שעל ידי תפלות של אברהם אבינו נהפך להר, כדי ללמדנו שבעסק התורה ועבודת ה' צריך לצרף את שני ההרים יחדיו, מצד אחד צריך לאחוז בהר סיני שרומז על מדת ענוה, ומצד שני צריך לאחוז בהר המוריה שהיה עמק ולא נעשה הר אלא לכבוד ה' ותורתו.

המבואר לא רצה הקב"ה לתת התורה על ההרים הגבוהים כי הם רומזים על מדת הגאווה.

ונראה ליישב על פי הידוע מספרים הקדושים, כי רק כשהדבר נוגע לכבוד עצמו צריך לאחוז במדת ענוה ושפלות רוח, אבל כשהדבר נוגע לכבוד שמים צריך להתלבש בגאווה דקדושה, כמו שמעיד הכתוב על יהושפט (דברי הימים ב יז-1): "ויגבה לבו בדרכי ה'". כי אם לא כן יפילו היצר ברשת ענוה פסולה, לומר לו מי אתה שתעבוד עבודת הקודש לפני ה'.

במשוך היוכל המה יעלו בהר

דבר בעתו מה טוב להביא מה שראיתי בענין זה פנינה יקרה מהרה"ק רבי ישראל שפירא אבדק"ק בלאז'וב זצ"ל (בפתחא זעירא לספר "צבי לצדיק"), לפרש בפרשתנו מה שצוה הקב"ה את משה רבינו להזהיר את ישראל על מצות הגבלה (שמות יט-ב): "והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות יומת... במשוך היוכל המה יעלו בהר".

ויש לפרש על פי הידוע כי הר שהוא מקום גבוה רומז על גאווה וגבהות הלב, וזהו שצוה הקב"ה להזהיר את ישראל: "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו", שצריך להישמר מעלות בהר שהיא הגאווה אפילו מנגוע בקצהו, "כל הנוגע בהר מות יומת", כמו ששינוי (אבות פ"ד מ"א): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". אולם יש בזה יוצא מן הכלל: "במשוך היוכל" - יוב"ל נוטריקון "ויגבה לבו בדרכי ה'", כאשר הדבר נוגע לכבוד שמים, "המה יעלו בהר", להשתמש בגאווה דקדושה לשם שמים.

ה' יראה יעוין שם. נמצא קודם שניתן הארץ לאברהם אבינו ע"ה, היה עמק ולא העמידו שם עבודה זרה, וכשנעשה הר שוב כבר הוחזק ארץ ישראל לאברהם ולא יכלו לאסור אותו הר.

ואמר [הגה"ק רבי נתן אדלר], על זה נצטער דוד המלך ע"ה (תהלים קלב-ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב. פירוש, כי ידע שכל ההרים בחזקת עבודה זרה ונאסרים לגבוה, ועל כרחך צריך למצוא 'מקום' לה' שאינו הר אלא מקום, ואין יהיה זה משכנות לאביר יעקב, הא אין כבודו לשכון בעמק, עד שבא נביא וגילה הסוד איזה ההר היה בתחילה עמק ונעשה הר, והיינו דירושלמי דעל פי נביא נבנה".

הר המוריה בבחינת: "ויגבה לבו בדרכי ה'"

והנה כלל גדול שאין הקב"ה עושה נס בחנם, לפי זה צריך ביאור לשם מה ברא הקב"ה תחילה את הר המוריה כעמק, ושוב אחר כך על ידי תפלות של אברהם, שאין כבודו של הקב"ה לשכון בעמק עשה ממנו הר, הלא לא יבצר ממנו יתברך שמו הכל יכול, לברוא את המקום כהר ולמנוע מהכנענים לעבוד בו עבודה זרה.

ויש לומר שהקב"ה ביקש ללמדנו בכך לקח נשגב לעבודת ה', כי כבר הבאנו מאמר הגמרא שבחר הקב"ה לתת את התורה על הר סיני, בהיותו נמוך מכל ההרים והיה עניו ושפל רוח. אמנם לפי זה יש להקשות, מדוע אם כן עקר הקב"ה את הר המוריה מארץ ישראל, והניחו על הר סיני כדי לתת עליו את התורה, הלא לפי

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

יום הולדת שמח לידידינו היקר, חסיד נלהב של הגאון הרב פנחס פרידמאן שליט"א, הרופא הגדול שלוחו של מלאך רפאל דר. יצחק לייב בן חיים איסר גפט, לוס אנג'לס, הודאה מיוחדת להקב"ה על רפואתו השלימה של דר. יצחק ואשתו ליבה ממחלת הקורונה. אנחנו מאחלים לך הרבה שנים של שמחה ובריאות ללמוד וללמד ה"שבילי פנחס". מזל טוב! מאת אברהם יצחק הכהן ולאה קפלן

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

פרשת יתרו תשפ"א | ד

ואינם מהרהרים אחר דברי חכמים ותקנותיהם וגזירותיהם, אבל מי שאינו בכלל זה אין לו חלק בתפלה זו".

הנה כי כן יאירו עינינו להבין הטעם שעקר הקב"ה את הר המוריה ממקומו וכפאו על ישראל בהר סיני, כי היות שבהר המוריה מסר יצחק אבינו את נפשו על תורה שבעל פה לשמוע בקול אביו, לכן כאשר ביקש הקב"ה לכפות על ישראל שיקבלו תורה שבעל פה, כפה עליהם את הר המוריה ואמר להם: "אם אתם מקבלים את התורה", בבחינת יצחק שמסר נפשו על תורה שבעל פה "מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".

היחוד של הר סיני עם הר המוריה שילוב מדת הענוה עם גאווה דקדושה

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים, חשבתי דרכי לבאר הטעם שהרכיב הקב"ה את הר המוריה על הר סיני לתת עליהם את התורה, על פי מה שהקשה בתלמוד ירושלמי (עבודה זרה פ"ג סוף הלכה ה), איך בנו את בית המקדש על הר המוריה, הלא שנינו במשנה (עבודה זרה מה): "כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן, דע שיש שם עבודת כוכבים".

הן אמת שהרים וגבעות בהיותם מחוברים לקרקע אינם נאסרין להדיט, כפי שדרשו (שם): "אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם". אולם הלא לגבוה ודאי נאסרים מקל וחומר, ומה דבר שיש בו רוח חיים אינו נאסר להדיט ונאסר לגבוה, כל שכן דבר שאין בו רוח חיים שנאסר לגבוה, ואם כן איך נבנה בית המקדש על הר המוריה. ותירץ הירושלמי כי בית המקדש שנבנה על פי נביא אין בו שום חשש, כמו שכתוב (שמואל ב כד-ט): "ויעל דוד כדבר גז כאשר צוה ה'".

והנה בשאלות ותשובות "חתם סופר" (או"ח סימן רח) מביא תירוץ נפלא על קושיית הירושלמי, בשם מורו ורבו הגה"ק רבי נתן אדלר זצ"ל, והעמיס תירוץ זה בכוונת הירושלמי, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ומורי הגאון החסיד שבכהונה מו"ה נתן אדלר כ"ץ זצ"ל פירש, על פי מדרש רבה פרשת וירא, וירא את המקום מרחוק שראוהו מקום ולא הר, והתפלל אברהם אבינו אין כבודו של מלך לשכון בעמק, ונעשה הר, אשר יאמר היום בהר

הגה"ק מצאנו ז"ע: בית המקדש נקבע בהר המוריה ולא בהר סיני כי מסירות נפש גדולה מעסק התורה

הקב"ה כפה על ישראל את הר המוריה כדי שיקבלו את התורה במסירות נפש של עקידת יצחק בהר המוריה

חתם סופר: אברהם אבינו מסר נפשו בעקידת יצחק על תורה שבכתב, יצחק אבינו מסר נפשו על תורה שבעל פה

הר סיני רומז על מדת הענוה, ואילו הר המוריה שהיה עמק ונעשה הר רומז על "ויגבה לבו בדרכי ה'"

בקול אביו, שהרי קבלה היתה בידם שראוי להקריב לה' רק בעלי חיים ואסור להקריב בני אדם, הנה לשון קדשו:

"אברהם שמע מפי ה', ויצחק האמין לאברהם הואיל והיה מוחזק [לנביא ה']. ורגיל אני לומר, משום הכי אמרינן (תפלת מוסף לראש השנה) ועקידת יצחק לזרעו תזכור, ולא אמרינן עקידה שעקד אברהם, כמו שאמר בתחילת הברכה שם. אך אברהם אבינו ע"ה האמין תורה שבכתב, היינו מה ששמע מהקב"ה עצמו, אבל יצחק מסר נפשו על מצות חכמים.

ויש להאריך ולהסביר הניסיון הגדול הלז, הנה אברהם אבינו ע"ה וגם יצחק בנו חכמים גדולים היו... והנה האנשים האלה השכילו ענין וסוד הקרבנות, שהיו בונים מזבחות והקריבו קרבנות וידעו עד היכן הדבר מגיע... והם ידעו והשכילו שאי אפשר בשום אופן בעולם כלל וכלל שירצה השם יתברך בקרבן האדם...

והנה כשאמר לו הקב"ה, קח נא את בנך את יחידך והעלהו לי לעולה, אם כן על כרחך יאמר שטעה [אברהם] בהשכלתו [שאי אפשר להקריב אדם לקרבן], ומכיון שטעה אפשר הכל טעות במה שהתקוטט עם אנשי דורו על האמונה... ואין מן התימה על אברהם ששמע מן הקב"ה בעצמו, אבל מהתימה על יצחק שקיבל מאברהם מה שהוא נגד השכלתו ואי אפשר לשמוע כלל, מכל מקום לא הרהר גם אחרי דברי חכמים ושמע ופשט צווארו".

אחרי שהאריך בזה מסיים ה"חתם סופר" את דבריו בענין זה: "בהא סלקינן, יצחק מסר נפשו על דברי חכמים, במה שהוא חוץ לשכל ולא הרהר אחר חכמים, משום הכי ועקידת יצחק תזכור להשומעים תורה שבעל פה,

אברהם ויצחק מסרו נפשם בהר המוריה על תורה שבכתב ותורה שבעל פה

הנה מה טוב ומה נעים לבאר ביתר הרחבה הטעם שהרכיב הקב"ה את הר המוריה על הר סיני כדי לתת עליהם את התורה, ולפי המבואר כפה הקב"ה על ישראל את הר המוריה כדי שיקבלו את התורה, על פי יסוד נפלא שכבר הבאנו כמה פעמים ממשנתו הטהורה של ה"חתם סופר" ז"ע ב"תורת משה" (פרשת וירא ד"ה ויעקוד), כי הניסיון של אברהם אבינו בעקידת יצחק היה בבחינת תורה שבכתב, שהרי שמע מפי הקב"ה בעצמו (בראשית כב-ב): "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה" וגו'.

אולם הניסיון של יצחק אבינו בעקידה היה בבחינת תורה שבעל פה, שהרי לא שמע את הציווי מפי הקב"ה, אלא מפי אברהם אביו שאמר לו בשם ה', ועם כל זאת קיבל את מצות אביו כדי לקיים דברי חכמים בהיותו מוחזק לנביא ה', נמצא שיצחק מסר נפשו על תורה שבעל פה, שהיא הוראת חכמי התורה בכל דור ודור. והנה דבריו הקדושים:

"ויעקוד את יצחק בנו. יש לומר שגדול כוחו של יצחק בזה יותר מאברהם, כי אברהם היה בעצמו נביא ושמע מפי הקב"ה, אבל יצחק מסר נפשו והאמין לאביו, יען כי היה מוחזק כבר לנביא ה', ולכן שמע אפילו לעבור על דברי תורה להישחט לפני ה', ונמצא כמו שאברהם אבינו ע"ה חיזק אמונת תורה שבכתב, כן חיזק יצחק אבינו אמונת תורה שבעל פה לבלתי להרהר על דברי נביאים וחכמים".

בשאלות ותשובות "חתם סופר" (או"ח סימן רח ד"ה ט) מוסיף לבאר ענין זה ביתר שאת, כי בעצם היתה ליצחק סיבה טובה שלא לשמוע

מדרש: "בשעת קבלת התורה נעקר הר המוריה ובא למדבר כדי שתינתן התורה על מקום המעולה הזה"

תפלתו של אברהם אבינו: "ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה", שיראה הר המוריה בהר סיני

ממה שכתוב תחילה: "ויתייצבו בתחתית ההר" סתם ואחר כך "והר סיני עשן כולו" משמע שמדובר בשני הרים

"ויתייצבו בתחתית ההר" הידוע שהוא הר המוריה, שכפה הקב"ה על ישראל כשהיה בדרכו להר סיני

והנה שנינו בגמרא (ברכות סג): "אמר ריש לקיש, מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט-יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל". ופשוט שהכוונה בזה על העמל בתורה שבעל פה, כמפורש במדרש תנחומא (פרשת נח אות ג): "שלא תמצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעולם הזה, אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל".

נמצא לפי זה כי כדי שיתקיימו דברי תורה בידי האדם צריך לכך שני תנאים, תנאי אחד, עסק התורה בעונה ובשפלות רוח בבחינת הר סיני, תנאי שני, עסק התורה במסירות נפש בבחינת עקידת יצחק על הר המוריה. ולא בחנם אמרו חז"ל במדרש שוחר טוב (תהלים פז-א): "יסודתו בהררי קודש, יסודתו של עולם בזכות שני הרים של קדושה, הר סיני והר המוריה".

הנה כי כן יאיר לנו להבין הטעם שבחר הקב"ה להרכיב את הר המוריה על הר סיני, כדי להורות בזה שצריך לעסוק בתורה בעונה בבחינת הר סיני, דוקא מתוך מסירות נפש שהיא בבחינת הר המוריה, כי בלא מסירות נפש אין התורה מתקיימת. וזהו שכפה הקב"ה על ישראל הר המוריה מקום של מסירות נפש בעקידת יצחק, ואמר להם: "אם אתם מקבלים התורה", בבחינת הר המוריה מתוך מסירות נפש, "מוטב", כי אז תתקיים התורה בידכם ותגן עליכם מכל צרה וצוקה, "ואם לאו", שלא תקבלו עליכם לעסוק בתורה מתוך מסירות נפש, "שם תהא קבורתכם", כי התורה לא תתקיים בידכם.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מה נפלאים הם דברי "בעל הטורים": "בתחתית ההר, והר סיני [וקשה למה פתח באומרו "ההר" בלי להזכיר השם ורק אחר כך אמר "והר סיני"], מלמד שנתלש ההר ממקומו [הוא הר המוריה שנעקר ממקומו ובא למדבר] ונעשה כהר על גבי הר, שעמד על הר סיני כהר על גבי הר, ועל כך נאמר: "ויתייצבו בתחתית ההר" הידוע שהוא הר המוריה שכפה הקב"ה כגאית.

"זאת התורה אדם כי ימות באהל"

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה הטעם שכפה הקב"ה על ישראל את הר המוריה כדי שיקבלו את התורה שבעל פה, על פי מה שמסופר כי כשנסע הגה"ק מצאנו בעל "דברי חיים" זי"ע, שכבר היה מפורסם בעולם כגדול בתורה ובעבודה, להסתופף בצל הקודש של הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע, וראה את גודל קדושתו בעבודת ה', אמר עליו הרה"ק מצאנו בלשון קדשו:

"הקב"ה נתן לנו שני הרים קדושים, הר סיני והר המוריה, בהר סיני קיבלנו את התורה ואילו בהר המוריה נעקד יצחק על גבי המזבח. והנה אנו רואים שהקב"ה בחר לבנות בית המקדש על הר המוריה ולא על הר סיני, כדי להורות לנו כי עבודת ה' מתוך מסירות נפש היא יותר גדולה מעסק התורה".

בכך ביקש הגה"ק מצאנו זי"ע בגודל ענוותנותו לבטא את גודל הערכותו אל הרה"ק מרוז'ין זי"ע, כי למרות שהרה"ק מצאנו היה ידוע בכוחו הגדול בתורה, מסירות נפשו של הרה"ק מרוז'ין בעבודת ה' גדולה יותר. נמצינו למדים מזה, כי הר המוריה הוא מקום שמורה על מסירות נפש בעקידת יצחק, ואילו הר סיני הוא המקום שמורה על קבלת התורה לישראל.

רוח יתמוך כבוד, זה סיני שהשפיל את עצמו לומר שאני נמוך, ועל ידי כך תמך הקב"ה כבודו עליו וניתנה עליו התורה וזכה לכל הכבוד הזה, כמה דתימא (שמות יט-כ) וירד ה' על הר סיני".

לפי המדרש הנזכר יש לומר, שבחר הקב"ה לתת את התורה על הר סיני שהיתה בו מדת הענוה, כי על ידי זה יסכים שיביא הקב"ה את הר המוריה מארץ ישראל ויעמוד על הר סיני כדי שתינתן עליו התורה, אבל שאר ההרים שהיתה בהם מדת הגאווה, לא יסכימו שיבוא הר המוריה ויעמוד עליהם שתינתן עליו התורה.

הקב"ה כפה על ישראל את הר המוריה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר דברי "בעל הטורים", "בתחתית ההר, והר סיני, מלמד שנתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר", שכוונתו ליישב בזה דקדוק גדול שיש בפסוקים אלו, שפתח הכתוב: "ויתייצבו בתחתית ההר" - "ההר" הידוע בלי להזכיר את שם ההר, ומסיים בהזכרת שם ההר: "והר סיני עשן כולו". ולכאורה היה ראוי לומר להיפך, שיזכיר הכתוב תחילה את שם ההר "ויתייצבו בתחתית הר סיני", ואחר כך כבר מספיק להזכיר את ההר בלי שם לווי "וההר עשן כולו", כלומר ההר הידוע שכבר הזכיר שהוא הר סיני.

לכן כדי ליישב ענין זה מחדש ה"בעל הטורים" חידוש גדול בביאור ענין כפיית ההר כגאית על ישראל, על סמך המדרש הנ"ל שבשעת מתן תורה עקר הקב"ה את הר המוריה והניחו על הר סיני, כי כאשר הר המוריה היה בדרכו למדבר טרם שנח על הר סיני, כפה הקב"ה את הר המוריה על ישראל: "ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".

לפי זה מבואר היטב דקדוק לשון הכתוב שאמר תחילה: "ויתייצבו בתחתית ההר", לא אמר: "בתחתית הר סיני" אלא "בתחתית ההר", לרמז שכפה הקב"ה עליהם את הר המוריה, והתייצבו ישראל בתחתית "ההר" בה' הידיעה שהוא הר המוריה, ששם עקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, וממשיך הכתוב לומר, "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש", כלומר הר סיני עמד במקומו ולא נתלש, ומה שעמדו בתחתית ההר הוא תחת הר המוריה בדרכו מארץ ישראל להר סיני.



"ויתייצבו בתחתית ההר"

ביאור החידה הסתומה בדברי "בעל הטורים" "מלמד שנתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר"

הוא הואיל ויצחק אביהם נעקד עליו, נאה לבניו לקבל עליו את התורה".

הנה מה טוב ומה נעים לפרש בזה מקרא קודש בפרשת העקידה שכל המפרשים נתייגעו לפרשו (בראשית כב-ד): "וַיִּקְרָא אֶבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאָה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהָר ה' יִרְאָה". והנה מה שקרא את שם המקום "ה' יראה", מפרש רש"י: "פשוטו כתרוממו, ה' יבחר ויראה לו את המקום הזה, להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות". אולם קשה מאד להבין המשך הכתוב: "אשר יאמר היום בהר ה' יראה".

אך לפי המדרש הנזכר נראה לפרש כי אברהם אבינו התכוון להתפלל בכך, "ה' יראה" להשרות כאן שכינתו בבית המקדש, זאת ועוד, "אשר יאמר היום", שיאמר היום בשמים בגזירת עליון, "בהר ה' יראה", שכשיגיע הזמן למסור את התורה לישראל בהר ה' שהוא הר סיני, כמו שכתוב (שמות ג-א): "ויבוא אל הר האלקים חורבה", באותו זמן "בהר ה' יראה", יראה הר המוריה בהר סיני שיעקר ממקומו ויעמוד על הר סיני, כדי שתיתן התורה עליו.

יומתק לבאר בזה ששינוי בגמרא (סוטה ה.): "אמר רבי יוסף, לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני". ופירש רש"י: "מדעת קונו, לאהוב את הנמיכות. כל הרים וגבעות, כגון תבור וכרמל שבאו שם כדכתיב (תהלים סח-ז): למה תרצדון הרים גבוניים".

המקור לכך הוא בגמרא (מגילה כט.) ומבואר ביתר שאת במדרש (במדב"ר יג-ג) שדרשו על הכתוב (משלי כט-כג): "גאות אדם תשפילנו, זה תבור וכרמל, שבאו מסוף העולם מתגאים לומר, שאנו גבוהים ועלינו הקב"ה נותן את התורה, ושפל

על ישראל לקבל את התורה, ובהכרח שגם פעולת כפיית ההר כגיגית יש בה איזה רמז נשגב על הצורך לקבל תורה שבעל פה, וצריך להבין הענין בזה.

בשעת מתן תורה נעקר הר המוריה ועמד על הר סיני

פתח דברינו יאיר לבאר מעט מזעיר לפי השגתנו המעשה הנשגב של הקב"ה בכפיית ההר, על פי מה שכתב "בעל הטורים" לפרש מה שכתוב "ויתייצבו בתחתית ההר", הנה הדברים בלשון קדשו: "בתחתית ההר, והר סיני, מלמד שנתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר". מדבריו משמע שהוא רוצה ליישב מה שהזכיר הכתוב את ההר פעמיים: "ויתייצבו בתחתית ההר, והר סיני עשן כולו", ולכאורה היה מספיק לומר: "ויתייצבו בתחתית הר סיני שהיה עשן כולו".

לכן מיישב "בעל הטורים" שהכתוב רוצה לרמז לנו בכך, כי כשכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית: "נתלש ההר ממקומו ונעשה כהר על גבי הר". אמנם בהשקפה ראשונה דברי "בעל הטורים" סתומים, כי מאחר שהר סיני נתלש ממקומו כשכפה אותו הקב"ה על ישראל, איך נעשה "כהר על גבי הר", הלא אין כאן אלא הר אחד העומד על מישור או על עמק.

רחש לבי דבר טוב לפענח החידה הסתומה בדברי "בעל הטורים", על פי מה שהביא ב"ילקוט ראובני" (פרשת יתרו אות ט) חידוש פלא בשם המדרש: "בשעת קבלת התורה נעקר הר המוריה ובא למדבר, כדי שתיתן התורה על מקום המעולה הזה". ונראה שהמקור לכך הוא במדרש תהלים (מזמור סח אות ט): "וסיני מהיכן בא, אמר ר' יוסי מהר המוריה נתלש, כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו, אמר הקדוש ברוך

בפרשתנו פרשת יתרו דבר בעתו מה טוב להתבונן במעמד הנשגב של מתן תורה לישראל בהר סיני, אשר כפי שגילו לנו חכמינו ז"ל כפה הקב"ה על ישראל את ההר כגיגית שיקבלו את התורה, ולמדו כן ממה שכתוב (שמות יט-ז): "ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויתייצבו בתחתית ההר, והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש". דרשו על כך בגמרא (שבת פח.): "ויתייצבו בתחתית ההר, אמר רבי אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".

והקשו בתוספות (שם ד"ה כפה) לשם מה היה צורך לכפות את ההר על ישראל שיקבלו את התורה, הלא כבר קיבלו את התורה מרצונם הטוב כשהקדימו נעשה לנשמע, כמו שכתוב (שמות כד-ז): "ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". וכבר העירו המפרשים שמצינו ישוב על כך במדרש תנחומא (פרשת נח אות ג) שהכפיה היתה על תורה שבעל פה:

"ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר, והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה ענו כולם ואמרו נעשה ונשמע, מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט, אלא אמר להן על התורה שבעל פה, שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות, והיא עזה כמוות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאוודו... שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבעל פה, לפי שיש בה צער גדול ונדוד שינה".

אמנם עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, מה ראה הקב"ה על ככה לכפות על ישראל לקבל תורה שבעל פה דוקא בדרך של כפיית ההר כגיגית, שהרי הרבה דרכים למקום לכפות

של נסיעה מטורפת בדרכים, מצאו את עצמם יהודי בלחיצה ובנייהם גם הרבי הקדוש, ברחבה ענקית שבפתח אחד המחתות האיומים, תחת מסדור 'אפל' נוקשה, בו עמדו קצינים אלופים רמי דרג, במלאכת 'מיון' האנשים שהגיעו זה עתה 'במשלוח' החדש... הצעירים בניהם נבחרו לעבודת פרך קשה, ואילו המבוגרים והקשים יותר, נשלחו הישר אל המשרות, להשמיד להרוג ולאבד, חרמנה לשיכון!

הנה התקדם לאט, בזה אחר זה התקדמו האנשים בשורה עד שולחנו של הקצין היושב בראש, שבהיגיון די חורן את גורלו של כל אחד ואחד למין או לשמאל, כל למות ומי לחיים.

הרבי הקדוש שעמד בין שני אחיו היהודים, עסוק היה אותה שעה בתפילות נוראות ויודיים לרוב, שרעפי קדשו נסקו למעלה במורמים, וכולו אומר הוד והוד ברכנה דרבה לקראת המעבר לעולם שכולו טוב. לא היה כמעט שום ספק באשר לעתידו, הוא כבר היה אז קרוב לגיל ששים, וקנו הלכן הדור על פי מידותיו... הוא התקדם בתור הארוך שבתורה ביישוב הדעת ובמנוחת הנפש, כולו מלא אמונה וביטחון שלם

באלקים חיים, כשהוא מוכן ומזומן לעשות רצונו יתברך בלבב שלם! משהגיע אל ראש הטור, ועמד בפני הקצין הנעלה, התפלא ההיחזק שחיו 'אדון מילר' בעצמו! שכנו הטוב משכבר הימים! הרבי התקרב אליו בטבעיות, ואיחל לו כדרכו מימים ימימה, באותה שלות הנפש ובאותה 'טון' כפי שהיו רגילים ביהם בימים הטובים: בוקר טוב הער מילרער! - הקצין האכזרי קפץ כנשור נחש, וכהלום יין ענה אף הוא: בוקר טוב הער רבינער! ותיקני שילוחו לנפשו, וניצל ממות לחיים!

שנים לאחר מכן, כשהיה הרבי הקצין מספר לחסידיו את סיב זה המעשה, היה מסיים שלמד מכאן חשב חסיד לבין בשלום כל אדם, ולעולם אי אפשר לדעת כמה יעמוד זה השלום לברכות ברובת הימים. וכל חומר הדברים, אם בגוי אכזר שונא ישראל פעלה לברכת השלום, על אחת כמה וכמה כשאיש ישראל קודש מברך רעהו לשלום, ואף מוסיף חיון לבני, שיזכה לברכה הטובה. וכבר העידו חכמינו ד"ל (שלהי עוקצין ג, יב) שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ה' יברך את עמו בשלום, אמן.

[מקור: שו"ת בשם פתלת השלום, קצין 414021]

~ ~ ~

יש לשנן ולזכור תדיר מי הוא המשדר שידורים והמוזן זיווגים, ואין אנו רשאים להוריד אחר הנהגתו יתברך, ובדואר לטובתם הוא. שהרי להדיא אמר הכתוב לענין השידור (בראשית כ, ז): "מ' יצא הדבר, לא נולד דבר אליו רע או טוב", וכנראה זה חיוויו הוא שמבאים לידי תיקונים השלם כידוע.

הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו זקוקל סבל כל ימיו מרגלו החולה, הוא דרש בורפאים ולא העלו תרופה למכתו, והיה צולע מעט בידיו. בהיותו בעונת השידורים דברו בו נכבדות עם בתו של אחד מגדולי הדור, ה"ה הגאון המפורסם רבי ברוך פריענקל זקוקל בעל "ברוך טעם", שמאוד היה חפץ בו, כי יצא שמו לתהילה בכל הארץ, והגיעו אל לייפניק עירי של הברון טעם כדי לגמור השידור.

כשראתה אותו המדוברת הבחינה בצליעה שברגלו [בנוסף לכן היה גם בחור נמוך], ולא מצא חן בעיניה, ודחתה את השידור, ולא ידע הברון טעם לשיט עצות בנפשו, כי היה הבחור ממש כליל המעלות - ביקש רבי חיים אם אפשר להיפגש עם המדוברת גנישה קצרה, והסכימו לכן. כשהגיעה המדוברת אל הפגישה ביקש ממנה רבי חיים להביט לרגע במראה שהייתה בחדר, משהסתכלה במראה נבהלה מאוד, היא ראתה פתאום את עצמה מלאה חולאים עם רגל פצועה, והתחילה לבכות.

הגיע אותה רבי חיים ואמר לה, דעי לך נאמנה, שמלכתחילה נגזר כל אלו הייסורים שאני סובל בגופי עליך, כאשר האשה נושאת בעול ענייני עולם הזה וענייני הגוף. אלא שכדי להקל ממך, לקחותי עלי את הייסורים הללו מידן "אששתו כנפ" (ברכות כד), שיעדתי שאת הזיווג שלי. ועתה אם אין את חפצה בשידור, הרי שנפלה האפשרות שאסבול אני במקומך, ותקבל את חזרה על עצמך את כל הייסורים הללו...

כשראתה המדוברת כל זאת, הבחינה עוצם מדרגותיו הנוראות, מיד הביעה הסכמה ונגמר השידור בכי טוב, כי מהשם יצא הדבר! בטיב כל מעשה של סיפורי צדיקים, יש עומק מיוחד, כאשר כבר

מילתי אמורה רבות פעמים, שעלינו להפיק את הלקח לימוד מוסר המורם מעומק המעשה. - בסיפור קצר זה דן, השריש הצדיק את יסוד הבנין של הבית היהודי כראוי וכיאות, וכיצד ישכון 'שלום בית' בסייעתא דשמיא בין בני הוגו. - כאשר אחד מבני הוגו ראה איזה 'חיסרון' בן זוגו, ידע נאמנה שאין זה אלא חסרוננו שלו בעצמו, ובן זוגו אינו אלא כמו 'מראו' [שמשל] להראות ולגלות בפניו את חסרונותיו שלו... - כאשר ישיכל להבין זאת, ולקחת את כל החסרונות והמגרעות על עצמו, כבר יזכה להטיל שלום בביתו, ותבוא שכינתא קדישא לשכון כבוד בביתם, וממילא יזכו לכל הברכה, כאשר הכתוב מעיד בשלחי פרשה דידן (שמות כ, כט) "בכל המקום אשר אלוכי את שמי אבוא אליך וברכתיו", אמן.

[מ"ס שידורים ח"א לבורים, שער השידורים - יצא למסד לחישוב שידור, פרק ג]

~ ~ ~

כאשר היה הוד כל האדמו"ר רבי אהרן מבעל זקוקל יושב בביתו בהיכל קדש בבעלזא שבגליציה לפני המלחמה הקשה, היו סדרי התפילה וקבלת הקהל ועריכת השולחנות מסודרים על פי רוב. - אך לאחר שעלה ארי מבבל, שבע וגדוש מכוס התערלה הקשה ששתה עד תומה בימי הרת עולם, אחר שכל בניו ומשפחתו נכחדו על המוקד, והוא עצמו בקושי ניצל מן התופת בניסי ניסים, והגיע הנה חלוש עד מאוד כידוע. - מאז נשטנו הסדרים, והיה כל העת דבוק בבורא, כמלאך משרת לפני אנפלים!

שם בלח אגבי זמני התפילות ועריכת השולחנות וקבלת הקהל היו בהפתעות פתאומיות, ומעט לא היה ניתן לשער מראש מתי יצא הרבי לתפילה או לשיט, ומתי תפתח הדלת להתקבל בקדש פנימה. על כן התרגלו החסידים לשהות בחצר הקודש שעות רבות, והיו 'יושבים' רכונים על התורה ועל העבודה בבית מדרשו, מוכנים ומזומנים לכל עת שייצא הרבי בתפילה ועבודה. פעמים רבות היה זה בשעות הקטנות של הלילה, כשפתאום נפתחה הדלת לחפילת מעריב או לשיט, ואז לקבלת קהל. [בשבת האחרונה לחייו עלי אדמות, יצא אל הטיש בליל שבת קודש לאחר השעה שתיים בלילה].

יום אחד הגיע מבני ברק הרדי שנוצר בדחיפת אל הרבי, הוא מיהר מאוד והיה מוכרח לשאול בעצת קדשו בטרם ייצא לדרכו, אך לדאבנו לבו הדלת הייתה סגורה ומסוגרת! בפתח עמד הגבאי הנאמן והמפורסם ר' שלום פוגל ז"ל, שוקד על משמרתו נאמנה, אשר הודיע לכל שוחרי הפתח שכעת לא ניתן להיכנס אל הרבי בשום אופן, ועליהם לשבת ולהמתין עד שתפתח הדלת, לבינתיים התאספו עד ועד אנשים שרצו להיכנס אל הקדוש. והנה בשעה מאוחרת מאוד באמצע הלילה נפתחה דלת הקודש, והרבי החל



על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבל את פני הקהל. בהשקט וביראה עילאה נכנסו האנשים בזה אחר זה, וניגשו עם 'פתקא' ופדיון נפש, כל אחד וענינו.

הסדר היה, שהניכסו הבורה שלמה של קבוצת אנשים יחידו אל תוך החדר, וכולם עמדו ביחד רחוק מן השולחן, וניגשו כך אחד אחד אל מקום קדשו. מיוענו האורח מבני ברק שמח שסוף סוף החלו העניינים לזוז, וכך מצא את מקומו באמצע התור שהתקדם בוריותו אל עבר חדרו של הרבי. אך להפתעתו ואכזבתו הגדולה, בדיוק כשהגיע התור שלו להיכנס אל החדר, ניגשו הגבאים לסגור את הדלת! מי שהיה כבר בפנים החדר ייגש עתה, ואילו שאר האנשים שבחוץ ייאלצו להמתין עד שתפתח שוב הדלת.

האורח דגן שעמד בדיוק במפתח פתח הדלת, לא היה מסוגל לוותר ולהמתין עוד כמה שעות, על כן המציא 'עצה' לעצמו, הוא דחף מהר את רגלו פנימה בטרם נסגרה הדלת בעדו...

הגבאי החסיד ר' שלום ניגש תיכף לכדוק מה מפריע לדלת להיסגר, והנה פוגש הוא באותו אדם שמנסה להיחזק פנימה בכוח ולהתחבר עם הקבוצה שכבר בפנים. ר' שלום גער בו כדרכו בהנהגת החצר ביד רמה, וציוויו תיכף להוציא את רגלו החוצה, מי שבפנים בפנים ומי שבחוץ בחוץ! - פסק. אבל האיש התעקש ולא הסכים לוותר, הוא הרים מעט את קולו וצעק, תוך שהוא מנסה לדחוף את הדלת, הוא טען שכבר ממתין פה כמה שעות טובות, ושיניחו לו להיחזק פנימה! לשמע הקולות והדחיות הרים הרבי את עיניו הקדושות מן הקוויטעל שאחז בידיו, ושאל: וואס איז די קולות?

ענה לו המשמש בקדש שעמד לידו, וסיפר לו מה שקורה שם בפתח החדר, שר' שלום ציווה לסגור הדלת, ואיש אחד מתעקש שם שנתחך בכוח להיכנס פנימה.

הרים הצדיק את ראשו, והביט אל עבר הפתח, וכראותו את האיש הנדחף בדלת, פנה אליו ברכות: איך בעה"ז זאלסט ארויס גיין! [מקסד איי ספך לבאת דוחות].

עתה כבר לא נותרה שום ברירה בפני האיש, הוא הוציא בהכנעה את רגלו חזר לאחוריו, והדלת נסגרה בפניו.

לא חלף זמן רב, והנה ייצא פתאום המשמש אל חדר ההמתנה, ושואל אחר האיש שנדחף מקודם בדלת, וכשמצאו אמר שהרבי קורא לו, ומבקש שייכנס עתה!

האיש נכנס בקדש פנימה, ועמד מובלבל מעט תורה ולא מבין, מה קורה פה? מתחילה דחה אותו הרבי החוצה בשני ידיים, ועתה פתאום נקרא להיכנס בהזמנה אישית?!

הרבי שהבין למחשבותיו והתלבטותו, אמר לו מיד: אסביר לך! מתחילה ציוויתך לצאת החוצה, מחמת שאבי זכרוננו לברכה [היה] המו"ר מבעל זקוקל, היה אומר: "א' יוד דאך נישט אויס פיערן"..." [והיה צריך להתרגל שלא להתעקש עד הסוף].

אך לאחר מכן קראתיך שוב לבוא פנימה, משום שגם אני לא צריך 'אויס פיערן'... - זהו המתנתן הנכון והמוכר להטיל שלום בישראל בין אדם לחבירו, ובין איש לאשתו!

[מקור: שו"ת בשיבת 'טוב צדק', י"ט שבט תשס"א]

~ ~ ~

הגה"ק בעל הלוש מרדכי זקוקל נודע כגאון צדיק מגדולי הדור, פעם ניגש אליו יהודי אחד וביקש ממנו 'ברכה', כמנהג ישראל קדושים כשוראים את הצדיק לבקש הימנו ברכה.

ענה לו הצדיק, מה צריך אותה לברכה? הנה כשמתפלל אתה בשמונה עשרה לפני קוץ את ברכת "שים שלום", תוריד את ראשך ותבקש ממקור הברכות בכבודו ובעצמו, כאשר מבקשים שם באותה ברכה: "ברכנו אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך!" - ויתרה מזו אין צריך לברכה בענין שלום על טיב זה המעשה, שח' לי יהודי שנוצר לברכה וישועה בענין שלום ביתו, שמא שראא סיפור זה "בטיב המעשיות", הוא בוכה ומתחנן על נפשו בברכת "שים שלום" בלב הומה, וברוך ה' זוכה לראות שיעות גדולתו - וראינו כאן גם את "טיב ההשגחה", ששלחו מן השמים את המעשה הנצרך לאדם הנכון במקום הנכון, ה' יברך את עמו בשלום.

[מ"ס שידור, קצין 130413]

לקבלת העלון בפייל (דוא"ר) נא לשלוח לפייל הפצ"ב

התורמים להפצת העלון

ניתן להצניח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארייט

האחים היקרים העומדים תמיד ליסוד רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלה בכל העניינים • יוסף בן טילה רחא • שרה שיינדל בת טילה רחא והצלחה בכל העניינים

shivti11@gmail.com

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך פוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לייכויה הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

ד

שים שלום!

פירש רש"י: ותחלה - הא למדת שאם הגפת עליה ברזל חיללת וכו'. שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורת ומחבל. והרי דברים קל וחומר, ומה אביהם שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שמטילות שלום, אמרה תורה 'לא תניף עליהם ברזל'. המטיל שלום בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחת כמה וכמה שלא תבואו פורענות" ע"כ.

כלומר, המזבח 'מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים', על ידי שהמקריב את קרבנו מתודה ושב בתשובה, ונעשה שלום בינו לבין אביו שבשמים, ובטולת המזבח להטיל שלום בין ישראל השבים בקרבנם בכל לב אליו ויחבר. ולכן אסור להניף עליו ברזל, כדי שלא יבא עליו כורת ומחבל ח"ו. וכן המובן למדנו קל וחומר לאדם, שאם על

האביהם שלא רואות ולא שומעות ולא מדברות את תניף ברזל ומחבל, מחמת שמביאות שלום בעולם. - על אחת כמה וכמה שאדם המטיל שלום בעולם ומשתדל למנוע מחלוקות, כדי להרבות שלום בין איש לאשתו ובין משפחה לבין אדם לחבירו, בודאי שלא תבואו פורענות, ויזכה לברכת שמים. בדברי רש"י הללו שלפנינו, מנתת וטמנת הבטחה גמורה, הגלמדת מקל וחומר! אמנים אנו תמיד על כל תועה מלשון רבינו רש"י ז"ל, וטמנים וטמנים אנו על הבטחתו הברורה לכל המטיל שלום שלא תבואו פורענות! כמה צריכים אנו בעת היה בדמיונו כיום, להזיח איתן בחבל ההצלחה שמושיט לנו רש"י ז"ל בהבטחה ברורה. - כאשר מגיפות וחולאים משתוללים בעולם, וביטוי המגיפות הרוחניות שרוש ויסוד המגיפה הגשמית, ומי לא יירא ולא יפחד שלא ייסחף חיללה בורם מים הידיונים של מגיפות קשות חלילה. שומה עלינו אפוא בימי השוברים הללו, להזיח איתן בחבל הצלחת הבטחה זו המפורשת, שהמטיל שלום בעולם אינו פורענות באה לידו! - ה' עו' לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, אמן.

[סיב והערה - פרשא דין]

>><<

הרה"ק בעל "דמשק אליעזר" מוויזניץ זצוק"ל עלה כידוע בחסדי שמים לארץ הקודש, והתניק את משכן הישיבה הקדושה אשר הקים ובה בעיר 'ויזניץ' שבחבל בוקובינה שברוסיה אל תוכני העיר תל אביב, שהיתה באותם זמנים עיר מלאה חכמים וסופרים. [ולאחר שהקים אחיו הק' בעל אמרי חיים זצוק"ל את השיכון הקדוש שבקריית ויזניץ בבני ברק, עברה הישיבה עם כל הפמליה לשם]. שם בישיבה הק' שבתל אביב הפיח הצדיק רוח חיים דקדושה, ולהב רשפי אש קדוש בקעו מבית מדרשו והאירו אל תוך חשכה.

בדרכיו שהיה מהלך ה'דמשק' ברוחב העיר, היה מקדש שם שמים ברבים, לא רק בעצם מראוה ההודו בהדרת פנים אצילה, אלא גם בקירוב שהיה מקרב לבבות ישראל בחיבה, ומעוררם לעשות שלום בינם לבין עצמם, ובינם לבין אביהם שבשמים.

באחד הימים בעדו מהלך אל תוך חשכה. נעצר פתאום בפתח חנות שעונים ותכשיטים, ותיקף וננס בכל הדור פנימה בליווי הגבאי הנאמן. השען בעל החנות ואשתו מיהרו לקבל את פני קדשו, ושמחו לקראת הצדיק שבא בצל תנועה. הם הגישו לפניו כיסא, ולאחר שהתיישב ובירכם לשלום, שאלו ממנו את מבוקשו בבית העסק שלהם.

אמר להם הצדיק, שברצונו לקנות שעון חדש לתכשיט עבור זוגתו הצדקנית, מחברתו בקדוש ע"ה, והיות ששמע שבחנות זו ישנה סחורה טובה ואיכותית, ובעיקר שירות טוב עם עזרה והכוונה בייצור לבחירה נכונה, לכן העדיף להגיע לחנות זו.

בעל החנות ששמע מאוד על 'לקוח' נכדו וחשוב שכזה, שמכל חנויות העיר בחר את שעון התכשיט לאשתו הרבנית דווקא בחנותו שלו, מיהר להוציא את מיטב השעונים המשובחים והמפוראים שבחנות החנות, הוא פתח את כולם והניחם על דוכן המכירה, כדי שיבחר לו הרב באיזה שעון שיחפץ.

הוא מיהר להציע גם את השירות הטוב שבחנות בעלת המוניטין... והלך תיכף בהוצאת מלומדים על טיבו ואיכותו של כל שעון ושעון, מידת אמינות חזקה, ואף נקב במחירו של כל שעון, שהיו כולם מן הקרים שבחנות.

הרבי שמע את דבריו של בעל החנות, אך אמר שבחנות השעון מיועד עבור זוגתו, צריך כאן 'מביעות' מיוחדת בהתאמת השעון לנשים דווקא! "והרי בזה שנינו לא מבנים טוב" אמר בחיך. - ולפי ששמע שדווקא האשה בעלת החנות מבנה היטב בצרכי הנשים והאבות, וידעת לייצג ולכוון לכל אחת ואחת לפני עיניה, את התכשיט המתאים לה. לפיכך מבקש הוא שדווקא האשה בעלת החנות היא תייצג ותבחר עבורם את השעון המתאים. זו אפוא המוכר הצדיק, ונתן לאשתו המוכרת לגשת לבחור ולהתאים את

השעון, אשר לפי דעתה ימצא חן בעיני הרבנית. ואכן לאחר מספר בידורים קטנים הסתכלה המוכרת היטב על סוגי השעונים השונים, ובעיקר על יופיים וחן טעמים, ועד מהרה הצליחה לבחור בחכמתה את השעון האמור להתאים היטב לטעמה של הרבנית החשובה.

הרבי הצדיק שמח על הבחירה המצוינת, וביקש לארוז את התכשיט היקר, ולעטוף אותו בעטיפה נאה והודוה, כראוי לתשורה של הרבנית! משהחלה המוכרת להכין את המארוז ולעטופו, אמר הרבי שלביתנים ייצא לדרכו, ובתוך זמן קצר כשהכל היה מוכן ישלח את הגבאי הנאמן עם התשלום, להביא עבורו את המתנה.

הגבאי המסור, תלמידו הנאמן, שעמד כל העת בחנות נפעם ונדהם, כשאני מבין מה לו לרבו הקדוש בחנות שעונים ותכשיטים... שאל את הרבי תיכף בצאתם החוצה בפליאה גדולה, למה הסריח עצמו חלל בכבודו להיכנס לחנות כך כאמצע הירחוב? ואם אכן ברצונו לרכוש שעון תכשיט עבור הרבנית, הרי בקלות יכולים הגבאים להזמין אל ביתו נאוו קודש כמה סחורי שעונים ותכשיטים שביאוו את סחורתם אלי, ויבחר את אשר נראה בעיניו! תיכף אסביר לך הכל, אמר הרבי, אבל תחילה עלינו לדאוג לתשלום עבור השעון היקר... עד יך נאמנה שאין אצלי כרגע את הסכום הדרוש, ולא הישבתי מתחילה שיהיה זה שעון כל יקרו! לפיכך במטותא ממך, תישג נא לביתו של גבאי פלוני מאגשי שלומנו, ותבקש הלוואה על סכום המחיר הקבול של השעון. הגבאי הנמרץ רץ תיכף לקיים מצות רבו, ובתוך זמן קצר השיג את סכום ההלוואה הנצרך, והביא מן החנות את המתנה היפה לפני הרבי הקדוש.

כשראה הרבי את התכשיט ארוז ביופיו, התחיל אומר, עתה אסביר לך הכל, מזה כמה ימים מדי ערבני בדרכי דרך אותה חנות, שמעתי את האיש בעל החנות מתקוטט עם אשתו המוכרת, וצועק עליה שבגללה לא מגיעים לקוחות לחנותם! כי אינה מבנה כלום ביחס לקוחות, וכיצד יש להתעסק עמם ולהלך לפי רוחו של כל אחד, והיא 'הורסת' להם את כל העסק!... האשה לעומתו לא נשארה חייבת, ואף היא לא מילאה פיה מים, וענתה לו במנה שבעתיים ככה... והקולות עלו והשתרו למעלה ראש!

לאחר ששמעתי כמה ויכוחים שסאלה בין הבעל לאשתו, המשיך הצדיק, נצטב לבי בקרב, ותפשי כאבה על מחלוקת מיותרת שבין איש לאשתו. לפיכך טיכסתי: עצה דברו, כיצד ניתן להשיג שלום ביניהם. ולכן ננסתי כביכול כדי לרכוש את התכשיט עבור הרבנית, וביקשתי בזה דווקא את 'המבינות' של האשה, כפי ששיבתי בפניהם את שירותה הטוב ובחירתה בייצור תכנון הנצרך לקוחות! ואל זאת כדי שיראה הבעל המוכר ויקיר ועיקר את אשתו על פעלה הטוב, ולא יחלל בה עוד.

והלא הרבנית גם היא, אכן צריכה לשעון טוב! הוסיף הרבי בבת שחוק, שכן בת גדולים היא, בהיותה נצד למלכות רח"ק המפורארת, וראויה היא לתכשיט מתהדר זה, שבא להטיל שלום בין איש לאשתו! ואכן מאז אותה עסקה התקרב בעל החנות אל הצדיק, ובכל פעם שהגיע אליו או שנפגשו באקראי הזכיר הרבי את אותה 'בחירה' טובה שבחורה המוכרת בעבורם, שהינה קולעת השעונה וברוך השם נתינת הרבנית מאוד מן השעון.

עד מהרה חזר השלום לשכון באוהלם, והאמת והשלום אהבו, לשמחתם הגדולה של הרבי הק' והרבנית הצדקנית על שזכו להטיל שלום בין איש לאשתו, ולעשות נחת רוח ליצורם.

דרכו של הרה"ק רבי ישראל מבליז'וב זצוק"ל לברך תמיד בשלום כל אדם. וכדרכם של כמה צדיקים קדושי עליון, הקפיד לקיים בנפשו מאמר הגמרא (ברכות ז'): "מרגלא בפומיה דאביי, לעולם יהא אדם ערום בביאה, מענה רך משיב חמה, ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם, ואפילו עם נכרי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה, ויהא מקובל על הבריות. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הקדימו אדם שלום מעולם, ואפילו נכרי בשוק" ע"כ.

ידע כבר כל תושבי בלאז'וב, גם הגויים שבעיר, שאם יפגשו בדרךם ברחוב את הרבי הקדוש, הוא ייעצו ויברך אותם במאור פנים בברכת השלום. אחד התושבים הנכרים שבעיר היה נקרא 'אדון מילר', הוא דר לא הרחק מביתו של הרבי. ומדי יום ביומו כשעבר הרבי בדרכו מבית הכנסת היו נפגשים ברחוב, הרבי הק' היה פונה אליו בחיך: בוקר טוב הער מלערי! והאדון מצידו השיב גם הוא: בוקר טוב רבינו!

כך נמשך הדבר כמה שנים, כשאין הם מוותרים על הפגישה היומית בברכת השלום בפתחו של יום. והנה החלה מלחמת העולם הקשה, השואה האימה לא פסחה גם על העיר בלאז'וב וסביבותיה. וכך ביום אחד עלה הכורע על יהדות בלאז'וב המעשייה, קלגסי הנאציים האכזריים ימח שמם דחסו את כלם יחדיו אל תוכני קרונות המוות הידועות לשמצה. וכעבור ימים מספר | הפשע געבור ד' <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לעזרת ע"י הקוראים

שמירה עליונה

זה היה בתחילת דרכי להתקרב ליהדות, התהליך היה ארוך ומייגע אבל התחזקתי מיום ליום בעבודת ה' ובכל פעם קבלתי על עצמי עוד מצוה לשמור ולקיים. הדרך היתה מלאה בעלויות ומורדות וכל פעם הייתי צריך להתחזק מחדש לכל דבר שבקדושה, כך גם היה לי בעניין הנחת התפילין, תקופות חזקות ותקופות של מלחמות ביצר...

זה היה בעת שיצאנו לפעילות מבצעית וכל היום היינו במסעות כך שלא הספקתי להניח תפילין. הצטערתי על העניין אך לא הייתה לי ברירה אחרת עד שהשמש כמעט שקעה והנה עצרנו לפוש קמעה מהדרך הארוכה בשטח.

מיד כשעצרנו אמרתי לנהג שהוא בא איתי להניח תפילין.

הוא ניסה לסרב מכיוון שהיה מותש ורצה לנצל את העצירה למנוחה אך לא יכל לסרב להפצרות שלי בידועי כי לא אתן לו מנוח עד שיניח תפילין.

מאחר ולא הותרתי לו ברירה הוא התלווה אלי לחלק האחורי של הרכב ושלפתי משם את התיק האישי שלי והנחנו תפילין אני ראשון והוא אחרי. עזרתי לו להניח את התפילין וכשהוא אמר את הפסוק הראשון של "שמע ישראל" הרעיד אותנו פיצוץ עז מפגז שפגע בחלקו הקדמי של הרכב המשוורין בדיק במקום בו היה הנגה אמור לנוח ולטעון כוחות להמשך הדרך.

יצאנו כולנו ללא שריטה חוץ מצפצופים באוזניים.

היה ברור לנו שזכות התפילין הצילה את חיינו.

מאותו יום ואילך עמדו אצלי בתור כל בוקר ובמשך כל היום, חברים וידידים להניח תפילין, והיה חיזוק עצום לכולם עד כמה המצוות שומרות עליו.

חשוב לי להדגיש שאני לא טיפוס שכופה את עצמי על אחרים. מי שלא רוצה מפסיד, אבל כאן משמים הייתי נודניק והצקתי לו שיניח תפילין דבר המנוגד לאופי שלי...

בעל המעשה: א. ב. ד.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אר' ששה ספואלס
בפקס: 15326517922
או: o.y.wines@gmail.com

חיוב מאה ברכות

נכתב ע"י הר"ר מאיר רבינוביץ שליט"א

א. חיוב אדם לברך בכל יום מאה ברכות, לפחות (ש"ס סי' מ"ז ט"ז).

ב. הטעם, לפי שהיו מתנים בכל יום מאה נפשות מירשאל תיקן דוד ע"ז לברך מאה ברכות בכל יום (מ"ב סק"ד בשם הטור). ובפוסקים יש עוד הרבה טעמים ורמזים בזה.

ג. יהיו נזהרים לברך אותם, כי איכא סכנת מיתת מאה ישראל בכל יום כמו שהיה קודם שתקן דוד מאה ברכות אלו (ב"ח).

ד. ק' ברכות כל יום, להגן על צ"ח קללות הכתובים במשנה תורה, וכשתדרוש גם כל חיל וכל מכה הרי ק' (חזק סי' ט"א).

ה. אם יוכל להוסיף על המאה ברכות הרי זה משובה, כמו שאמר דוד (תהלים ע"א י"ה) והוספתי על כל תהלתך, ואמר עוד (שם ע"א ט"ה) פי יספר צדקתך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספורות (אבהד"ם שער ברכת הצלות ומשפטיהם).

ו. כל המוסיף על המאה ברכות, מוסיפין לו (סדר חזון, פ' חיוב מאה ברכות).

ז. יהיו ברכות ראויות למנות שיברך אותם בכוחו ראויה, דאי לאו הכי ברכות פסולות איקרו ואין ראויות למנין, אדרבא לחטא יחשב לו ח"ו (סדר חזון, פ' חיוב מאה ברכות, סידור יעב"ץ).

ח. כל הברכות כולן שוקן דרך שבח והודיה ובקשה, כדי לזכור את הבורא תמיד וליראה ממנו [ולאהבה אותו (ש"ע הרב) (נפלים הל' ברכות פ"א ר"ח)].

ט. מה טוב חלקו ומה נעים גורלו אם יוכל למנות אותם כולם בכוחו, כי רדאי עשה ורשם למעלה ומברכותיו יברכו עליונים ותחתונים. כי ענין סוד מאה ברכות הוא ענין נגשב עד מאד וגורא כי לא על חנם אמרו ז"ל מה ה' אלהיך שואל מעמך, אל תקרי מה אלא מאה, וכיון שהש"ת שואל מעמנו כי אם הדבר הזה בלבד, דבר גדול הוא (סדר חזון, פ' חיוב מאה ברכות).

י. וחשובו זה חביב לפני המקום ברוך הוא מאד, וישלח ברכה באסמין, וימלא שנותיו וימיו, יצילנו אף מן קמיו (סידור יעב"ץ).

י"א. מפני שתפילת ערביית בתחילת הלילה והיא התחלת היום, שהיום הולך אחר הלילה, צריך להתחיל ולמנות מתפילת ערבית (סדר חזון פ' חיוב מאה ברכות, סידור יעב"ץ, אבהד"ם, כל בו, ועוד).

י"ב. וי"א דומה מעת שיתעורר האדם משנתו בבוקר, עד שיחזור וישכב בלילה ויברך המפיל חבלי שינה וכו' (מחזור וסדר ט"א, חזק סי' ט"ב, לבוש ט"א, ועוד).

י"ג. והכריעו האחרונים כדעה ראשונה, שמתחיל המנין מתחילת הלילה (כן משמע במ"ב סק"ד) שמתחיל המנין מאה ברכות מברכת המפיל, וכן משמע מש"ע הרב).

י"ד. והנה בכל יום אנו מברכים עוד יותר ממאה ברכות, אבל ביום השבת חסר לו י"ג ברכות מהמאה, ע"כ יראה להשלים במנין פירות ומגדים, [מדת חסידות לטרוח בגופו וממנו להכין מלפני השבת מנין מגדים כדי להשלים המאה ברכות (מח"ב סי' ר"ב סק"א)], וביה"כ פ"פ ישלים זה בברכת הריח על הבשמים, אך כ"ז שלא הסיח דעתו מלהריח אסור לחזור ולברך משום ברכה שאינה צריכה. וכן יוכל להשלים בברכת אשר יצר אם נזמין לו (מ"ב סק"ד).

יד. אם עולה לתורה או עולה למפטיר וכן במתפלל לפני העמוד, הרי יש לו בזה עוד כמה וכמה ברכות (סידור יעב"ץ).

טו. כתב המ"א דלא יכניס עצמו בחשש ברכה שאינה צריכה משום מצות ק' ברכות (מ"ב סק"ד).

טז. ובשעת הדחק אם אין לו, יוצא במה שיכיון לשמוע ברכת התורה והמפטיר ויענה אמן, וכן אפשר דיוצא ע"פ הדחק במה שמכיון לשמוע חזרת הש"ץ (מ"ב סק"ד). דע"י עניית אמן חשוב כאלו היה מברך לעצמו (מ"ב ס"ד רפ"ד סק"ד).

יז. וע"כ מצוה על העולים שיברכו בקול רם כדי שכל הקהל ישמעו ויזכרו לענות אמן (מ"ב ס"ד רפ"ד סק"ד). והאומרים הברכות בלחש, עליהם נאמר (קהלת ט' י"ח) 'והווא אחד יאבד טובה הרבה' (חז"ל ס"א).

יח. אם אינו מתפלל בציבור ואין לו ההשלמה כנ"ל, יכין באין כאלהיני כדי למלאות החסר ממאה ברכות (מ"ב ס' תרמ"ב סק"ד).

יט. מזכיר אן כאלהיני ד' פעמים, פ' כא-להיני ד' פעמים גודה לאלהיני ד' פעמים, הרי י"ב פעמים אמן. ולבסוף הוא אומר ד' פעמים בריך א-להינו. וכן ד' פעמים אמת הוא א-להינו. וגורא כאלו הוא אומר י"ב פעמים בריך אמת אמן. והם י"ב ברכות (חזק סי' ט"ב, מחזור וסדר ט"א).

כ. וי"א שהוא כ' ברכות, והוא כ' כנוים שיש באין כאלהיני שכל אחד מהן עולה להשלים ברכה אחת (כל בו סי' ל"ח).

כ"א. הא דמברכים בהמ"ז אחרי סעודה ג' במוצש"ק ולפעמים גם בלילה כבר, מצטרף לחשבון ק' ברכות של יום שבת (שבהל' חיה סי' כ"א).

כ"ב. מיהו אם לא דקדק וחיסר בשבת או יוה"כ, יש לצרף דעת כמה מגדולי הפוסקים דס"ל שמאה ברכות כל יום היינו במשך יום ולילה שלאחריו, ולא לילה ויום, וכן משמע קצת מלשון הרמב"ם שם (תהלים י"ח) שצריך לברך מאה ברכות בין היום והלילה, הרי הקדים בלשוננו יום ללילה, ומשמע שהלילה מצטרף ליום שלפניו, וכעין קדשים שהלילה הולך אחר היום שקדם לו, וע"כ ישלים במוצאי שבת (תשו"ת ח"ב סי' קכ"ט).

כ"ג. נשים אינן בתקנת המאה ברכות, והוא דמפסות דברי הב"י והפוסקים ריש סי' מ"ו דחשבו חשבון המאה ברכות של כל אדם וחשבו בחשבון טלית ותפילין וכו"ג ברכות דלא שייכי בנשים ולא כתבו נשים מאי איכ"ל, מכלל דפשיטא להו דהתקנה לא שייכי בנשים (שבהל' חיה סי' כ"א, וי"ל דכיון דמצות מאה ברכות ניתקנה לכל יום בפני עצמו, הרי זה מצוה שהזמן גרמא שנשים פטורות (תשו"ת ח"ב סי' קכ"ט).

כ"ד. קטן, לכאורה גם כן אינן בדין זה, כי חסר להם ברכת התפילין, אולם בספר מקור חיים (ח"י סי' ר"א) הביא דמנהגן של ישראל לחלק פירות שבת לבניו ובני ביתו וילדים אחרים כדי להרגילם באכילת פירות בשבת, משמע דס"ל דצריך לחנך הקטן לברך מאה ברכות.

וקדשתם היום

עבודת האיש הישראלי לשלוש על הגוף שלא ימשך אחד

תאווה לבו

היו נכונים לשלושת ימים

ביום השלישי לביאת בני ישראל אל מדבר סיני, ציווה הקב"ה למשה רבינו להכין את בני ישראל לקראת המעמד הגדול והנורא של קבלת התורה, ובשביל שהיו ישראל ראויים ומתוקנים לקבל את התורה הקדושה, עליהם להיות זכים ונקיים בתכלית הקדושה, ועל כן הורה הקב"ה למשה רבינו (שמות י"ט, י') 'לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכו' והיו נכונים ליום השלישי יד' ה' לענין כל העם על הר סיני'. אך למרות שעל פי דיבורו המפורש של הקב"ה, היה לו למשה רבינו לצוות את בני ישראל שיקדשו את עצמם רק שני ימים, שכן כך היה הדיבור 'וקדשתם היום ומחר', אך למעשה הוסיף משה רבינו עוד יום מדעתו, ויחד היו שלוש ימים של הגבלה, וכדמצינו בתורה הקדושה שאמר משה רבינו לישראל (שם, טו) 'היו נכונים לשלושת ימים אל תגשו אל אשה'.

למדים אנו מזה את גודל מעלת וחשיבות עניין הפרישה מן התאוות, שלא אבה הקב"ה להנחיל את התורה לבני ישראל ללא הכנה של שני ימים בפרישה, וביותר רואים אנו את זה העניין ממשו רבינו, שהוסיף להם מדעת עצמו עוד יום של פרישה, ואמרו עלה בגמרא (שבת פ"ז), שהסכים הקב"ה עם משה רבינו על הוספה זאת.

לא יחיה להוט להשלים תאוותיו

אכן, לא רק לאותה שעה נאמרו הדברים, אלא עניין זה הוא הכנה ותנאי בכל עת תמיד שיהיה האדם ראוי לקבל עליו עול תורה, שאין התורה והרדיפה אחר התאוות יכולים לדור בכפיפה אחת, ואין הכוונה לומר שיפירוש האדם לגמרי מתהלוכות העולם ומכל וכל, שהרי 'לא תהוה בראה לשבת יצרה' (ישעיהו מה, יח), אלא צריך האדם שלא יהיה דרוף אחר מילוי תאוותיו ולא יהיה משועבד להם כעבד הנרצע מתחת רבו, אלא שיהיה הוא שולט על התאוות ולא הם עליו.

ובדבר זה ישנם כמה וכמה מדרגות עד אין שיעור, וכל אחד צריך לשער בנפשו עד היכן יכול להגיע, וכמו שכתב הר"ק הר"ב ר' אלימלך מליזענסק ז"ע 'בצעטיל קטן', שכאשר עוסק האדם באכילה ושתייה ושאר צרכי הגוף, יחשוב בדעתו כי יותר היה מוכן לקיים עתה את המצווה של 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב, לב), ויצטרך במחשבתו שאפילו היו חוטפין אותו ורוצחים באמצע האכילה ומענים אותו בעינויים קשים, הייתי משמח את עצמי על קידוש השם יתברך יותר מתענוג גשמי הזה. אבל עוד הוא מוסיף שם, שלא נמסר זה הדבר אלא למי שאוחז באמת במדרגה זו, אבל מי שאין לבו שלם בזה מוטב שלא יחשוב מחשבות אלו שלא יהיה כגונב דעת עליון חלילה.

אבל מילתא דפשיטא הוא, שגם בעניין זה ישנם מדרגות השוות לכל נפש, ואפילו מי שאינו יכול לבטל לגמרי את ההנאה מן צרכי הגשמיים שלו, מכל מקום עדיין בכוחו להשתדל שלא יהיה להוט עליהם כל כך, ושלא ימלא את כל תאוותיו, אלא תמיד יראה לשייר איזה מה מתאוותיו או לדחותו מעל פניו לזמן מועט, ובאופן זה יהיה הוא מושל על תאוותיו ולא להיפך חלילה.

ידועים גם דברי ה'כלבו' (סימן סז) שכתב בזה הלשון: 'טוב שיעצה את עצמו, ואם הוא חלוש ואינו יכול לסבול ענויין קשים ותענויות, ימשוך עצמו מתאוותיו ואל ימלא תאוותיו במאכליו ובמשותיו, וכן אמר הראב"ד ז"ל, שאמר אחד מחסידיו עולם הגדול והמופלא מניעת המאכלות, וזה פירוש דבריו, אל יעזוב לגמרי שלא יאכל בשכר ולא ישתה יין, כי די לנו במה שאסרה תורה, אך בעת שמאכלו לפניו ועודנו תאב לאכול ממנו, ימשוך ידו ממנו לכבוד בוראו ואל יאכל כדי תאוותו, ודבר זה יזכירנו אהבת הבורא יותר מתענית אחד בשבוע כי זה בכל יום מדי אכלו ומדי שתותו'.

האדם צריך להיות מולך על תאוות לבו

זה העניין מתגלה לנו ביותר כאן במצוות הפרישה שנצטוונו בטרם קבלת התורה, שלא נתן לנו הקב"ה איזה זמן מוגבל שאז צריכים להתחיל במצוות הפרישה, אלא ציווה הקב"ה למשה רבינו שיאמר לישראל לפרוש מיד ובפתע פתאום, ללא שהות כלל, וכדכתיב 'לך אל העם וקדשתם היום', דהיינו שזה עתה ממש צריכים אתם לפרוש לא מחר. אבל מאידך גיסא אנו רואים כי לא ציווה לנו הקב"ה לפרוש לגמרי מטבע העולם, אלא לזמן קצוב של מספר ימים בלבד.

אין זה אלא כדי לגלות לנו את הדרך הממוצע וההנהגה הנכונה כיצד צריך האיש הישראלי להתנהג בעסקי אכילה ושתייה וכל הצטרפויות הגוף, כלומר, לא שיפירוש מהם לגמרי ויסגף עצמו עד הקצה האחרון, שהרי הקב"ה ברא את האדם באופן שיהיה צריך לאכילה ושתייה ושאר עניינים, אלא אך זאת רצה לומר, שיהיה האדם שליט ומולך על צרכי גופו, שיהא בכוחו לפרוש מהם מיד בעת הצורך, ולא יהיה נמשך אחריהם כעבד נרצע, ועל ידי זה יהיו גופו ורוחו מוכשרים לתורה וקדושה, (בנין יעקב).

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בגשיאות מורנו ורבנו שליט"א

רבי גמליאל הכהן רבינובין שליט"א

טיב הפרשה

רפואת הנפש מכה תורת הצדיק

בדרך ויהוה דרכו שלא יכלה חיי חיו ואז הש"י ברחמיו וברוב חסדיו יאיר עיניו באור תורתו הקדושה ויבין וישיכל תוכן הדבר לעשותו ולקיימו, עכ"ל.

היוצא מדבריו הקדושים שכל עוד שנשמת האדם מלוכלכת בעוונות אין דברי תורה נקלטים בו כדבעי, יכול הוא ללמוד ולהשתעשע בתורה אולם אין הדברים 'נשמעים' בתוך נבכי נפשו, כי החטאים הם מסכים המבדילים בינו לבין עיני שכלו, ואינם מניחים לו להכיר במה שהתורה מחייבתו.

והנה כל זה כשלומד בינו לבין עצמו, כי תורה זו היוצא מהבל פיו של חוטא אין בה כח לעורר את האדם לקיימה. שונים פני הדברים כשלומד מפי חכם וצדיק, כי תורה היוצא מהבל פיו של צדיק ביכולתה להשפיע גם על נפשו של החוטא, וזאת משני טעמים, הא' מצד היותה תורה טהורה שיש בכח אמריה לטהר, הב' כי החכם עצמו מוכשר להתעוררות מכת תורתו, ומאחר שהיא תורה המעוררת את החכם יש בה כח לעורר שאר בני אדם גם כן.

מסיבה זו החזיקו ישראל במנהגם לנסוע תמיד אל הצדיקים ואל המגידים לדורותיהם כדי לבקש תורה מפיהם דייקא, על אף שגם ספרי הצדיקים הקודמים היו פתוחים לפניהם ושתו גם דבריהם בצמא, כיון שידעו שאינו דומה שמיעה לראיה, כי גם אם רואים דברי תורה דברי התעוררות הכתובים על עלי הספר לא יועילו הדברים להתעורר, כי תורה שלומד האדם בינו לבין עצמו אינם יכולים לחזור מבעד המסכים המבדילים בין עיניו לנשמתו, אם לא שישמע את הדברים יוצאים מתוך גרונו של חכם וצדיק, כי תורה זו דומה לאש קודש הושפעת את המסכים החוצצים, וכשנכנסים לתוך אזני האדם הוא מתעורר על ידם תיכף לתשובה, ולכן מוחל הקב"ה את עונותיהם של ישראל כשהחכם דורש, ושפיר נחשבים כסם המרפא כל גופו.

על פי האמור תבין כוונת הכתוב באמרו 'וישמע יתרו חותן משה', כי לא יקשה בעיניך למה מרחיב הכתוב לפרט שיתרו הוא חותנו של משה אחר שכבר ידועים הדברים עוד מפרשת שמות (ראה לעיל ג, א) כי תבין שבכוונת הכתוב להגיד למה שמועה שמע ובא? כלומר, למה היה הוא זה ששמע שמועה ובא ולא אחרים? שהי' לפירש"י היה המדובר על השמועה של קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, והרי אלו השמועות עשו להם כנפיים בכל ארצות תבל, ולמה לא נתעוררו כל האומות להתגייס מכה אלו הנסים מלבד יתרו? על זה חקק תשובתה בצידה כי יתרו היה 'חותן משה', ומשה רבינו שהיה בביתו תקופה ממושכת, ובאותה תקופה כשידיבר משה אל חותנו נכנסו דבריו בתוך לבו של יתרו ונתעורר על ידם להטיב מעשיו, ואחר שהטיב מעשיו והוסרו המסכים המבדילים בינו לבין נשמתו אז השיכל להבין תורה מעצמו ג"כ, וכשמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק שהם גופי תורה מיד נתעורר על ידם להתגייס, אולם יתרו הגויים עדיין היו משוקעים בחטאים, על כן גם אחר ששמעו גופי תורה אלו לא היה ביכולתם להתעורר על ידם לתשובה, והבן.

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר

עשה אללהים למשה ול ישראל עמו בירחא

יהוה את ישראל במצרים: (יח, א)

פרש"י: וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק

אינא במדרש (שמות רבה כד, ט): 'שמעו דבר ה' (ירמיה ב, ד), הדא הוא דכתיב (ישעיה נה, ז) 'שמעו ותחי נפשכם', האין חביבים ישראל, שהוא מפתה אותן, אמר להם: אם יפול אדם מראש הגג, כל גופו לוקה, והרופא נכנס אצלו ונותן לו רטיה בראשו, וכן בידי, וכן ברגליו ובכל איבריו, נמצא כולו רטיוט. אני איני כך, אלא רמ"ח איברים באדם הזה, והאוזן אחד מהן, וכל הגוף מלוכלך בעבירות, והאוזן שומעת, וכל הגוף מקבל חיים, 'שמעו ותחי נפשכם', לכן אמר: 'שמעו דבר ה' בית יעקב, וכן אתה מוצא ביתרו, שעל ידי שמיעה זכה לחיים, ששמע ותגייס, שנאמר: 'וישמע יתרו את כל אשר עשה אללהים למשה ול ישראל עמו' עכ"ל המדרש.

הנה המכוון הפשוט בדברי המדרש 'האוזן שומעת וכל הגוף מקבל חיים' קאי על 'דברי תורה', כי זה המזין את עצמו בדברי תורה זוכה על ידם להכיר באיוולתו, ושב בתשובה על כל חטאיו שנעשו באמצאות רמ"ח אבריו וש"ס גידיו. אולם כשמדייקים בלשון המדרש 'האוזן שומעת' יש לומר שאין הכוונה על הלומד מן הספר, כי אי לכך ראוי היה שיאמר 'העין רואה וכל הגוף מקבל חיים' או 'הפה מדבר' וכו', ובהכרח שמדובר בתורה ששומע מפי חכם, כי תורה זו דייקא מרפא את הגוף המלוכלך בעבירות, ואסמכתא לכך מצאנו גם כן במדרש במקום אחר (מדרש משלי י): 'בשעה שהחכם יושב ודורש הקב"ה מוחל לעונותיהם של ישראל', חזינן בפירוש שהתורה שהחכם משמיע לאחרים יש בה סגולה מיוחדת למחילת העוון ורפוי הנפשות מחלאת חטאים. וכדי להבין טעמו של דבר, מהו הכח הטמון בהלימוד מפי חכם המכשר את האדם לתשובה ולכפרה יתור מהלימוד מן הספר, נקדים את דבריו של הרבי רבי אלימלך ז"ע ב'הנהגת האדם' ס"ק א והא לך לשונו: 'צריך האדם ללמוד גמרא ופירש"י ותוס' ומפרשים כל אחד לפי השגתו והפוסקים אחריהם ומתחלה ילמוד שו"ע אורח חיים וצריך להתפלל להש"י שיבא על האמת כי חטאת נעורים של האדם הראשון מסמין עיניו שלא יראה אף שיכול לפלפל ולהגיד לאחרים דינו אבל הוא בעצמו שוכח ולא מקיימם באמת לכן צריך האדם להתחרט מאוד על עונותיו ולהתבודד עצמו קודם אור היום שאז עת רצון לבלות על גלות השכינה פעמים הרבה עד אין חקר ויבכה בדמעות וגם ביום לפעמים יתבודד ואז יראה בעצמו שעמדו עונותיו נגד עיניו. ויזכור את חטאתיו ועונותיו ופשעיו כהרים וגבעות אשר מעולם לא זכר אותם אם עשה ככה. ככה יעשה לא פעם ולא שתים ולא מאה פעמים עד אשר ירחמו עליו מן השמים ויתפלל להש"י שידרכו

פר' יתרו

כ"ד שבט תשפ"א

המסכת לוי אהרן ודודאים

זמן דרולקת הערות ומצב"ש

הדר"ג 4:41

מוצש"ק 5:57

ר"ת 6:35

סוף זמן קריאת שמע וחפלה

סוק"ש א' 8:25 סוק"ת א' 9:34

סוק"ש ב' 9:08 סוק"ת ב' 10:03

המסכת לפי שיעור חורף

גיליון מס':

553

טיב המערכות

וישמע יתרו

השבת אנו קוראים בתורה את פרשת קבלת התורה, וכל אחד רוצה כמובן להכין את עצמו, כדי שיהיה ראוי לקבל את התורה, לעשות את עצמו כלי ראוי לקבל את התורה, ולכן עלינו לחפש מהו הדבר הנכון, כיצד נכין את עצמנו לקבלת התורה, האחד יאמר בודאי כי הדבר הראוי הוא להרבות בתפילות, האחר יאמר כי ראוי להרבות בתעניות וסיגופים, ואילו השלישי יטען שצריך לטבול ש"י טבילות במקווה טהורה, ועוד כהנה וכהנה, ומן הסתם יש עוד הרבה צעות נכונות הגורמות לאדם להתעלות ולהעפיל למדרגות רוחניות גבוהות, אשר כולם יסודותם בהר"י קודש, אף אולי קודם ולפני הכל עלינו לחפש מה אמרת התורה, כיצד רוצה התורה הקדושה שנכין את עצמנו לקבלתה?

פרשתנו פותחת בסיפור הגעתו של יתרו למדבר אל עם ישראל, ולכאורה המעשה הזה היה אחרי קבלת התורה כפי שמביא רש"י, ולכן עלינו להבין מדוע דבר זה כתוב לפני קבלת התורה, ולא זו בלבד אלא שפרשת קבלת התורה נקראת על שם המעשה הזה, 'פרשת יתרו', והתורה הקדושה מספרת באריכות כיצד כיבד משה רבינו את חותנו שהיה גוי, לא סתם גוי, הוא היה כומר לעבודה זרה, ובכל זאת משה רבינו מכבדו מאוד, וגם כשהוא מתחיל להתערב לו בהנהגת העם, משה רבינו אינו מזלזל בעצותיו, אלא להיפך, הוא מקבל אותם ומקיימם, ואת הסיפור הזה התורה הקדושה כותבת לפני קבלת התורה שכל מי שבא ללמוד את פרשת קבלת התורה ילמד קודם דברים אלו.

בגמרא כתוב 'אמר רבי יוחנן אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו', אותה רוצה לקבל את התורה? ההכנה הראויה לקבלת התורה היא תיקון המידות, ובפרט מידת הגאווה שהקב"ה אינו משרה את שכינתו אצל בעל גאווה, כדי שהתורה תתקיים בנו עלינו ללמוד ממש רבינו, 'תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב', ולא בכדי מלמדת אותנו התורה כיצד התגה משה רבינו עם חותנו הגוי לפני קבלת התורה, למרות שזה היה אחריה, כי 'דרך ארץ קדמה לתורה'!

(פרשת ויחזקאל-יחזקאל)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישי

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב

הוודעות

ח"ר הוועדה הרומנית: ר' יעקב רבינובין | עורך: ש. ט. טולדשיין

א

מעניני הפרשה

מדבר שקר תרחק

סיפר רבינו פעם גנבו מהחזר"א שעון זהב, [שקיבלו מאחד] ומאד חרה לו שניצלו את העובדה שנותן לאנשים להכנס לביתו וביתו הפקר. ביקש שיבדקו לראות מי לקח השעון. ואמר החזר"א שסוף הגנב לא יהיה טוב, ואח"כ מצאו את הגנב הרג.

סח רבינו, בשם המגיד מדובנא משל לאחד שקנה הרבה שקים של תבואה מגוי ורצה לגנוב את הגוי, מה עשה אמר לגוי אני לא יודע כמה שקי תבואה אתה נותן לי, כנגד כל שק שתרים אני אתן לך מטבע ביד ואח"כ נספור כל המטבעות אבל! תדע שאני סומך עליך ואיני יודע מנין המטבעות, והגוי הסכים והיהודי שלשל לידו כנגד כל שק, מטבע, שהגוי ראה מטבע לא שלו ביד שלו, כמובן גנב כמה מטבעות לעצמו, והיהודי שם לב שהוא גונב אבל לא אמר מילה, וכך הרויח הרבה כסף... זה נקרא לגנוב מצוות-מסביר המגיד מדובנא, שגונבים מצוות בלי שישימו לב. שאדם גונב מצוות מהיצר הרע שלו ובלי שישים לב חוטף עוד מצוה ועוד מצוה.

כבד את אביך ואת אמך

כשבאים לפני רבינו עם נער בר מצוה, ורוצה לקבל על עצמו קבלה, אומר: שיקבל על עצמו דבר אחד שלא יעבור עליו, והציע כיבוד מצות כיבוד 'אב ואם'. על פי הירושלמי קידושין כב ב' אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו מה אית לך אמר רבי מר עוקבן כגון כיבוד אב ואם. שזה אפשר לקיים כל הזמן, ואמר רבינו שע"י זה יקיים נמי שאר המצוות, ושאלו לרבינו למה? ואמר שהתכוין לומר באם יש אבא טוב שילמדו קיום כל המצוות.

כיבוד אב ואם מהדברים שנפרעים גם בעוה"ז, וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו. רבינו אומר שבדוק ומנוסה כל גדולי ישראל היו מיוחדים בכיבוד אב ואם. (מנחת תודה)

חכמת הגרפולוגיה כוחה יפה לגויים

בזוהר פרשת יתרו על הפסוק ואתה תחזה, לגבי חכמת הפרצוף שראה משה רבנו "... תחזה... בדיוקא דבר נש... אנשי אמת חמש בשפון, שונאי בצע שית בידין בשרטוטיהון, דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא לאינון דרוח חכמתא שריא עלייה".

בעולם הגדול התפרסמה חכמת הגרפולוגיה, על פי כתב יד של האדם. האם יש לכך שורש בחז"ל? זו חכמה שיש בה הגיון, כגון שעל פי כתב מפורז במידת מה יודעים את תכונתו שהוא גם כן וכו'. היתה אשה משוגעת שכתבה מכתבים להחזון איש לכבוד מרן מלך המשיח, הג"ר משה סאלוויצקי זצ"ל החזיק את עצמו שיועד בחכמה זו, והראיתי לו את הכתב שלה [לא את המכתב עצמו אלא רק את הכתב על המכתב - כתובת מגורי החזון איש] ואמר על פי הכתב: או שזה משוגע או אדם גדול. אבל לעניינו, כל חכמה זו כוחה יפה לגויים ואצל יהודים זה לא מוכרח, כי אף שטבעו כן על ידי תורה משנה את פעולותיו.

בת שיש לה מצבים פעם שמחה ופעם לא, ואביה רוצה לתת כתב יד שלה לגרפולוג האם זה נכון והגון? זו ראייה ואסמכתא חלשה. כי לגבי הגויים שלא משתנים, הכתב הוא כראיה, אבל בבני ישראל יתכן שזה כתב ידו שנשאר מקודם, והוא כבר השתנה, כי יכול להשתנות, והכתב נשאר כפי שהיה.

בהזדמנות אחרת, כאשר שאלו את רבנו אודות סיוע לטיפול בפלוגי, האם כדי להכיר אותו טוב יותר (ולהכיר את תכונות היסוד שבו), אפשר ללכת לגרפולוג שיועד ומועיל בדרך זו והאם יש בזה סתירה לתמים תהיה, הסכים רבנו שאין בכך איסור ואמר כי למושג עצמו יש מקור בזוהר הק' [ועי' רמב"ן בראשית ה' ב'] ובעיקרו של דבר אין בכך סתירה לתמים תהיה עם ה' אלוהיך, כי כמו שהולך לרופא, הולך גם לחכם בתחום הזה (אבל כאמור, לא כל פעם הם יודעים את האמת).

אנכי ה' אלוהיך

רבנו אישר את הסיפור דלהלן ואמר כי הוא נכון: הרבנית פינקל אשת חבר להגאון רבי בינוש זצ"ל אמרה, כי מעולם לא כעס החזון איש, ורק אם אמרו - מדוע לא עשו כך וכך, שאם היו עושין היה נהיה אחרת, אז כעס ואמר - למה לא עשו כי ה' סיבב שלא יעשו, אם כן איך אומרים - למה לא עשו. למדנו והשכלנו מתי החזון איש כעס, ומה הוציאו משלוותו הטבעית ועדינות נפשו.

רבנו נכנס לניחוחם אבליים, והאבל דיבר: בתי נפטרה לפני כמה שנים, באופן שלא הספיקו לתת את התרופה כמו שצריך, ועתה אשתי נפטרה גם כן באופן כזה, האם הדבר מלמד משהו אמר לו רבנו: נגזר על האדם מתי ימות, ובסדר עולם מובא שנגזר על כל אחד כמה פסיעות יפסע וכמה דיבורים ידבר, ולא צריך לחשוב כנ"ל שיש בזה שייכות. נקראתי לומר שיחות חזוק לאחר טרגדיה שהתרחשה בפטירתו של... שאחרי חתונת בנו התנדב בחדר לקחת את כל יוצ"ח של מחותנו לביתם ונהרג, וישנו מקום תורני בו מתאספים יהודים מתחזקים, ואין אפשרות לדבר איתם אודות התמדה בתורה, כי הם לא הגיעו לכך כלל, על מה כן לדבר? תדבר על אמונה.

(כל משאלותיך)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
☎ 077-2092005 📠 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310

גיליון מס' 417 פרשת יתרו
תשפ"א שנה תשיעית

לזכות ולברכה
ראובן בן זהבה
נעמי ברכה בת נאוה ליאורה
שיזכו לרפ"ש בתושח"י

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך (כ, י)
יש להבין מה ראתה התורה דוקא בדבר זה מתוך כל עשרת הדברות, להאריך כל כך ולפרט מי ומי אסור במלאכה בשבת? ויש לומר, כי בכל אחד מהם יש סבה מיחדת שבלעדיה היה מקום לפטר.
בנך ובתך - הבנים הקטנים, שהיה מקום לומר שמתרים במלאכה בשבת, ולכן פרטה תורה שאם עושה על דעת אביו הוא אסור מדאורייתא (שער הציון סימן של"ד, נ"ד).
עבדך ואמתך - היה מקום לומר שמתרים במלאכה, ואדרבה, על האדון לתת להם לעבד, כי הלא גוי ששבת חייב מיתה (סנהדרין נ"ב ב'), לזה אמרו שאין לעשות בהם מלאכה.
ובהמתך - לחדש לנו דין שביטת בהמתו, ובפרטי הדינים בשלחן ערוך סימן ש"ה.
וגרך אשר בשעריך - הינו גר צדק (יבמות מ"ח ב') והיה מקום לומר שמתר בעשית מלאכה בשבת, כי יש סברא 'שלא יאמרו באנו מקדשה חמורה לקדשה קלה' (שמצינו ברמב"ם פ"ה מממרים שמסברא זו חייב הגר לכבד את אביו הגוי), והרי כשהיה גוי היה אסור לשבת ממלאכה, כי גוי ששבת חייב מיתה, ואין עכשיו יורש בקדשה ומתר לו לשבות, ולזה כתבה התורה בפרוש שגם הוא אסור במלאכה.
פעם השתתף רבנו בשמחה יחד עם רעו ושותפו לחבור הספר 'שונה הלכות' הגאון רבי אלעזר צדוק טורצין זצ"ל. על השולחן עמד בקבוק משקה שהיה סגור בפקק, ורבי אלעזר צדוק נסה לפתח את הבקבוק, אך לא הצליח.
נטל רבנו לידי את המקשה, ובקש שיביאו לו כלי כבד כמו פטיש. הביאו לו, ודפק קלות מיד בקלות סובבו את הפקק והוא נפתח.
התפלא הגרא"צ על 'המופת' נענה לו רבנו: זוהי הלכה מפרשת בשלחן ערוך בהלכות שבת... בסימן ש"ד ס"ד: ברזא הלכה מפרשת בשלחן ערוך בהלכות שבת... בסימן ש"ד ס"ד: ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה, מתר לקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצרך לשתות יין בשבת. הרי מפרש, שאם מכים על הברז/הפקק, מיד אפשר להוציאה.
(שבענו מטובין)

יפה מראה

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוֹן יָמֶיךָ (כ' ב')
נביא עובדה קצרה 'על קצה המזלג' אודות הכיבוד אב הנפלא של רבינו כלפי אביו זי"ע:
בשנותיו האחרונות של רבינו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, היה רבינו שליט"א מקפיד מידי בוקר לצעוד אחרי תפילת ותיקין לעבר ביתו של אביו מרן זצ"ל.
הסטיפלר זצ"ל, שבאותם שנים כבר לא היה בכוחו לצאת לבית הכנסת לתפילה בציבור, התפלל בביתו, ורבינו שליט"א היה מגיע כל בוקר כדי לדרוש בשלמו, ולסייע לו בקיפול התפילין, כשגמר להתפלל.
למרן זצ"ל היו די משמשים, ולא היה צריך עזרה בדיוק מבנו שליט"א... אבל הבן - רבינו החזיק במצות כיבוד אב, ולא עלה על דעתו לבקש מאחר שיעשה את הפעולה הקצרה הזו. הוא לא ויתר על זה אף יום.



את המדרגות הללו עלה רבינו מידי בוקר לקיים מצות כיבוד אב: רבינו עולה ברחוב רשב"ם 10 (לצידו רבי משה כהן, שכן לבנין)
(© כל הזכויות שמורות).

ברכת יישר כח גדול
לכל שולחי התמונות המיוחדות

לזכות התורם
לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא

לזכות ולרפואת
סבי' ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה
ולבריאות איתנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

כ"ד שבט תשפ"א • 6 פברואר 2020 • מאנסי: הדלקת נרות - 5:00 • מוצי"ש - 6:32 (72 דקות) • No. 119 | Issue 20 | Vo. 3 • בסייד

רס התורה

דברי תורה מודפסים ומופצים בחופשיות על ידי ראמפוסט

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

פרשת יתרו



דברי שי"ח • טיב הקהילה • שבילי פנחס • חוט של חסד • המברך

דברי תורה
עברית